

Kárpátaljai Hírmondó

XVIII. évfolyam 1. (67.) szám, 2022. Tavasz

Kosztolányi Dezső

Ének a tavasz elé

Kelj bársonylombú, halk lehelletű,
borús tavasz a völgyön és hegyen,
hogy majd ha eljön az idő, legyen
a sebre fű.

Tavaszi erdő, jó szorosra fond
sűrű, sötét lombod hálózatát,
hogy majd ha éjjel elbúvunk alád,
födjön a lomb.

Kegyes Természet, szánd meg a magyart,
adj néki ágyat, sátoros vadont,
nőjön a sebre ír, a búra lomb,
s a sírra hant...

A munkácsi vár esti fényben

KÁRPÁTALJAI Hírmondó

XVIII. évfolyam, 1. (67.) szám
2022. Tavasz

Kiadja a Kárpátaljai Szövetség

1068 Budapest,

Városligeti fasor 44.

Telefon: 06-1-351-7770

E-mail: karpataljaiszovetseg@gmail.com

Felelős kiadó:

Benza György,

a Kárpátaljai Szövetség elnöke

Alapító főszerkesztő: Füzesi Magda

E-mail: magda.bereg@gmail.com

Főszerkesztő: Szemere Judit

E-mail: nagykica12@gmail.com

Szerkesztőbizottság:

Dr. Pomogáts Béla, dr. Botlik József,

dr. Dupka György, dr. Szöllősy Tibor,

dr. Zubánics László,

Kovácsné Marton Erzsébet

Tördelés, nyomdai előkészítés:

GÁBOR
P♦R♦I♦N♦T

Lapengedély száma: 2.9/1414-1/2006

HU ISSN: 1787-0445

OTP számlaszámunk:

11711034-20834951

Megjelenik negyedévente

1000 példányban.

E lapszám megjelenését támogatta

a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.,

valamint a Kárpátaljai Szövetség
tagsága.

A folyóiraton nyereség
nem képződik.

A címünkre beérkező kéziratok közlésének és szerkesztésének jogát fenntartjuk, azok recenzálását, visszaadását, levélben történő megválaszolását, valamint más szervezetekhez, intézményekhez való továbbítását nem vállaljuk. A publikációkban közölt tényekért és véleményekért minden esetben a szerző viseli a felelősséget. A szerkesztőség nem feltétlenül ért egyet a lapban közölt publikációkkal.

A tartalomból

<i>Olvaszuk együtt!</i> Illyés Gyula: Magyarok (részletek)	
<i>Vers mindenkinek.</i> Váci Mihály: Szelíden, mint a szél	3
<i>Szervezeti élet.</i> Levél az olvasóhoz.	
Köszönjük a támogatást!	4
Sikeres évet zárt a Kárpátaljai Szövetség	
Egymásért a bajban is	5
„A művészet a jövőbe mutat...”. Megemlékezés egy perecsényi születésű szobrászművészről	6
<i>Közös dolgaink.</i> Fotókiállítás a Munkácsy Mihály Magyar Házban	8
Támogatás a Sámuel Alapítvány családjainak	9
<i>Hitélet.</i> Könyvbemutató az Ortutay Elemér Görögkatolikus Szakkollégiumban	10
A Himnusz mint egyházi ének bibliai gyökerei	11
<i>Lélektől lélekig.</i> „...azon munkálkodunk, hogy összehozzuk a támogatókat a támogatásra szorulókkal”. Bemutatjuk a Beregszászi Szent Anna Karitász tevékenységét	12
Kik azok a Kárpátaljai Rózsahölgyek?	13
<i>Könyvespolc.</i> Új kiadványok	14
<i>Évforduló.</i> 70 éves Füzesi Magda és Dupka György	15
<i>Kárpátaljai sikertörténet.</i> A Kárpátaljai márkacsalád bemutatása:	
Anicka-Hadady Csilla kézműves	16
Bimba Tímea műkörömépítő-mesteroktató	17
<i>Anno.</i> Egy életút állomásai. Búcsú az iskolától	18
<i>Kultúrtáj.</i> Nyelvünk, kultúránk – megtartó erő. Évadnyitó a Kokas Bandával	20
Kárpátaljai magyar hangos mesék	
Új igazgatója van a beregszászi színháznak	21
<i>Fiatalokról fiataloknak.</i> Masszázs: frissít, ellazít, gyógyít. Gáti Gyöngyi	
gyógymasszőrrel beszélgettünk	22
„Az Úr küldött erre az útra”. Bekfi Mária rádiós hírszerkesztő	23
Tudomány és hit egysége. Túri László történelemtanár és diakónus	24
<i>Közelkép.</i> Bíró András: „Szeretem, ha úgy alakulnak a dolgok, ahogy elképzeltem”	25
<i>Arasznyi történelem.</i> Botlik József: Nemzetünket szolgálták	26
<i>Örökségünk.</i> Hungarikum lett a beregi keresztzsemes hímzés	29
<i>Jelen időben.</i> Úton a jövőbe. Weinrach Katalin írása	30
<i>Műlidedző.</i> Elvesztett Ungvár: Az elesett katonák Drugeth utcai emlékműve	32
<i>Időkapszula.</i> Volt egyszer egy Bartók Béla Művelődési Kör	33
<i>Gratulálunk!</i> Elismerések	34
<i>Szemelvények kárpátaljai eseményekből</i>	35
<i>Művészet.</i> Képzőművészeti kiállítások Beregszászon és Ungváron	39
<i>A Kárpátaljai Hírmondó galériája.</i> Turák Angéla festőművész	40

Címlapfotók: Szemere Judit, Bunda Szabolcs

*A Kárpátaljai Szövetség elnöksége
és a Kárpátaljai Hírmondó szerkesztősége
áldott húsvéti ünnepeket kíván a lap minden kedves olvasójának!*

Illyés Gyula

Magyarok

Naplójegyzetek

(1938)

Március

Igyekszem a legkisebb körre szorítani, azon kipróbálni: mi is hát a haza; mit jelent otthonosnak lenni: itt kell rejtőznie nyilván a hazafiasság gyökereinek is. Van kísérleti területem. Van egy helység az országban, ahol minden második ház, ha belépek, azon nyomban öccsé, bátyá, sógorrá alakít át, megfoszt egyéniségetől, igaz, hogy idegenségetől is. Sokáig a családát épp nagysága miatt nem éreztem. Kamasz koromban unatkozva ültem végig a népes, a törzsek kupaktanácsára emlékeztető rokoni összejöveteleket, annyira másnak éreztem magam; ha volt is véleményem, elhallgattam. Egészen addig, míg észre nem vettem, hogy csöndességem nemcsak az én akaratomon múlik; míg egyszer, mikor merő udvariasságból mégis megkockáztattam egy félmondatot, belém nem fojtották a szót, már a legelsőt. Az ellenvélemény, a vita, a veszekedés ébresztette fel bennem a törzsi érzést. Elvégre én sem vagyok zabi-gyerek, az apai asztalnál csak van jogom szabadon beszélni! Így közeledtem a családhoz. Legközelebb akkor kerültem hozzá, amikor ki akartak tuszkolni belőle. Így vagyok a magyarsággal is. Ha szólási jogomat vonnák kétségbe, nemcsak nemzeti érzésemben sértenének meg: tudatára ébresztenének vérség-szerinti jogomnak is; elvakultan, türelmetlenül, Emese unokájaként hirdetem, hogy az igazságnak még nem kritériuma, ha Emese unokája hirdeti.

[...] A magyarságot attól fogva számíthatom magyarnak, amittől fogva viselkedésében rendszert látok, amikortól egyforma érintésekre egyforma mozdulattal reagál. Egyszerűbb és biztosabb ismérvet ennél nem tudok.

Magyarrá a magyart tehát kétségtelenül nyugat tette. Ide érkezve vált igazán *mássá*, itt kapta a legtöbb súrlódást és sértést, itt kellett legtöbbször visszavágnia; azt, hogy ki, azt itt tudta meg, úgy, hogy tudtára adták. A Don-vidéken még rokon volt, s ha ott marad, könnyen megtörténhetik, hogy szétszívódik a rokonnépek egyre tágabb köreiből. Nyugaton már, mint idegenre csak a pusztulás várható rá, vagy saját értékeinek felfedezése után az azokhoz való ragaszkodás, az önállóság, a külön lét. Ha nem akarta legyilkoltatni magát, magyarrá kellett válnia. Az utóbbi sikerült.

Mi magyarok már ezt a pusztató tény is büszkélkedve emlegetjük. Európa irántunk való jóakarát tekintve valóban büszkék lehetünk a teljesítményre. Szomszédaink, akik közé könyéssel bevágtuk magunkat, ezer éven át minden lehetőt elkövettek, hogy szorongatásaiikkal, sőt, öleléseikkel is belénk fojtsák a lelket. Viszont büszkélke-

désünk azon nyomban csappanhat egyet, ha a kevés adat nyomán megpróbáljuk elképzelni, milyen és mekkora volt az a népi érték, amely a Kárpátok közé jutva a magyar nevet kapta. Méltó folytatói lettünk-e annak a hét törzsnek, amely itt államot alkotott? Ezeréves létünk valóban emelkedés-e s nem hanyatlás, nem szorító karok lassú győzelme-e? Minderre, ismétlem, csak adatok nyomán felelhetünk; van riasztó adat is. A bevonulást követő első félezredben is volt részünk bőven gyilkoltatásban, de Mátyás alatt még több magyar él a földön, mint angol... [...]

Mai számarányunk után mi magunk is hajlunk arra, hogy Árpád csak vitézségre és szívósságra nagy nemzetet vezetett át a hegyeken. Abból, hogy az első ötszázéves megpróbáltatások után még mindig mi maradt, én arra következtetek, hogy lélekszámban is tekintélyes néptömeget vezetett ide. A hun- és a tatárjárás között mi lehetünk a legkomolyabb görgeteg Európa felé; azzal a különbséggel, hogy bennünket nem lehetett sem visszaűzni, sem visszacsalni, tehát valamiképpen a hunoknál is, a tatároknál is több értéket hozhattunk. Ha néptömegeben nem, hát műveltségben, szervezettségben, benső értékben. Miben jelentkezett ez s mi maradt belőle? [...]

Az első magyar csoda (csoda, mert okait nem ismerjük) akkor következnek be, mikor a nyugatot kalandozó, a kidőlt víz módjára szerteáramló magyarság a visszaütő veszély pillanatában egyszerre összefut, összeáll, merev egységgé válik, a német és cseh hadak véres fejjel tántorulnak vissza róla. Tudunk csatákat veszteni, anélkül, hogy földet vagy szabadságot vesztenénk. Nép ily módon, ekkor lesz ország. Államot is, országot is így kaptunk nyugattól. Az erő, a szikra bennünk volt, a nyugatiak acéla kellett, hogy kicsillanjék.

E téren kétségtelenül legközelebbi nyugati szomszédaink a legnagyobb érdem, hálások lehetünk nekik. Most, midőn már úgy ahogy Európa minden nemzetét ismerjük, megállapíthatjuk, hogy alig akadt volna még egy, amely erre a szerepre oly isten-rendelte módon alkalmas lett volna; amely annyira más lett volna, mint mi. Épp ezért, mert legközelebb ő volt hozzánk, vagyis az ő súrolását éreztük legjobban. [...]

A magyarságot magatartásán kívül arról ismerem meg, hogy bőrén alig van anyaszülte-érintetlen felület; kéreg és seb borítja. Kéreg arrafelé, ahonnan nem veszély, csak súrlódás érheti és sebhely arrafelé, természetesen, ahonnan azokat a csapásokat kapta, amelyek nem az ellen-ség jó természete s szándéka miatt nem lettek egytől egyig halálosak.

Magyarok. Naplójegyzetek. II. kötet,
263–267. old.

Nyugat Kiadó és Irodalmi R. T.
kiadása, 1938.

Váci Mihály

Szelíden,
mint a szél

Szökén, szelíden, mint a szél,
feltámadtam a világ ellen,
dúdolvva szálltam, ténferegtem,
nem álltam meg – nem is siettem,
port rúgtam, ragyogtam a mennyben,
cirógattott minden levél.

Szökén, szelíden, mint a szél,
minden levéllel paroláztam;
utamba álltak annyi százan
fák, erdők, velük nem vitáztam:
– fölényesen, legyintve szálltam
ágaik közt, szép suhanásban,
merre idő vonzott s a tér.

Szökén, szelíden, mint a szél,
nem erőszak, s akarat által,
ó, szinte mozdulatlan szárnyal
áradtam a világon által,
ahogy a sas körözve szárnyal:
fény, magasság sodort magával,
szinte elébem jött a cél.

Szökén, szelíden, mint a szél,
a dolgok nyáját terelgettem,
erdőt, mezőt is siettettem,
s a tüzet – égjen hevesebben,
ostort ráztam a vetésekben:
– így fordult minden vélem szemben,
a fű, levél, kalász is engem
tagad, belémköt, hogyha lebben,
a lételem ellen szítom én.

Szökén, szelíden, mint a szél;
nem lehetett sebezni engem:
ki bántott – azt vállon öleltem,
értve-szánva úgy megszerettem,
hogy állt ott megszegyenítetten
és szálltam én sebezhetetlen:
– fényt tükrözök csak, sár nem ér.

Szökén, szelíden, mint a szél,
jöttömben csendes diadal van,
sebet hűsít fényes nyugalmam,
golyó, szurony, kín sűrű rajban
süvített át, s nem fogott rajtam,
s mibe naponkint belehaltam,
attól lesznek pusztíthatatlan,
s szelíden győzők, mint a szél.

Levél az Olvasóhoz

Mi, lapszerkesztők mindig úgy gondoltunk a Kárpátaljai Hírmondó olvasóira, mint lelki rokonainkra, mint egy nagy család tagjaira. Hiszen folyóiratunkat majdnem két évtizeddel ezelőtt hid gyanánt alapította a Kárpátaljai Szövetség, azért, hogy a szülőföldön élők és az anyaországba áttelepültek tudjanak egymásról: büszkéek legyenek egymás eredményeire, megismerjék azokat a tehetségeket, akik elviszik a világba vidékünk jó hírét. Tavasz lap számunkhoz is az örömszerzés szellemében gyűjtöttük a jó híreket, annál is inkább, mert hűsvét közeledtével az újjászületés boldogsága járja át a lelkeket. Különösen, hogy a világjárvány hosszú hónapok, sőt, évek óta keseríti az életünket, és éppen felcsillanni látszott a reménysugár, hogy végre minden visszaáll a régi kerékvágásba. Nem így történt. Február 24-én Oroszország megtámadta Ukrajnát. Háború van, kiáltanánk, de csak kapkodjuk a levegőt, mert szinte hihetetlen, hogy mindez megtörténhet a XXI. században, itt, Európa közepén.

Az emberek tekintete naphosszat a képernyőkre tapad, az okos telefonokból mindenki azonnal értesül minden megmozdulásról. A helyzet napról napra változik, éppen ezért negyed-évente megjelenő lapként nem vállalkozhatunk haditudósítások írására, helyszíni riportok készítésére. Kárpátalján viszonylagos nyugalom van, remélhetőleg így is marad. Magyarország népe hihetetlen energiával fogadja a háborús övezetektől menekülő ukrajnaiakat. Szülőföldünk településein is nagyon sok belső-ukrajnai menekült talált otthonra, segítségre. Február 24-e óta a Kárpátalján élők is rettegenek a háborútól, különösen amióta a városokban megszólaltak a légvédelmi szirénák. Ha valahol, de a mi vidékünkön született és nevelkedett emberek jól tudják, mit jelent a hadiállapot; a maguk bőrén sokan megtapasztalták azt is, ami utána következett...

Tavaszi lap számunk békeidőben készült, ha a pandémiát annak lehet nevezni. Az interjúalanyok, a cikkekben szereplők – az egyházak, a karitatív és más civil szervezetek munkatársai, a kárpátaljai rózsahölgyek, a vállalkozók, tanárok, diákok, képzőművészek, illetve a lapszerkesztők – az írások megszületése óta maguk is részt vállaltak és vállalnak a háború okozta nehézségek leküzdésében. Adománygyűjtéssel, szállásadással, tolmácsolással, ki miben tud, abban segít. Juhász Ferenc sorait idézve: „Te ekével, te kalapáccsal, tollal, / a rózsá, amely a kórházak / udvarán terem, / igen, a rózsá illatával...”.

Imádkozunk, hogy Isten adjon bölcsességet azoknak, akik ennél jóval többet tehetnek a mielőbbi béke megteremtése érdekében. Hogy Ukrajnában meginduljon az újjáépítés, a gyerekek megint járhatnak iskolába, a felnőttek folytathassák hivatásukat, hogy mindenki visszakaphassa hétköznapi gondokkal teli, de nyugalommal és szeretettel ékes régi életét, mert a Prédikátort idézve: megvan az ideje a sírásnak / és megvan az ideje a nevetésnek.

A Kárpátaljai Hírmondó szerkesztősége

Köszönjük a támogatást!

A Kárpátaljai Szövetség elnöksége hálás köszönetét fejezi ki a tagtársaknak a szövetség célkitűzéseinek anyagi támogatásáért.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik megrendelték folyóiratunkat, illetve a Kárpátaljai Hírmondó megjelenítésének költségeihez felülfizetéssel járultak hozzá.

Külön köszönjük

dr. Voloscsuk Katalin (Jászberény)

tagtársunknak a kiemelt támogatást.

Név szerint is megköszönjük azon olvasóink anyagi segítségét, akik az előfizetési és a tagsági díjon felül ötezer forintnál nagyobb összeggel támogatták tevékenységünket. 2022-ben lapzártánkig az alábbi tagtársainktól érkeztek kiemelt összegű befizetések:

Arnóczy István és Valentina (Gyöngyös),

Árokháti Zsuzsanna (Budapest),

Balázs Attiláné (Miskolc),

Behun Lajos (Békéscsaba),

Beregszászi Benjámin (Eger),

Boniszlavszkyné Répágy Katalin (Budapest),

Csulák Erzsébet Katalin (Budapest),

Csulák László (Budapest),

Dalmay Árpád (Nyíregyháza-Sóstóhegy),

dr. Fábian István (Nyíregyháza),

Fekete Amália (Budapest),

Horváth Sándor (Jászberény),

dr. Igyártó Rozália (Nagyréde),

dr. Károly Lajos (Kisvárd),

dr. Kiss Márta (Budapest),

Kissné dr. Lászlóffy Marianna,

Kiszely Katalin (Szentendre),

Lakatos Gézáné (Salgótarján),

dr. Lendvai Margit (Szolnok),

Lődár Györgyné (Mezőtúr),

Lusztig Gáborné (Szentendre),

Magasházy Valéria (Fedémes),

Medgyessy István (Debrecen),

Oniszkó László (Budapest),

Pappné Popovics Judit (Nagytarcsa),

Pásztor Erzsébet (Vác),

Polgár Tibor (Százhalombatta),

Reiter Mária (Budapest),

Sághi Ferencné (Budapest),

dr. Sváb Erzsébet (Budapest),

Szamosi Elemér (Budapest),

dr. Szepesti Erzsébet (Székesfehérvár),

Szilágyi Sándorné (Budapest),

Szimjon Magdolna (Nyíregyháza),

dr. Szűrös Mátyás (Budapest),

Tóth Zoltán (Budapest),

dr. Tóth Zoltán (Szombathely),

Tyentés László (Budapest),

dr. Ujj Emília (Gödöllő),

Vallasek István (Kölköszvár),

Zúró Márta (Budapest).

Köszönet az 1 százaléért!

A hatályos törvények lehetővé teszik, hogy az adózó magyar állampolgárok adójuk 1%-ával támogassák a civil közhasznú szervezetek munkáját.

A Kárpátaljai Szövetség jóleső érzéssel fogadta és fogadja a támogatók felajánlásait, hiszen ez azt bizonyítja, hogy az áttelepültek fontosnak tartják azt a tevékenységet, amelyet a szülőföldön maradt kárpátaljai magyarok kulturális, illetve oktatási életének kiteljesedéséért, gazdasági helyzetének javításáért folytatunk.

Programunk teljesítéséhez nagy segítséget nyújt a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlása. A 2022-es esztendőben is változatlanul számítunk arra, hogy minket választanak kedvezményezettnek. Akik már nem adóznak, azokat arra kérjük, hogy családtagjaik, barátaik, ismerőseik figyelmét hívják fel tevékenységünkre, annak érdekében, hogy az adójuk 1%-át a Kárpátaljai Szövetség részére ajánlhassák fel.

Adószámunk: 18046629-1-42

Kárpátaljai Szövetség

Sikeres évet zárt a Kárpátaljai Szövetség

Pár nappal karácsony előtt, 2021. december 17-én tartották a Kárpátaljai Szövetség éves közgyűlését. A napirendi kérdések megvitatása előtt könyvbemutatóra is sor került. Az ungvári Intermix Kiadó (igazgató: Dupka György) Kárpátaljai Magyar Könyvek sorozatának legújabb kiadványait ismerhették meg a jelenlévők: dr. Kótyuk Erzsébet: „*Ha ad az Isten bajt, ad ahhoz erőt is...*” *Népi orvosló hagyományok és hiedelmek az Ung-vidéki magyar fálvakban*, dr. Kiss Ágnes: *Magyar újságok Kárpátalján az első csehszlovák köztársaságban*, Elbe Hajnalka: *Kárpátaljai magyar gyermekirodalom* és Zubánics László: *A múlt tükrében elmerengve. Északkelet-Magyarország mindennapjai a XVI–XVIII. század fordulóján*, Dupka György: „*Jön még egy új világ...*” *A magyar '56 kárpátaljai kézikönyve* című köteteket, valamint „*A felnégyelt haza*”. *100 év versei Trianontól napjainkig, 1920–2020* című antológiát.

Ezt követően Benza György, a Kárpátaljai Szövetség elnöke üdvözölte a jelenlévőket, majd átadta a szót dr. Seremet Sándornak, a szövetség főtítkárának,

aki részletesen beszámolt az év folyamán elvégzett tevékenységekről. Sikeres és tevékeny évet tudhat maga mögött a szövetség, hiszen folytatta útját a *Szent István keresztény hagyatéka – A magyar Szent Korona vármegyéi* című vándorkiállítás, amelyet 2021-ben négy helyszínen (Szombathelyen, Debrecenben, Nyíregyházán és Sopronban) láthatott a nagyközönség. A szövetség szervezésében sor került több könyvbemutatóra, kiállításra, jótékonyági gyűjtésre, ételosztásra, és nem maradt el a kárpátaljaiak balatonföldvári találkozója sem. Továbbá nyáron a Kárpátaljai Szövetség közreműködésével valósult meg az V. Kárpátaljai Nyári Egyetem Tiszapéterfalván, amelyet a Kárpátaljai Magyar Diákok és Fiatal

Kutatók Szövetsége és a Momentum Doctorandus együttműködésében szerveztek meg.

Dr. Seremet Sándor vázolta a közgyűlés résztvevőinek a 2022. évi teendőket is. A szövetség gazdálkodásának pénzügyi oldalát dr. Kapuvári Béla, a Felügyelő Bizottság elnöke ellenőrizte, és szabálytalanságot nem talált.

Horváth Csaba László, az OrientPress Hírügynökség ügyvezetője a Nyelv mint eszköz projektet mutatta be, amely szintén a Kárpátaljai Szövetség égisze alatt valósult meg. A tanfolyamot több színhelyen, Kárpátalján és Magyarországon tartották több mint 30 résztvevővel, és olyan fontos médiaismeretekre tehettek szert a fiatalok, amelyeknek a hétköznapi életben is nagy hasznát veszik.

A közgyűlésen két fővel bővítették az öttagú elnökséget, egyhangú szavazással választották meg elnökségi tagnak Szemere

Juditot, a Kárpátaljai Hírmondó főszerkesztőjét és dr. Dupka György történészt. A közgyűlés a Melódia vonósnégyes ünnepi előadásával és állófogadással zárult.

Fazekas Andrea

Egymásért a bajban is

Bár még csak március van, a balatonföldvári Riviéra Park Hotelbe máris visszaköltözött az élet. Igaz, sajnos nem vidám apropóból, ugyanis a Kárpátaljai Szövetség ideiglenes ingyenes szállást és étkezést biztosít az ukrainai háború elől Magyarországra menekülteknek.

A Kárpátaljai Szövetség kezdeményezését a balatonföldvári polgármesteri hivatal is azonnal támogatta, a napi egyszeri meleg ebédet ők biztosítják az ott lakók számára. Számos civil felajánlás és adomány érkezett azóta, amit ezúton is nagyon szépen köszönünk a menekültek nevében is.

Az első menekültek március 2-án

érkeztek, és a helyek nagyon hamar meg is teltek. Azóta sokan utaztak tovább, és helyükre új családok érkeztek. Átlagosan 60 fő tartózkodik a szálláshelyen, ezenkívül a rendelkezésre álló férőhelyek függvényében kérnek egy-két éjszakára szállást a Magyarországon csak átutazó menekülő ukrán állampolgárok. Ennek megfelelően eddig több mint 100 fő kapott szállást Balatonföldváron.

Ezúton is szeretnénk köszönetünket kifejezni a balatonföldvári polgármesteri hivatalnak, minden szervezetnek és magánszemélynek, akik adományaikkal segítettek az ideiglenes menedékünknek.

Szívből reméljük, hogy mielőbb újra béke lesz, de addig is megpróbálunk lehetőségeinkhez mérten segíteni a bajba jutottakon.

A Kárpátaljai Szövetség elnöksége

Megemlékezés egy perecsenyi születésű szobrászművészről

„A művészet a jövőbe mutat...”

Március 10-én Budapesten, a Százados úti művésztelepen a Kárpátaljai Szövetség szervezésében a kárpátaljai Perecsenyben 120 éve született Ungvári Lajos Kossuth-díjas szobrászművészről megható megemlékezést tartottak. A szülőföldjén alig ismert művészre korábban Mihály Gábor Kossuth-díjas szobrász hívta fel a szervezet figyelmét. A Kárpátaljai Szövetség pedig elhatározta, hogy pótolja az ezirányú mulasztást, méltó emléket állít földijüknek. E téren az első lépés egy emléktábla avatása volt, azon a helyen, ahol a művész élt és dolgozott.

A rendezvény első része Mihály Gábor műtermében zajlott. A neves művész házigazdaként üdvözölte a megjelenteket, többek között dr. Grezsa Istvánt, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Kárpátalja együttműködésének fejlesztéséért és a Kárpát-medencei óvodafejlesztési program koordinálásáért felelős miniszteri biztost és Sára Botond Attilát, a FIDESZ országgyűlési képviselőjelöltjét, Budapest Főváros kormány megbízottját. Ezután szólt Ungvári Lajoshoz fűződő kapcsolatáról, röviden bemutatta Ungvári életének a művésztelepen töltött időszakát. Megtudtuk, hogy fiatal szobrászként Ungvári Lajos szomszédágában élt, s nagyon szoros barátságot ápolt vele. Bensőséges kapcsolatukat több érdekes momentum felvillantásával ecsetelte. Mivel Ungvári Lajosnak nem volt gyermeke, ezért öröksége Mihály Gáborra szállt. Ő őrzi személyes dokumentumait, a műveiről készült archív felvételeket, rajzokat, és a megmaradt 26 művészi alkotásának gipszmintáját.

Ezt követően a rendezvény moderátora, Kovács Sándor, Magyar Örökség-díjas honismereti író, a Kárpátaljai Szövetség elnökségi tagja dr. Grezsa Istvánnak adott szót. A miniszteri biztos mondandóját egy kérdéssel kezdte: „Hogyan lehet művészetéről, alkotójáról beszélni akkor, amikor éppen egy exodus zajlik a szomszédságban, s vajon van-e összefüggés a kettő között?”

Majd kihangsúlyozta: „A háború, a menekültválság a maga káraival egyszer elmúlik, a művészet viszont a jövőbe mutat, a kultúra bennünket jellemez. Amikor házat és hazát veszített emberek tömegeivel találkozunk, s tragédiáik enyhítésén fáradozunk, akkor mindenképpen felértékelődik az a gondolat, ami Magyarország nemzetpolitikáját mindig is egyben tartotta: az Isten, a haza és a család hármasa, mert e nélkül nincs sem múlt, sem jövő.” A szobrászművészről Grezsa István megjegyezte, hogy Trianon után ő is a maihoz hasonló reménytelen helyzetű Kárpátaljáról indult, megpróbáltatások után vált elismertté, ezért sokkal többet érdemel. Talán a mostani ünnepség csupán a kezdete egyfajta rehabilitációjának, és a remények szerint, gazdag művészi hagyatékaival sikerül megismertetni az egész Kárpát-medencét.

A miniszteri biztos után Sára Botond Attila, Józsefváros korábbi polgármestere szólt a megjelentekhez. Tőle tudtuk meg, hogy Ungvári Lajos olyan művésztelepen dolgozott, amely Budapest első művésztelepeként jött létre és Európa legrégebbi folyamatosan működő művésztelepe. Kihangsúlyozta, hogy a művész minden egyes alkotásban érzékelhető Kárpátalja kultúrája és szellemisége. Ungvári életútja sok mai művész számára lehet példaértékű. A fővárosi kormány megbízott szintén beszélt a szomszédországban dúló háborúról. Fontosnak tartotta elmondani, hogy ma két fontos feladat van: megőrizni Magyarország békéjét, a magyar emberek biztonságát, illetve segíteni kell, hogy a magyarok a lehető legkevesebb szenvedjék el a háború következményeit.

Ungvári Lajos életútját, művészetét Kovács Sándor mutatta be. Kubicska Lajos néven az Ung megyei Perecsenyben született 1902. március 13-án. Apja az Államvasútnál vonatkísérőként dolgozott.

Mivel kilencen voltak testvérek, nehéz körülmények között éltek. Ungváron járt középiskolába, ahol kitűnt tehetségével. Arról álmodott, hogy művész lesz. Ungváron művészeti ösztöndíjra pályázott, amelyet a város meg is szavazott részére. A trianoni országosonkítás miatt azonban nem kaphatta azt meg. Ezt követően

feljött Budapestre, és beiratkozott az Iparművészeti Főiskola szobrászati szakosztályára. Itt 1921 és 1926 között Simay Imre és Mátray Lajos szobrásztanárok tanítványa lett. Szülei anyagilag nem tudták támogatni. A jó iskolai előmenetele miatt az internátusban fizetésmentességet kapott. Az iskolai órák után dolgozott, hogy a megélhetésének anyagi háttérét biztosítsa. Többször a tanárai egy kis pénzt összeadva támogatták, de az iskolatársai is gyakran kisegítették, ruhákat adtak neki kölcsön.

1922-ben újra honosította magát, majd 1932-ben hivatalosan is felvette a már addig is használt Ungvári művésznévet.

Tehetsége és szorgalma rövidesen meghozta az első eredményeit. Először egy ruszin parasztfiú megformálásával tűnt fel. Növendékként 1922-ben részt vett a monzai kiállításon. Ugyanebben az évben elnyerte a Szinyei Merse Pál Társaság fiataloknak meghirdetett pályázatának díját. Majd 1936-ban még egyszer öt jutalmazták a társaság nagydíjával. Elvégezte

az Iparművészeti Főiskolát, a Százados úti művésztelepen idősebb, tapasztalt mesterek mellett dolgozott. Közben kiállításokon vett részt. Alkotásait először 1926-ban mutatták be a Műcsarnokban, az Angol-Magyar kiállításon, majd 1927-ben a Nemzeti Szalonban.

Pályájának első korszakában nevét olyan alkotások tették közzismertté, mint Tatán Fellner Jakab szobra

■ (1940), Székesfehérváron a Városi Szószóló szobra (1941), a sárbogárdi Hősök Emlékműve és Országzászló (1942, ezt a '60-as években eltávolították, 2001-ben pedig visszaállították), Budapesten, a Kinizsi utcában Kinizsi Pál domborműve (1944).

Nem véletlen, hogy 1941-ben Ungvár városa őt kérte fel egy felállítandó Drugeth János-szobor megformálására. Az elkészült alkotást alumíniumba öntve nagyszabású magyar-olasz ünnepség keretein belül 1943. június 27-én avatták fel a gimnázium mögötti téren. Sajnos a hibás öntészeti munka miatt a szobrot hamarosan újra kellett önteni. A szovjet megszállás után pedig eltávolították a helyéről, sorsáról nincs információ. Csupán a megmaradt gipszmaletteken csodálhatjuk meg az alkotást. Így szülőföldjén egyetlen alkotás nem őrzi emlékét.

A második világháború után a szocialista hatalom is elismerte tehetségét. Ungvári Lajosnak országszerte nagyon sok szobra található még ma is. A legismertebb ezek közül az Országház előtti 1952-ben elkészült Kossuth-szoborcsoport. Ennek hat mellékalakját Ungvári Lajos Kocsis Andrásal közösen formálta meg. Talán nem csak ezért, 1953-ban munkásságát, tehetségét Kossuth-díjjal ismerték el, 1972-ben pedig a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki. (A Kossuth-téren 2015-ben visszaállították Horvay János szobrászművész 1927-ben készült alkotásának másolatát, Kisfaludi Strobl Zsigmond és munkatársai művét 2017-ben a budapesti Orczy-parkba szállították, ahol új otthonra lelt – a szerk.)

A neves szobrászt 1984-ben bekövetkezett halála után a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. (22. parcella, 1. sor, 108. sír.)

Kovács Sándor az életpálya ismertetése után elmondta, hogy a Kárpátaljai Szövetség a budapesti emléktáblával párhuzamosan egy másik emléktáblát a művész szülővárosában, Perecsenyben is szeretett volna állítani, de ezt a háborús események miatt elhalasztották. A szervezet egy Ungvári Lajos-emlékalbum kiadását tervezi. Az író megmutatta azokat a gipszmaletteket, amelyek bronzba öntésével és a művész egyéb tárgyi emlékeinek kiállításával egy Ungvári-emlékszobát szándékoznak létrehozni.

A beszédek elhangzása után a résztvevők a műtomból kivonultak az emléktábla felavatására. Technikai okok miatt annak a háznak a falára, amelyben Ungvári Lajos élt, nem lehetett a táblát elhelyezni, ezért azt a szomszédos ház falára rögzítették. A világos színű márványtáblán Ungvári Lajos domborműportréja Mihály Anna, Mihály Gábor leányának az alkotása. Az emlékjelet Sára Botond Attila, Benza György, a Kárpátaljai Szövetség elnöke, Mihály Anna és Kovács Sándor közösen avatta fel. A táblát Sára Botond Attila megkoszorúzta, Benza György pedig virágcsokrot helyezett el az emlékjelnél.

Az ünnepség kötetlen beszélgetéssel fejeződött be. /dezi/

A képeken:

Mihály Gábor, az Ungvári-hagyaték örökösének műtermében. Szemkört Mihály Anna, a dombormű alkotója, Seremet Sándor, Balogh József, Kovach Antonina, Kovács Sándor, takarásban Kovach Anton, Benza György, Mihály Gábor, jobbról Grezsa István, Sára Botond Attila.

Az emléktábla felavatása után. Balról jobbra: Kovács Sándor, Mihály Anna, Sára Botond Attila, Benza György.

Fotó: Kovács-Veselényi

Jegyzet

Látjátok, feleim, szemetekkel, mik vagyunk...

Ezekben az embert próbáló időkben, amikor nemcsak fizikai valónk, hanem a lélek is menedékre vágyik, bizony nehéz megvívni belső harcainkat. Mert a fájdalom legyengít, a reménytelenség megbénít.

Jelképes, már-már végzetszerű, hogy a *Halotti beszéd és könyörgés*, a legkorábbi latin betűs, teljesen magyar nyelvű szövegemlék és az *Ómagyar Mária-siralom*, az első fennmaradt magyar nyelvű vers a test és a lélek fájdalmát eleveníti meg oly erőteljesen, hogy a 21. század emberének szíve is összeszorul. Főként így, „kínzattatásunk” idején.

Látjátok, feleim, szemetekkel, mik vagyunk: íme, por és hamu vagyunk
(*Halotti beszéd és könyörgés*, részlet)

Figyelmeztetés volt ez a 12. században. Figyelmeztetés ma is. Sóhaj, ami úgy szakad ki, hogy az elme is belerendül a felismerésbe: amit eddig értéknek tekintünk (anyagi javak, hírnév, befolyás, hatalom) eltűnik még mielőtt magunk is porra és hamuvá lennénk.

„Látjátok feleim”...
Ránk szakadt nagypéntek sötét kinja.

Anyák siratják elvesztett fiaikat. Apák keze szorul ökölbe, majd emyed el, mintha leszakadna. Gyermekek rémült szemmel néznek a semmibe, nem tudják, csak sejtik, most dől el lesz-e számukra élhető jövő.

Szemem könnytől árad, szívem bútól fárad.
Te véred hullása szívem alálása.
Világnak világa, virágnak virága, keservesen kínnak, keservesen kínnak, ves szegekkel átvernek!
(*Ómagyar Mária-siralom*, részlet)

És mégis, minden fájdalom és gyász mellett, ellenére hinnünk kell, harmadnapra felragyog „világnak világa” és kivirul „virágnak virága”.

Hiszen van szeretet és jóakarát ebben az alélt majdnemlétben is. Sőt, ahogy hatalmasodik a vész, úgy növekszik az együttérzés, az önzetlenség, a segítőkészség. Összekapaszkodnak a családtagok. Százvezrek fogják meg idegen elesettek kezét. Emelik fel, istápolják őket, fogadják be otthonaikba.

Tudom, mindenütt akad konkoly, de az emberség frontján a jók állnak győzelemre.

Horváth Sándor

Beregszászi Olga jótékonyági koncertje

100 perc 100 emberért címmel március 14-én a MOM Kulturális Központban Beregszászi Olga és barátai megtartották a 19. jótékonyági koncertet a kárpátaljai nehéz sorsú családok megsegítésére.

Koncz Gábor, Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész Wass Albert versével indította a műsort, majd egyperces felállással tiszteltünk Mádl Dalma asszony emlékének, aki 18 alkalommal az est védnöke volt.

Babják Zoltán, Beregszász polgármestere hangfelvételben üdvözölte a jelenlévőket. Bocskor Andrea, az Európai Parlament képviselője felszólalásában kitért a nehéz háborús helyzetben lévő otthoniakra.

Ezt követően komolyzenét és népi muzsikát játszó együttesek léptek fel. Balázs Péter, Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész operettrészleteket adott elő. A Sodró együttes fergeteges csárdással és népzenevel szórakoztatta a közönséget. Beregszászi Olga művésznő több énekszámmal aratott nagy sikert.

Az előadás második részét Schmitt Pál nyitotta meg. Méltatta az ideit, valamint a korábbi tizennyolc jelentősé-

gét, amelyet mint fővédnök támogatott. Köszönetet mondott mindenkinek, aki részt vett ebben a munkában.

Ezután Nyári Károly zongoraművész és lánya, Nyári Alíz énekművész varázsolták el a közönséget. Ők szolgáltatták a Hampel Katalin divat-show bemutatóján a zenét.

A kimondottan magyar jellegű,

ízletes ruhákat a Hír Televízió csinos bemondói és hivatásos manökenek mutatták be. Az est nemzeti imádságunk és a Székely himnusz, illetve a Kossuth Lajos azt üzenté... kezdetű dal elnevelésével zárult. Az eseményről a Magyar Televízió Duna csatornája interjúkat, felvétel készített.

A koncert bevételét Kárpátaljára Beregszászi Olga művésznő juttatja el.

Balogh József

Fotókiállítás a Munkácsy Mihály Magyar Házban

A Visegrádi Csoport természeti kincsei

A magyar kultúra napja előestéjén Magyarország Ungvári Főkonzulátusának szervezésében fotókiállításra került sor a Munkácsy Mihály Magyar Házban. A Latorca-parti város lakói és az érdeklődők

hasonlóak. Erről a most kiállított képek is meggyőznek bennünket.

– A Himnusz születésnapjával kapcsolatos megemlékezések alkalmat adnak arra, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk évezredek hagyományainknak, gyökereink, nemzeti öntudatunk erősítésének, felmutassuk és továbbadjuk a múltunkat idéző értékeket, mai eredményeinket – kezdte köszöntő beszédét Bacsikai József, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának főkonzulja. Mint ismert, 2021. július 1-től egy

ennek a csodálatos, impozáns épületnek a galériatermében ezúttal a V4 országainak természeti szépségeit bemutató fényképekben gyönyörködhetnek.

A házigazdák nevében Tarpai József igazgató üdvözölte a rendezvény résztvevőit, majd köszönetet mondott a főkonzulátusnak azért, hogy a Munkácsy Mihály Magyar Házba is elhozták a fotókiállítást. Kiemelte: Kárpátalja mindig is Közép-Európához tartozott, történelme is szorosan kapcsolódik a szomszédos visegrádi országokéhoz, természeti adottságaink is

ködöz történelemmel rendelkező térség. Kárpátalja és a szomszédos nyugat-ukrajnai megyék is hordozzák a közös európai történelem és természeti örökség jegeit. Ma a lengyel, a cseh, a szlovák és a magyar, egy-egyével a V4 országok népei üdvözlését és nagyrabecsülését hoztuk el önöknek ezzel a csodálatos kiállítással – fogalmazott a diplomata. Kiemelte: az itt kiállított képek rávilágítanak arra, hogy nem kell messi,

egzotikus tájakra utazni ahhoz, hogy lélegzetelállító élményekben legyen része az embernek – a szűkebb környezetünkben is rengeteg a természeti látnivaló. A kiállítás a régió szépségeire kíván rávilágítani, és arra, hogy ezt a közös örökséget meg kell őriznünk a jövő nemzedékei számára.

Ezt erősítette meg Ivan Manyak tanácsadó is, aki a Munkácsy Polgármesteri Hivatal nevében mondott köszönetet a kiállításért.

– A természetben olyan ajándékot kaptunk Istentől, ami minden művészeti ág képviselőjét alkotásra inspirálja – mondta Kopriva Attila, a Kárpátaljai Képzőművészeti Főiskola Képző- és Iparművészeti Tanszékének vezetője. A festőművész kiemelte: az Európa tüdejének is tartott Kárpátok összekötő népeket, nemzeteket. Hiába húznak mesterséges határokat – a gyökerek egymásba kapaszkodnak. Ugyan-

így nincsenek határok a művészetben sem.

A kiállítás megnyitóját Bokotey Immanuel szaxofonjátéka tette igazán hangulatossá.

Kovács Erzsébet

Kárpátaljai magyar tartalmakat archivál az Országos Széchényi Könyvtár

Az Országos Széchényi Könyvtár az olvasók segítségét is kéri ahhoz, hogy összegyűjtse és archiválja a kárpátaljai magyar vagy magyar vonatkozású internetes tartalmakat. Az intézmény közleményében hangsúlyozza, hogy a mai körülmények között rendkívül fontos ez az értékmentő tevékenység.

„A február végén kitört orosz-ukrán konfliktus mint háborús fenyegetettség nemcsak a polgárok hétköznapi életét veszélyezteti, hanem mindennapjaink kultúráját, beleértve a digitális alapú kultúrát is, melynek hosszú távú megmaradása kiszámíthatatlan.

Az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) jelen helyzetben kiemelt feladatának tekinti Kárpátalja magyar vagy magyar vonatkozású internetes, digitális jelenének gyűjtését és megőrzését, melyhez az Ön és intézménye/szervezete segítségét is kéri. A megőrzés előfeltétele, hogy tudjuk, mit szeretnénk archiválni, ami az internet világában nem is olyan egyszerű. Bár munkatársaink folyamatosan próbálják feltárni a vonatkozó webtartalmakat, ennek sokfélesége és változékonysága megnehezíti a

munkát és felértékeli a közvetlen ismeret és a helyi beágyazottság előnyét. Ezért azt szeretnénk kérni, hogy lehetősége szerint segítse munkánkat kárpátaljai magyar webtartalom ajánlásával!

Az OSZK által már ismert webhelyek az alábbi táblázatban nézhetők meg: <https://webarchivum.oszk.hu/bongeszek-karpatalja/>

A táblázatban tematikus csoportosításban található a már összegyűjtött címek, keresni pedig a Ctrl+F billentyűk megnyomásával lehet. Kérjük, ellenőrizze, hogy a feltüntetett webhelyeken kívül ismer-e magyar vagy magyar vonatkozású kárpátaljai webhelyet, esetleg egyedi digitális dokumentumot, és amennyiben tudomása van ilyenről, kérjük, küldje el annak URL címét a mia@mek.oszk.hu postafiókba az OSZK Webarchivum munkatársainak. További információért szintén erre a címre írhat.”

Az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai előre is köszönik a segítséget.

Támogatás a Sámuel Alapítvány családjainak

Testvére magyar a magyarnak

A gyermek Isten ajándéka. Sajnos ez az ajándék nem mindig érkezik szerető családba. De mindannyian sokat tehetünk azért, hogy az elhagyott kicsinyek is szeretetben nőjenek fel. Van, aki befogadja és sajátjaként szereti, neveli őket, s vannak, akik lehetőségükhöz mértén támogatják őket. Hála az Úrnak, erre is vannak szép példák.

A beregszászi székhelyű Sámuel Alapítvány égíse alatt működő családtípusú gyermekotthonok például egy szegedi vállalkozás nagyszerű kezdeményezésének, jókedvű adakozóknak köszönhetően a napokban hasznos ajándékokat kaptak.

Dr. Ótott Ferenc két vendéglátó egységet is működtet Szegeden, ahol párjával, Tóth Judittal – aki egyébként gyógyszerterápiában dolgozik, de nyáron, a szabadsága ideje alatt önkénteskedik a Tisza-parti „paradicsomban” – már rég nem csak vendéglátással foglalkozik. Párjával immáron nyolc éve októberben hétfőként jótékonyági vacsoraesteket is szerveznek.

– A környékbeli vállalkozók közül igen sokan csatlakoztak a kezdeményezésünkhöz: ők készítik hétfőként a vacsorát, amire meghívjuk a vállalkozókat, az adományozókat. A kitett perselybe teszi bele mindenki a célra szánt összeget. S hogy ne egy szimpla adománygyűjtésről legyen szó, hogy az ajándékozók megismerjék, kik számára szervezzük a gyűjtést, meghívjuk azokat is, akikhez adományokat eljuttatjuk. Idén első ízben jutottunk el Kárpátjára egy jelentős adománnyal – kezdi beszélgetésünket beregszászi találkozónkon Judit asszony.

– Egy tisztai kikötő a miénk – a Horthy Miklós Csónakház –, ahol ártéri erdők adnak teret játszótérnek. A természetes Tisza-part, a hattyúk, a vadkacsák, az ártéri erdő olyan lehetőséget biztosít a pihenésre, amit semmilyen szupermodern létesítmény nem pótolhat – veszi át a szót Ferenc. – Próbálunk nyitni a családok felé is, hogy érezzék az emberek: itt valami mást kapnak. Nos, itt szervezzük az októberi vacsoraesteket is. Ma már rang nálunk egy vacsorára főzni. Őt szombatira évekre előjelzés van. Hány személyre főzzünk? – kérdezik minden egyes alkalommal az éppen sorra kerülő vállalkozók. Nos, erre nincs pontos válasz. Általában 150 főre készítik az ételt – ami megmarad, az Újszegedi Szent Erzsébet plébánián a hajléktalanoknak osztjuk szét. A vacsoraest vendégei, úgymond, ingyen vacsoráznak, csak az adománnyra kitett perselybe teszik bele a nemes célra szánt pénzt. És nagy örömről mindig jelentős összeg gyűl össze.

– Kiket támogatnak?

– Amellett, hogy a szegedieket, meg a környékbelieket – vittünk már iskolatászkától kezdve kerékpáron át sok mindent, amire igény volt,

a lehetőségeinket maximálisan kihasználjuk –, számunkra fontos a Nagy-Magyarország, éppen ezért átlépjük a határokat: Erdély, Felvidék után most Kárpátjára is eljutottunk. A felvidéki Kerecsen Motoros Egyesület tagja vagyok – mondja Ferenc –, valamennyien szociálisan is érzékenyek vagyunk. Ott minden évben szervezünk egy fesztivált, melynek a bevételével a berzentei gyermekotthont támogatjuk. Emellett a vállalkozásunk egy ötgyermekes családot is rendszeresen segít. Úgy érzem, hogy ezekkel

Judit és Ferenc a viski Kiss József és Lívia családjánál

az akciókkal morzsánként is lebonthatjuk az egymás közé ékelődő trianoni falakat, amit e szörnyű tragédiával közénk próbáltuk ékelni.

– Hogyan választják ki az adományozottakat?

– Mindig Isten kegyelméből jön elénk, hogy kiket kell támogatni – folytatja Judit. – Egyébként a vacsoraestek hozadéka az is, hogy a vendégeink megtapasztalják: néhány száz kilométerre ugyanolyan magyarok élnek, mint mi. Szeretjük visszahívni azokat a családokat, akiket támogatunk. Kiss Líviaék Viskről voltak legutóbb a vendégeink. A személyes találkozás a támogatóknak is fontos, hiszen láthatják azokat a családokat, akikhez kerül az adományuk.

– Mint kiderült, pénz-adományt gyűjtöttek. A legkényelmesebb dolog az lenne, hogy átutalják az adományt...

– Valóban, már évek óta pénzt gyűjtünk. A kezdetek kezdetén különböző műszaki cikkek érkeztek adományként, de kiderült, hogy a használati cikkek műszaki ellenőrzése is pénzbe kerül, és nem lehet garanciát vállalni arra, hogy meddig működik

majd az adott eszköz – válaszol Ferenc. – Meg aztán figyelmeztetni is kellett arra, hogy az adományozás nem lomtalanítás. Egyébként nyitottak az emberek, csak irányítani kell az adományozást. Mint említettük, most már a vacsorára jelentkezők a perselybe teszik az oda szánt adományukat. Szezononként egy-másfél millió forint is összegyűl. Most a kárpátjai sámueles családokkal előre egyeztetünk, hogy mire van szükségük, s azt ebből az összegből közösen itt vásároltuk meg számukra. Így került mosó-, szárító-, mosogatógép, hűtőszekrény vagy éppen konyhabűtő egy-egy háztartásba, az igényeknek megfelelően.

– Az adomány egy dolog. Mi viszont szeretnénk találkozni is az adományozottakkal, személyesen átadni, részt venni az örömben, hogy a személyes kapcsolatot is ápoljuk velük – veszi át a szót Judit. – Számunkra is feltöltődést jelent minden egyes találkozás, jó érzés megtapasztalni, hogy milyen nagy szeretet van ezekben a családokban! Ezen a héten itt, Kárpátján, mind a kilenc sámueles családhoz eljutottunk, mindegyik családba elvittük a közösen kiválasztott és megvásárolt ajándékot. A hétfőn pedig – a Sámuel Alapítványnak, Sipos Géza elnök nagyszerű szervezésének köszönhetően – egy nagy közös kirándulás, hófánkőzés keretében még jobban megismerhettük egymást. Ezt egy igazi lelkiyakorlatként is felfoghatjuk. Mindez Isten kegyelméből van, és mindig érezzük azt a hátszelet, amit a Szentlélek biztosít számunkra.

– Önöket hallgatva megerősödik az emberben, hogy adni jó. És nem lesznek ettől szegényebbek...

– Sőt! Minden egyes adománnyal mi gazdagszunk. Mindennél fontosabb, hogy megtapasztaltuk: ezek a gyerekek családban nőhetnek fel, ahol a lelkükkel is foglalkoznak, közösen imádkoznak. Ebben a rohanó világban igazán fontos, hogy megtartsuk ezeket a kis közösségeket, a családokat. Ehhez le kell tenni a telefonokat, helyette beszéljünk – ezt láttuk itt.

Beszélgetésünk végén Sipos Géza, a Sámuel Alapítvány elnöke hálát adott azért, hogy az Úr a kezdeményezés és a megvalósítás mellé állt, hogy ismét bebizonyosodott: testvére magyar a magyarnak, hogy Istennek gondja van ránk. Köszönetet mondott mind azoknak, akik ezúttal is hozzájárultak a kárpátjai sámueles családok mindennapjainak könnyebbé tételéhez. A Szentírás szavaival erősítette meg: a jókedvű adakozót szereti az Úr, és jobb adni, mint kapni.

Marton Erzsébet

A munkácsi Baksa Irénke és Péter neveltjei örülnek az ajándékoknak

Könyvbemutató az Ortutay Elemér Görögkatolikus Szakkollégiumban

Útszéli keresztek, a görögkatolikus lélek kifejezői

A kárpátaljai görögkatolikusok számára eseményekben és évfordulókban igencsak gazdag volt a nemrég mögöttünk hagyott 2021-es esztendő. A legfontosabb ezek közül, hogy 375 éve, 1646-ban jött létre az ungvári egyházi unió, melyben az Apostoli Szentszékkal való egyesülés eredményeként a Magyar Királyság északkeleti részén élő keleti szertartású keresztények ráléptek a szellemi és lelki fejlődés azon ösvényére, amely megteremtette a lehetőséget a görögkatolikus egyház megszervezésére, hogy ezáltal részei legyenek a nagy európai keresztény családnak. Ebből az alkalomból és a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye létrejötté 250. évfordulója tiszteletére a beregszászi székhelyű Ortutay Elemér Görögkatolikus Szakkollégium „Nagy a te kereszted ereje, Uram!” címmel emlékalbumot jelentetett meg, melyben a vidékünkön található, a görögkatolikusok által tisztelt 375 útszéli kereszt fényképe látható. A képek mellett az egyházmegye püspökeinek, jelentős alakjainak gondolatai olvashatók az egyházalapítástól kezdve napjainkig. Az idézetgyűjtemény a maga nemében egyedülálló kifejezője görögkatolikus hitünknek, öntudatunknak és önértelmezésünknek, hangzott el a kötet bemutatóján, amelyet a szakkollégiumban tartottak. Az album további különlegessége, hogy a kiadványból 375 példány számozott és pecsételt is el van látva.

Megnyitó beszédében Marosi István, a kollégium igazgatója arra emlékeztetett, hogy más jeles évfordulók is köthetők az elmúlt évhez. Húsz esztendeje, 2001-ben avatta boldoggá a boldoggá Szent II. János Pál pápa a mártírhálált hált Romzsa Tódor püspököt. Boldoggá avatása méltó elismerése az egyházüldözés évtizedeiben őt követő görögkatolikus vértanú és hitvalló papok, hívek sokasága életáldozatának is. Görögkatolikus őseink is évszázadok óta állították, híveink pedig napjainkban is állítják a keresztek istenhitük tanúságaként. Az ősi Munkácsi Egyházmegye területén utak keresztesződésénél, termőföldek mellett, templomok, temetők, kórházak és egyéb épületek udvarán is megtaláljuk

azokat. Fogadalomból, hálából, örömből, bánatból, vagy vágyaik kifejezéseként helyezték és helyezik el azokat.

Luscák Nílus, a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye apostoli kormányzója beszédében arra biztatott mindenkit, hogy az útszéli keresztek látványa elsősorban ne a múltba révedés érzését hozza elő

A görögkatolikus szellem elkötelezetten keresztény, mélységesen katolikus és izzóan magyar, fogalmazta meg a képekhez választott idézetek kvintesszenciáját Marosi Anita, a kötet egyik szerkesztője. A mögöttünk hagyott 375 esztendő gazdag hagyatéka – püspöki körlevelek, egyéb fontos dokumentumok, az áldozópapok

lelkünkéből, hanem az segítsen bátran a jövőbe tekinteni. Merítsünk erőt őseink mély, minden nehézségen győzedelmesen felülkerekedő igaz hitéből.

Videóüzenetben köszöntötte a könyvbemutató résztvevőit Bocskor Andrea európai parlamenti képviselő, aki rámutatott: Kelet-Közép-Európa népeinek, köztük az itt élő görögkatolikusoknak továbbra is példaként kell szolgálniuk az öreg kontinens többi nemzete számára, hogy miként kell keresztény hitünket a XXI. században is méltó módon megőrizni.

Szűrös Mátyás, Magyarország Beregszászi Konzulátusának konzulja elismerően szólt a kárpátaljai görögkatolikusok helytállásáról, akik a szovjet éra évtizedeiben a legnagyobb egyházi üldöztetések idején sok-sok áldozatot és mártíromságot vállalva kitartottak hitük mellett.

és az elkötelezett hívek papírra vetett gondolatai – mind-mind segítenek megfejtetni, hogy végül is kik vagyunk mi, görögkatolikusok.

Az anyaggyűjtés során Kárpátalja több mint 400 települését járták be az Úzsokihágótól egészen a Tatár-hágóig, s közel 550 útszéli keresztet fényképeztek le, tájékoztatott Varju Zoltán, a könyv másik összeállítója, aki számára nagy élményt jelentett, hogy ezeket a vallási emlékjeleket a helybeliek milyen nagy becsben tartják. Varju Zoltán beszámolt róla, hogy a fotózással párhuzamosan zajlott egy másik nagyobb lélegzetű munka, a görögkatolikus értéktár felgyűjtése.

Bodor Dominik, aki az emlékalbumban található fotók másik részét készítette, beszámolt róla, hogy a keresztek között van olyan is, amelyiket több mint 125 évvel ezelőtt a millennium tiszteletére öntöttek a Munkács melletti frigyesfalvi vasgyárban.

A magyar ember arra törekszik, hogy Isten jelen legyen az életében. Földi zarándokútján megnyugtató érzéssel tölti el, ha egy útszéli keresztnél megpihenhet, erőt meríthet abból a tudatból, hogy a Megváltó ott van vele, mondta a találkozó végén Bezzeg Tamás, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának konzulja.

Kovács Elemér

A Himnusz mint egyházi ének bibliai gyökerei

A magyar Himnusz több mint irodalmi alkotás: a legkiemelkedőbb lelki kincsünk, szellemi örökségünk, nemzeti imádságunk, egyházi énekünk. Írója, Kölcsey Ferenc hívő református ember, honfoglalás kori, ősi, nem dúsgazdag családból való szellemi lelemény. Jövőre lesz kétszáz éve, hogy papírra vetette a minden magyar imádságává, énekévé lett költeményét.

Kölcsey református családból származott, vallásos neveltetésben részesült, melyet továbbvit a Debreceni Református Kollégiumba is. A hozzájuk hasonló, jómódú családok anyagi támogatói voltak az egyháznak és a gyülekezeteknek, nem rejtették véka alá Istenbe vetett hitüket. Szellemi kincsüket is tovább tudták adni az utánuk jövőeknek. Így lett Kölcsey is szellemi tanítója irodalmával, istenféllemével, hazaszeretetével többek között Arany Jánosnak, Tompa Mihálynak. Istenes verseikhez a Bibliából merítették az inspirációt, a Szentlélek ihlette azokat. A Himnuszunknak minden szava bibliai gyökerű. Figyeljük meg a költemény első sorait!

„Isten, áldd meg a magyart”

Mi, keresztyén emberek minden imádságunkkal Istenhez fordulunk, Neki mondjuk el szívünk gondolatait: magasztaljuk Őt, hálát adunk Neki, Tőle kérünk áldást. Az áldás kifejezés mindig az Isten és ember kapcsolatában érvényesül. Isten nélkül nincs áldás, az ember Istenben mindig áldott. Már a teremtés lapjain a következőket olvashatjuk: „*És megáldá Isten őket, és monda nékik Isten: »Szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet!*»” Továbbá: „*És megszentelé azt.*” Abrahámnak azt mondja az Úr: „*Megáldalak, és áldás leszél.*”

Nemcsak bizonyos emberek részesülnek Isten áldásában, hanem egy egész nemzet, egy ország s az egész mindenség. Az áldás bizonyos esetekben Isten személyes gondviseléséből fakad. Amikor ezt egy egész nemzetre kérjük – áldd meg a magyart –, azért tehetjük, mert Isten az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, nemcsak hajdani választott népe az Ő népe, hanem mi is. Több mint ezeréves keresztyénségünkben többször kifejeződött az a gondolat, hogy mi is Isten választott népe vagyunk, ugyan nem üdvörtörténeti nép, mint Izráel, de mégis Isten népe. Wesselényi Miklós mondja: „*Ne félj! Isten a magyart mint választott népét nem hagyja el!*” Ez az Isten személyes és egyetemes gondviselése.

„Jó kedvvel, bőséggel”

Nekünk, reformátusoknak van egy nagyon régi, kedves énekünk, melyet Kölc-

sey is ismert, s melyet Újévkor szoktunk elénekelni: „*Ez esztendőtd áldással, / Ez esztendőtd áldással, / Koronázd meg, Úr Isten, / Hogy víg hálaadással, / Hogy víg hálaadással / Dicsérje neved minden. / Tetőled jönek / Kedves napjai az időnek; / Nyújts hát, kériünk, bőséget kezdeddel, / Tőlünk a békességet ne vedd el; / De midőn megtartod testiünket, / Ne hagyj el lelkiünket!*”

Jézus azt mondja: „*Én azért jöttem, hogy életük legyen, és bővülködjenek.*”

„Nyújts feléje védő kart, ha küzd ellenséggel”

Fülünkbe cseng a 35. zsoltár:

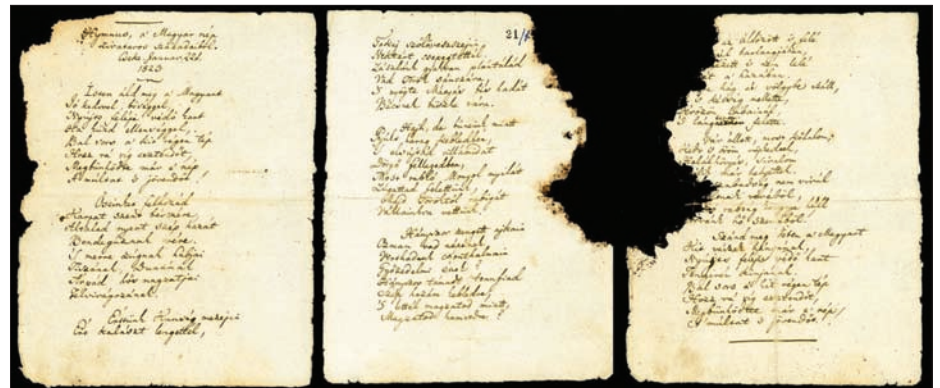
„*Perelj, Uram, perlőimmal, harcolj én ellenségimmal*

Te pázsodat ragadd elő! Én segédemre állj elő!

Dárdádat nyújtsd ki kezdeddel, ellenségimet kergesd el!

Mondjad ezt az én lelkemnek: tégedet én megsegítlek!”

Magyari István írta 1602-ben: „*Te vagy, Úr Jézus, minden te benned bízónak pása és oltalma, annak okáért a mi vitézinknek fejeket fedezd el az ellenségnek dühössége*

ellen, és oltalmazd meg minden veszedelemtől!” Jó, ha mindenféle harcainkban Istenhez fordulunk, ugyanis Rá mindig számíthatunk. Benne még soha senki sem csalatkozott.

„Bal sors akít régen tép / Hozz rá víg esztendőtd”

Gondoljunk bele: ezer év alatt nem volt olyan századunk, amelyben ne kellett volna küzdeni, harcolni megmaradásunkért itt, Európa közepén. Erről Kölcsey előtt is írtak. Egy Rákóczi-nóta sírva mondja: „*Jaj, régi szép magyar nép! Az ellenség téged miképp szaggat és tép!*”

A következőket Pál mondja Athénban: „*... hogy lakozzanak a földnek egész szí-
nén, meghatározván eleve rendelt idejüket és lakásuknak határait*”. Nekünk Isten ide rendelte lakásunk határait, ha a balsors régen tép is, magyarnak lenni nem rossz

dolog, sőt: küldetés! Magyarnak lenni mindenkinek mást jelent, de lennünk kell, ehhez Isten, a Teremtő adott jogot. Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók. „*Vidámíts meg minket a mi nyomorúságunk napjaihoz képest, az esztendőkhöz képest, amelyekben gonoszt láttunk. [...] És legyen az Úrnak, a mi Isteniünknek jó kedve mi rajtunk, és a mi kezünknek munkáját tedd állandóvá nékiünk!*”

„Mebűnhötte már e nép / A múltat s jövőndőt”

Egy katolikus költő (Illyés Gyula) mondta ezzel kapcsolatban: „*Kálvinista ízü magyar kifakadás ez.*” Ő római katolikusként arra a katolikus dogmára gondolt, mely úgy tarja, hogy csak az elkövetett bűnökért lehet bűnhődni, a jövőért nem. Kölcsey a Bibliára, az Igére gondolt, amikor a fentieket megfogalmazta. Ezsaiásnál olvashatjuk: „*Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet, így szól Istenetek! Szóljatok Jeruzsálem szívéhez, és hirdessétek néki, hogy vége van nyomorúságának, hogy bűne megbocsátatott; hiszen kétszeresen sújtotta őt az Úr keze minden bűneiért.*” Kölcsey

még nem ismerhette a revideált szöveget, ő az 1590-es Károli-fordításban az eredetit így olvasta: „*... el tőlt az ő el rendelt ideiec, hogy meg boczáttatott az ő bűnóc, hogy két képpen való utaltatott el vött az WR kezéből az ő bűneiért.*”

A Rákosi-korszakban az ateista-kommunista gondolkodást rontotta a Himnusz. Illyés Gyulával és Kodály Zoltánnal át akarták dolgoztatni a költeményt, de nem vállalták. Illyés azt mondta: „*Nem vagyok nagyobb költő Kölcseynél.*” Kodály pedig: „*Nem vagyok nagyobb zeneszerző Erkel Ferencnél.*” Így hát megmaradt szövegében és dallamában az eredeti – hála az Úrnak. Maradjon az utókornak is így, és tudjuk hittel, imádkozva továbbra is énekelni: „*Isten, áldd meg a magyart*”.

Józan Lajos
nyugalmazott huszti
református lelképásztor

„...azon munkálkodunk, hogy összehozzuk a támogatókat a támogatásra szorulókkal”

A Beregszászi Szent Anna Karitásztól évek óta sokféle tevékenységet folytat, ezek a rászorulóknak életminőségének javítását célozzák. Munkájukra napjainkban egyre inkább szükség van, mert sajnos sok ember számára vált nehezebbé a megélhetés, mindig több és több család szorul támogatásra. A jótékonyági szervezet lehetőségeihez mérten igyekszik segíteni. Harapkó Marianna 2019 óta igazgatja a Szent Anna Karitást. Elmondása szerint nem volt egyszerű a kezdet, hiszen szinte idegenként került a megannyi teendőt ellátó jótékonyági alapítvány élére.

– A fő profilunk az ingyeneskonyha működtetése, és a kinevezésemkor eléggé nehéz volt a helyzet, mert a járvány miatt szinte mindent bezártak. Mindent újra kellett indítani, munkásokat találni, beszerezni az alapanyagot, ismét összeállítani azok névsorát, akiknek heti három alkalommal hazaszállítjuk a meleg ebédet. Tehát jóformán ismét a nulláról kezdtük – elevenítette fel a kezdeteket Marianna.

Azóta természetesen minden a helyére került, a Szent Anna Karitásznak köszönhetően ötven rászoruló kap ebédet Beregszászban és az esperesi kerülethez tartozó településeken: Nagybéányban, Gáton, Macsolán, Tiszacsomán, Beregardóban. Aki tud, az személyesen jön el az ebédért, a többieknek, például a mozgássérülteknek az önkéntesek, de sok esetben Marianna és Molnár János atya, a beregszászi római katolikus egyházközség esperes-plébánosa szállítják házhoz az ételt. Hetente 150 adag étel készül el a Pásztor Ferenc Közösségi Ház konyhájában. És hogy kik részesülhetnek belőle? Az egyházközségből érkeznek ajánlások, hogy kik azok az egyedülálló, idős emberek vagy mozgáskorlátozottak, akiknek bizony nagy segítség a meleg ebéd. Ezt felekezettől függetlenül kapják az érintettek.

Természetesen nemcsak az ingyeneskonyha működtetésével foglalkoznak. Egészségügyi pályázatok megírásában segítenek azoknak a súlyos betegeknek, akik ilyen kéréssel fordulnak hozzájuk. A pályázatokat a Munkácsi Szent Márton Karitászt bírálja el, és az anyagi támogatók is ők. Továbbá egy régiós projekt keretein belül gyógyszer-, rezszi- és tartós élelmiszer-támogatást tudnak nyújtani beregszászi és az említett falvakban élő rászorulóknak. Emellett a Pásztor Ferenc Közösségi Házban havonta kiváló orvos fogadja a betegeket.

– Prof. dr. Szircsák Erzsébet önkéntesként látogat el hozzánk, őt sokan keresik fel különböző panaszokkal, egészségügyi problémákkal. Előzetes bejelentkezés alapján fogadja a pácienseket. Oriási segítség ez a helyieknek, ugyanis a doktornő Ungváron dolgozik – magyarázta beszélgetőpartnerem.

Marianna nagyon határozott, aktív, szereti az új dolgokat. Nem is olyan régen egy igen

érdekes projekt indult újtára az ő kezdeményezésével.

– Töreksem az újításokra, így a kollégáimmal együtt elindítottuk az önkéntes munkát, amelynek keretében az egyházközséghez tartozó

asszonyok és leányok heti három alkalommal összegyűlnek a Pásztor Ferenc Közösségi Házban, levestésztát készítenek, mézeskalácsot sütnek, jómagam illatos gyertyákat készítek. Ez amellel, hogy nemes feladat, jó csapatépítő program is, hiszen jól érezzük magunkat, mindig

hangulatosan, vidáman telnek ezek az órák. A termékeket az esperesi kerület búcsúin értékesítjük, a befolyt összegből rászoruló gyermekek étkeztetését támogatjuk. Most már nyolc, a Horváth Anna Gimnáziumban tanuló, nehéz sorban élő gyermek, illetve négy, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán tanuló fiatal étkeztetését finanszírozzuk. Sajnos ezeknek a fiataloknak a családja nem tudja biztosítani az anyagi hátteret az étkezéshez, ezért egyházközségünk továbbra is folytatja a támogatásukat abban bízva, hogy nem hagyják el a szülőföldjüket. S az sem mellékes szempont, hogy így az egyház nem öregedik el, hanem megtelik

fiatalos élettel.

– Kik a támogatóik?

– Nem várhatjuk el folyamatosan, hogy majd Magyarország segít, ezért, mint említettem, mi magunk is próbálunk tenni azért, hogy legyen valamennyi anyagi háttere a munkáknak. Sajnos egyre többre kerül a főzéshez szükséges alapanyag. Nagyobb támogatást idén sem kaptunk, ezt kell beosztanunk, így egyáltalán nem biztos, hogy nyartani tudjuk a támogatottak létszámát. Ez nagyon szomorú lenne, ugyanis a rászorulóknak száma sajnos évről évre növekszik, mi pedig nem szeretnénk még a meglévő listát is lerövidíteni.

– Legközelebb milyen rendezvény megszervezését tervezik?

– Március utolsó vasárnapján szeretnénk egy jótékonyági vásárt szervezni. Ehhez nagyon sok portékát kell előkészítenünk, de úgy véljük, hogy a mi erőnk nem lesz elég. Ezért felhívást fogunk közzétenni, hogy aki bármilyen kézműves termékét, süteményét, borát fel tudja ajánlani, tegye meg, s ezeket a miénnel együtt a szentmise után – jó idő esetén a templom udvarán, rossz idő esetén pedig a Pásztor Ferenc Közösségi Házban – bocsátanánk áruba. Reméljük, sok minden össze fog gyűlni, amit az érdeklődők megvásárolhatnak, a befolyt összeget az ingyeneskonyha működtetésére akarjuk fordítani. A terveink között szerepel továbbá, hogy a nagyobb ünnepek alkalmával a lelki gyakorlatok mellett szabadtéri ebédosztást tartunk.

A Szent Anna Karitásznak sok önkéntese van, akik falvakban végzik a munkájukat. Az esperesi kerülethez tartozó településeken az önkéntesek gyógyszer- és rezsitámogatást, illetve élelmiszercsomagokat visznek házhoz. De vannak olyan helyi támogatóik is, akik anyagilag segítik a tevékenységüket.

– Az a feladatunk, hogy minél több helyre eljussunk, és azon munkálkodunk, hogy összehozzuk a támogatókat a támogatásra szorulókkal – hangsúlyozta Marianna.

Ez egy nemes cél, és érdemes megemlíteni, hogy a Beregszászi Szent Anna Karitásztól tevékenységéről csak pozitív visszajelzések érkeznek határon innen és túlról. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy adakozó szellemű emberek jelezték a Budapesti Karitásztól, hogy fel szeretnék velük venni a kapcsolatuk segítségnyújtás céljából. Kézműves portékáik pedig már eljutottak Máriapóstól kezdve Kijeven keresztül Izraelig. Tehát messiási földre eljut a jó hírük, amire mindannyian büszkének lehetnek, mi pedig büszkének lehetünk az áldozatos munkájukra, tevékenységükre, céljaik megvalósítására.

H. Cs.

Kik azok a Kárpátaljai Rózsahölgyek?

A Kárpátaljai Rózsahölgyek Társasága 2013 novemberében alakult Beregszászon, ám hivatalosan öt év elteltével, 2018-ban került bejegyzésre. Már abban az időszakban is szerveztek programokat, igaz, messze nem annyit, mint mostanában. A kezdetekről és a folytatásról Mező Diannát, a társaság elnökét, megálmodóját kérdeztük.

– Honnan jött az ötlet, hogy megalapítsák a rózsahölgyek társaságát?

– A társaságot ketten alapítottuk, jómagam és Kerekes Henrietta, aki akkoriban a beregszászi konzulátuson teljesített szolgálatot. Mi már akkor rózsahölgyek voltunk, Kecskeméten avattak fel minket még 2011-ben. Tehát Kecskemétről származott az ötlet, hogy mi is megalakítsuk a közösséget, amely tíz-három taggal indult. Voltak közöttünk diplomáták, tanárok, vállalkozók. Évente avatunk új tagokat, mindig a környezetünkben élő aktív, a társadalmi életben szerepet vállaló hölgyeket kértük fel. Akkoriban még nem voltak komolyabb célkitűzéseink, viszont összeültünk néhányan, és megbeszéltük, kiket szeretnénk felkarolni. Nem követtük az „anyaszervezetet”, azt viszont már az elején tudtuk, hogy segíteni szeretnénk a rászoruló gyermekeknek.

– Milyen programjaik voltak, vannak?

– Az első rendezvényeink között szerepelt a kecskeméti rózsahölgyekkel való kapcsolatépítés, aminek köszönhetően több beregszászi gyereket vihettünk színházba Budapestre, s a magyarországi rózsahölgyek támogatásával még új, ünneplőruhát is kaptak. Mi magunk is részt vettünk csapatépítő kiránduláson Badenbe, Sissi rózsakertjébe látogathattunk el, tehát egészen jól indult minden.

Azt el kell mondanom, hogy nem mindenki veszi ki aktívan részét a tevékenységünkből, s minket sem került el az elvándorlás, sok tagunk családjával együtt elköltözött. De szerencsére évről évre vannak új hölgyek, akik erősítik a sorainkat. Ami pedig a programokat illeti, valóban sok rendezvényt sikerült lebonyolítani. 2015-ben szerveztük meg az első *Békéért és harmóniáért* operaestünket, amelyen Pitti Katalin operaénekesnő lépett fel. Ezt követte a gasztronómiai ételbemutató és -kóstoló, majd 2019-ben az első rózsabál.

Ezek a nagyszerű programok 2020–2021-ben a járvány miatt sajnos elmarad-

tak, de a rózsahölgyek ekkor sem tétlenkedtek, olyan programokat szerveztek, amelyek megengedettek voltak. Ilyen például a rózsatövek ültetése a beregszászi Budapest parkban, a társaság tagjai rózsatövel és emléktáblával tisztelegnek olyan hölgyek emléke előtt, akik Beregszász szülöttei, vagy sokat tettek az itt élő emberekért. Eddig Fedák Sári, Horváth Anna, Osvát Erzsébet, vitéz Ortutay Zsuzsanna, Gulácsy Mária, Báthy Anna, Zrinyi Ilona (bár Zrinyi Ilona nem Kárpátalja szülötte, ő és a Rákóczi-család ezer szállal köthető vidékünkhez) kapott emléktáblát és rózsatövet. No meg a jótékonyági programok, az elesettek, a nehéz körülmények között élő gyermekek felkarolása, segítése.

mellett kik támogatják még a programok megvalósítását?

– Szerencsések vagyunk, ugyanis az elmúlt évek alatt nagyon sokan álltak mellénk. Amikor például megszerveztük ételbemutató és -kóstoló rendezvényünket, megannyi étterem, bár, cukrászda és borászat támogatta azt. Folyamatos támogatónk a beregszászi és az ungvári magyar külképviselet, a beregszászi polgármesteri hivatal, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, az ID System Kft., a Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálat, a helyi sajtóorgániumok és természetesen maguk a rózsahölgyek.

– Mindenki reméli, hogy az idei év már

könnyebb lesz, s több program megszervezését engedélyezik majd. A rózsahölgyek társasága mit tervez?

– Reményeim szerint idén ősszel meg tudjuk rendezni a második rózsabálunkat. Emellett, mint ahogy azt korábban említettem, az elmúlt évek alatt több csapatépítő kirándulást, programot szerveztünk a rózsahölgyeknek, ezt a jó szokásunkat az idén is szeretnénk folytatni, ugyanis fontosnak tartjuk, hogy mi, rózsahölgyek is össze-

tartsunk. Úgy véljük, a család a társadalom alapja, ezért évente csapatépítő jelleggel házaspáros vacsorát szoktunk szervezni. Ezenkívül mindig igyekszünk aktuális rendezvényeket, találkozókat is tartani, tavaly októberben mellrák megellőzéséről szakmai beszélgetést szerveztünk a Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálat székházában. Próbálunk az emberekhez mindig jóindulattal fordulni, elfogadóak lenni és nem ítélni.

– Elérték az elején kitűzött céljaikat?

– Amikor a programokat szervezzük és látjuk, milyen vidáman és jó kedvvel vesznek részt azokon a gyerekek, akkor értjük meg igazán, hogy elértük a kitűzött céljainkat: örömet, boldogságot adtunk nekik. Nagyon reméljük, hogy a következő években ezt ugyanígy tudjunk folytatni.

Hegedűs Csilla

Ui.: 2018-ban Mező Dianna felkérésére jómagam is a társaság tagja lettem, mindmáig szívesen vállalom feladatokat, s mint újságíró is elmondhatom, akkoriban nagyon beindult az élet a rózsahölgyek körében, a létszám is ötvenre növekedett.

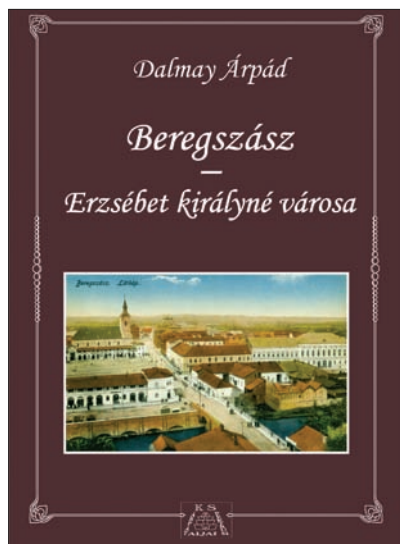

Megalakulásunkkor az első alapon dolatunk volt a nehéz sorsú gyerekek támogatása, akiknek kevés lehetőségük van a szórakozásra, kikapcsolódásra. Mindig azzal segítettünk, amire lehetőségünk volt. Ha kirándulni tudtuk elvinni őket, akkor azt tettük, ha beültünk velük egy cukrászdába vagy fagyizóba, az is nagy élmény volt számukra. A legfrissebb akció a múlt év végén zajlott le, amikor támogatók segítségével korcsolyázni, majd hamburgerezni vitünk húsz gyereket, aztán pedig a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. jóvoltából a Tünde divatházban ízlése szerint vásárolhatott ruhaneműt, lábbelit öt gyermek. Ez óriási segítség volt mind a gyerekeknek, mind a szüleiknek. Az első ilyen „öltöztetős” programunk egyébként 2021 szeptemberében, az iskolakezdés előtt volt, amikor a rózsahölgyek támogatásával beregszászi és környékbeli gyerekek kaptak alkalmi ruhát, amit jótékonyági hajvágással kötöttünk egybe. Legnagyobb örömünkre nagyon sok fodrász ajánlotta fel, hogy megigazítja, levágja a hajukat, frizurát készít az arra rászorulóknak.

– A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Beregszász – Erzsébet királyné városa

A közelmúltban látott napvilágot a Kárpátaljai Spektrum sorozatban a Romanika Kiadó gondozásában Dalmay Árpád szép könyve, amelyben a szerző a kárpátaljai Beregszászt, Erzsébet királyné városát mutatja be az érdeklődőknek. Jó szívvel ajánljuk a kiadványt, amely a maga nemében rendhagyó, hiszen nemcsak várostörténettel, hanem a közelmúlt kor- és kórtörténetével is meglepi az olvasót. A kötet a tervek szerint a tavasz folyamán a Kárpátaljai Szövetség dísztermében is bemutatásra kerül. Megvásárolható a nagyobb magyarországi könyvesboltokban, illetve a könyvbemutatók helyszínén.

Alább a kötet hátsó borítóján olvasható ajánlóból idézünk:

„Túl a Tiszán van egy város, Beregszász...” – Kubányi György nótaszerző (1897–1945) dala sokak számára ismert. Egyike azon kevés daloknak, amelyek Bereg vármegye egykori székhelyéről, Erzsébet királyné (1305–1380), Károly Róbert király felesége, Nagy Lajos király édesanyja kedvelt városáról szólnak. Arról a városról, amely megalapításától évszázadokon át a trianoni diktátumig, majd a visszatérés után hat évig a Magyar Királyság szép és fejlődő, de olykor tragédiákat, pusztításokat megélt megyeszékhelye volt. Ebbe a városba kalauzolja el olvasóit a szerző, bevallottan szubjektív szemmel mutatja be szülővárosát saját gyűjteményének régi képeslapjai, könyv- és irattárának féltett kincsei, birtokában lévő műalkotások, a város műemlékei és más jellegzetes épületei, túlnyomórészt általa kezdeményezett és állíttatott emlékművei, szobrai, emléktáblái fényképeinek illusztrálásával. Mintegy kézen fogva az olvasót, végigvezeti a központi és távolabbi utcákon, felhívva a figyelmet Beregszász híres szülőtteire, a rájuk emlékeztető épületekre, emléktáblákra.”

Alább a kötet hátsó borítóján olvasható ajánlóból idézünk:

„Túl a Tiszán van egy város, Beregszász...” – Kubányi György nótaszerző (1897–1945) dala sokak számára ismert. Egyike azon kevés daloknak, amelyek Bereg vármegye egykori székhelyéről, Erzsébet királyné (1305–1380), Károly Róbert király felesége, Nagy Lajos király édesanyja kedvelt városáról szólnak. Arról a városról, amely megalapításától évszázadokon át a trianoni diktátumig, majd a visszatérés után hat évig a Magyar Királyság szép és fejlődő, de olykor tragédiákat, pusztításokat megélt megyeszékhelye volt. Ebbe a városba kalauzolja el olvasóit a szerző, bevallottan szubjektív szemmel mutatja be szülővárosát saját gyűjteményének régi képeslapjai, könyv- és irattárának féltett kincsei, birtokában lévő műalkotások, a város műemlékei és más jellegzetes épületei, túlnyomórészt általa kezdeményezett és állíttatott emlékművei, szobrai, emléktáblái fényképeinek illusztrálásával. Mintegy kézen fogva az olvasót, végigvezeti a központi és távolabbi utcákon, felhívva a figyelmet Beregszász híres szülőtteire, a rájuk emlékeztető épületekre, emléktáblákra.”

Tenyered fáin tarka madár

A Magyar Napló Kiadó gondozásában a közelmúltban ezzel a címmel jelent meg Füzesi Magda legújabb kötete, amely a költő szerelmes verseit tartalmazza.

Füzesi Magda szerelmes versei évszám nélkül követik egymást, ezzel is jelezve, hogy a szerelem nem idő- és nem korfüggő. A versek, mint tengerbe vetett kavicsok, hullámot vernek, fodrozódnak, aztán egymásba kapaszkodnak. A kamaszkortól a felnőtt, majd az idős korig, a szeretetétől a beteljesült szerelemig, aztán az elsivatagosodott érzelmeig, az újrakezdéstől a hiánybetegségig, a kapaszkodástól az elengedésig, a kifosztottságig, majd ismét vissza, a kezdetekhez.

Természeti képekben gazdag, népdalokkal is rokonítható lírai verseket találunk a kötetben. A szűkszavú, tömör írások mélységükkel hatnak, s bár a legrövidebb vers is kerek és egész, itt még nem ér véget a történet. A folytatást azonban a költő az olvasóra bízta. A szerelmek már csak ilyenek: tengerbe vetett kavicsok, hullámokat vernek a lélekre, majd eltűnnek, aztán újabb hullámok fodrozódnak, olvadnak egymásba és írják az életet. Élni lehet talán érzelmeik nélkül, de aligha érdemes. Mert az élet sava-borsa: a szerelem.

Múltunk és jelenünk „lámpás emberei”

Az ungvári Intermix Kiadó Kárpátaljai Magyar Könyvek sorozatában jelent meg Ortutay Mária legújabb kötete, amelyben a szovjet megtorlást átélte értelmiségiek, Gulág-túlélők, hétköznapi emberek vallanak a kommunista diktatúra által leigázott anyaország és Kárpátalja sorstragédiájáról. Az interjúalanyok, a történetek főszereplőinek egy része anyaországi, másik része kárpátaljai származású magyar és ruszin ember. Ők közösségeik „lámpás emberei”. Életük egy szakasza szülőföldjükhez, a másik a választott új hazájukhoz kötődik.

Az Ortutay Mária által lejegyzett történetek, vallomások által teljesebb képet kapunk arról, hogy Kárpátalja 1944-es szovjet megszállása milyen tragédiát zúdított a népre. Mindent elvettek tőlük: otthonot, vagyont, munkát, a megélhetéshez szükséges élelteret, sokan földönfutóvá váltak...

A szerző őszinte elkötelezettséggel, átéléssel, az interjúalanyai iránti érzékenységgel írta ezeket a sorokat. Amit lejegyzett, és az olvasók elé tár, nem fikció, hanem valós életek tükörképei.

Füzesi Magda

Költő, újságíró, műfordító, néprajzkutató, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja 1952. május 3-án született Nagyberegen. Az Ungvári Állami Egyetem magyar nyelv és irodalom szakán 1981-ben szerzett diplomát. 1967-től publikál. Érettségi után hat évig a beregszászi járási nyomdában dolgozott, 1975-től 2005-ig, nyugdíjba vonulásáig a beregszászi járási újság munkatársa volt. Előbb korrektor, majd tudósító, aztán a lap levelezési rovatának vezetője, 1989-től a magyar kiadás felelős szerkesztője, 1996–1998 között főszerkesztője. 2005-ben áttelepült Magyarországra. 2005-től 2015 szeptemberéig a Kárpátaljai Hírmondó főszerkesztője. 2013-ban a MÉKK tiszteletbeli elnökévé választották. Elismerései: A Hatodik Síp Toll-díja (1996); A Magyar Írószövetség Elnökének elismerését kifejező oklevél (2001); Táncsics Mihály-díj (2003); Együtt Nívódíj (2010), József Attila-díj (2019). Hat antológiát szerkesztett, tizenöt verseskötete jelent meg, a legutóbbi *Tenyered fái n tarka madár* címmel a Magyar Napló Kiadó gondozásában látott napvilágot 2021-ben. Az évfordulón egyik időszerű versével köszöntjük az ünnepeltet.

Húsvétok ideje

Virágom, virágom, tavasz akar lenni,
de az én szívemet nem gyógyítja semmi,
dúdolod egy kőnek húsvét másodnapján,
dúdolod egy fának halálad óráján.

Na, így na, rakod össze magadban
egy régi ünnep mozaikjait,
bimbózó nőiséged idején
kiálltal a kapuba, lested,
merre járnak a legények körbe-karikába,
leskelődtél az öt ujjad mögül szégyenlősen,
és ha nem álltak meg a híd mellett a fiúk,
utánuk szóltál gyenge madárhangon:
Itt is van lány, itt is van lány...
Anyád meg, odabent
a földes konyha asztalánál
számolgatta a fonott kosárban a hímeseket:
már csak öt van, de
még a Géza unokájának is kell adni,
meg a hentes fiának, hogy az apja
bővebben mérje azt a fél kiló húst,
se sütet, se főzet, ez a lány meg
boldog-boldogtalannak
kínálgatja a tojásokat, szegény,
hogy valami öröme legyen.

Most itt ülsz, kapukon és hidakon belül,
a tavaszi szél zörgeti az ablakodat,
jön a vírus, jön, megszagol, mondanád is nem is, hogy
itt is van egy öregasszony, de inkább elrejtőzöl
az összetákolt kis világban, és számolgotod,
hány hímest év maradt még abban a fonott kosárban...

Dupka György

Költő, író, történész, kiadói főszerkesztő, 1952. április 11-én született Tiszabökönyben. 1979-ben Ungváron szerzett magyar szakos bölcsészdiplomát. 2008 őszén az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karán kulturális mediátor szakos másoddiplomát kapott. 2014. szeptember 19-én a Pázmány Péter Katolikus Egyetem történelemtudományok doktori iskolájában megvédte doktori (PhD) disszertációját a legmagasabb minősítéssel. Nevéhez fűződik a Kárpátaljai Magyar Könyvek sorozat (1992) beindítása és gondozása. Az Együtt című irodalmi, művészeti és kulturális folyóirat alapítója, felelős kiadója. A kárpátaljai magyarság múltjával és jelenével kapcsolatosan több mint 20 könyve, számos tanulmánya jelent meg eddig. Fontosabb elismerések, díjak: Berzsenyi-díj (1993); Julianus-díj (2009), Gulág arany emlékérem (2017), Magyar Érdemkereszt Lovagkeresztje (2017), Magyar Kultúra Lovagja (2018), MMA Életút-díj (2020). Két verseskötete jelent meg: *Ikarusz éneke* (1979); *Tavasza születtem* (1990). Válogatott versek: *Vallomás* (2002), *Szilaj lettem* (2012). Születésnapja alkalmából költészetéből adunk ízelítőt.

Bölcsöm

Nagyapám sáragyag palotája,
idő-penészes vályog pogácsa...
Fölötte az eperfa árnya
nagyanyám meséit vigyázza...
– Dajkál a meleget;
kút-mély lelkemben
tulipán-kertben cipelem.

... Hét gerenda tartja még a lábán,
négy ablaka halvány csillag-gyertya.
– Itt kaptam lángra, mi belülről hevít:
s a csodaszarvas-rege varázsa
Óperencián túlra repít...

Tömegsír felirat

karjuk kétágú csont-villa
nyúlik égi sivatagba
ujjuk hegyén felhő-zászló
kiáltásuk csonka jelszó

gödör-szemük sárral telt nap
sorsuk csukott könyvvé hervad
börtönük is üres árva
sírjuk nyitott meddő tárna

örök fagyuk érjen tűzzé
kínjuk legyen a szívünké
vérrel meszelt napvilágunk
egére szálló füst-álmunk
évszázadba gyökerezzen
évezredbe levelezzen

A Kárpátaljai márkacsalád bemutatása

A kárpátaljai ember leleményessége legendás. Híresen kitartó, a jég hátán is megél. Szereti a szülőföldjét, amely táplálja, a hegyeket, amelyek hűsítik, a folyókat, amelyek szomját oltják. Szívesen vállalkozik, mert megszokta, hogy abból lesz valami, amit magától megold. De a kárpátaljai ember is csak közösségben lehet sikeres, hiszen tudja: „A magányos farkas elpusztul, a farka életben marad.” Hiába a világszínvonalú termék, hiába a rengeteg munka, önmagában senki nem tud hosszantartóan sikeres maradni.

A Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetsége (KMVSZ) és a Kárpátaljai Fiatal Magyar Vállalkozók Szövetsége (KFMVSZ) felismerte a vásárlók arra vonatkozó igényét, hogy minél több megbízható és helyi árut vásárolhassanak. Ennek érdekében arra törekedtek, hogy létrehozzanak egy olyan egyedülállóan új üzleti szerkezetet, amely mindezt megvalósítja. Szükségesnek látszott egy emblémával jól azonosítható önálló márká felépítése, amely a legjobb minőségű kárpátaljai termékeket és szolgáltatásokat képviseli.

A Kárpátaljai márká bejegyzett védjeggyel rendelkezik, amelynek tulajdonosa a KMVSZ. A szövetség 2020-ban hirdette meg a Kárpátaljai embléma hivatalos használatát engedélyező pályázatát, melyre közel 40 vállalkozó pályázott. A nyertes pályázók és a szövetségek közös szándéka szerint alakult meg a *Kárpátaljai márkacsalád*, melyhez minden vállalkozó csatlakozhat, aki teljesíti

az előírt feltételeket. A márkacsalád 2021 elején indult útjára. Brandépítési programját a Kárpátaljai Fiatal Magyar Vállalkozók Szövetsége dolgozta ki. Ennek keretében létrehozott egy olyan átfogó projektet, amelynek köszönhetően a márkatermékek és szolgáltatások egyre több helyen megjelenhetnek, illetve egyre szélesebb ismertségre tehetnek szert. A kezdeményezés legfőbb célja, hogy az egymással összefogó és együttműködő vállalkozók megmutassák mindazt az értéket, amit a kárpátaljai termelők és szolgáltatók előállítanak, képviselnek. A termékekben, a szolgáltatásokban és az emberi tulajdonságokban is a prémium szintet határozták meg alapként. Ezek a szigorú feltételek, illetve folyamatos betartásuk eredményezheti, hogy az első, önálló kárpátaljai márká sikere tartós lesz, mindannyiunk előnyére, igényeinek kielégítésére és az itt élők büszkeségének, a szülőföld iránti szeretetének erősítésére.

Anicka-Hadady Csilla kézműves

Huszonhatféle lekvár sorakozik takarosan a polcokon, többek között olyan különlegességek, mint a berkenyéből, kókényből vagy homoktövisből készültek, valamint a fahéjas körte és alma vagy a gyömbérral ízesített őszibarack. Valamennyin a *Csilvár* felirat olvasható, és mindegyiket a Kárpátaljai márkacsalád logója díszíti.

– Gondolta-e valaha, hogy ilyen színes lesz a paletta?

– A választék remélhetőleg jövőre még ennél is gazdagabb lesz, hisz a tervek szerint naspolyából is készítenek majd lekvárt – válaszol lelkesen Anicka-Hadady Csilla benei kézműves. – Most valóban úgy tűnik, hogy az általunk készített lekvárok, gyümölcszések kínálatának csak a fantázia szab határt. Persze azt jó lenne előre tudni, hogy miből mennyire van igény, hisz bár minden esetben nagy lelkesedéssel állunk a főzőüst mellé, de nem mindegy, hogy a kész termék mikor talál vevőre.

– Bizonyára ebben sokat segíthet, hogy a Kárpátaljai márkacsalád tagjaként termékeivel egyre több árusítóhelyen jelenik meg.

– Ez így igaz. Néhány évvel ezelőtt kezdődött azzal, hogy egy-egy borkóstoló után a falunkbeli családi borászat vezetője felkért, mutassam meg az idelátogató turistáknak, hogy érkefel milyen lekvárokat készítenek. Először nagyon meglepett, hogy a vendégek körében milyen nagy volt az érdeklődés. Mindehhez természetesen hozzájárult az igényes csomagolás, a termék egyedi megjelenése. Jelmondatunkhoz híven – amely így hangzik: „Egy kanálnyi boldogság” – minden üveg lekvár kötözőszinórján egy csöppnyi fakanál lóg, amellyel adagolható az edénybe rejtett finomság. A kanalat az egyik fafaragó ismerősöm készítette. A fentiekből kitűnik, hogy a kézműves termékek előállítói körében már korábban is alakultak egymást segítő kapcsolatok.

Ha pedig egy-egy üzlet polcain jelennek meg termékeink, az számunkra még nagyobb

segítséget jelent, különösen most, a világvárvány idején, amikor kevés népünnepély megtartására nyílt alkalom. Hadd mondjam el, hogy már korábban kiváló együttműködést alakítottunk ki néhány falusi vendéglátóval. Ők abban a helyi-

segben, ahol a turisták étkeznek, külön polcot szereltek fel lekvárjaink számára. Ez a dolog persze csak akkor működik, ha vannak turisták. ➡

– A kézműves termékek célközönsége egyértelműen a messzi földről hozzánk látogató vendég?

– Szerencsére ma már egyáltalán nem ez a helyzet. A környéken lakó háziasszonyok ugyanis szívesen vásárolják és próbálják ki a különböző sütemények készítése során lekvárkülönlegességeinket. Közismert, hogy Bene „az őszibarack hazája”. Am kóstolta-e már valaki, hogy a hamis hájas vagy egy egyszerű piskóta milyen ízű, ha azt gyömbéres őszibarackkal töltjük meg? Örömmel jelentem, divattá vált szépen, ízlésesen csomagolt lekvárt ajándékozni barátnőinknek, hölgyismerőseinknek is.

– A Kárpátaljai márkacsalád tagjaként milyen további terveket dédelget?

– Egyrészt fontosnak tartom, hogy a Kárpátaljai embléma használatából mind többen profitáljunk azokkal együtt, akik kézműves termékeket állítunk elő. A minap valaki közülnk megjegyezte, hogy már az is sokat jelent a megélhetésünk szempontjából, ha egymástól vásárolunk. Am még nagyobb az együttműködés hozadéka, ha a márkacsalád többi tagjának a termékét népszerűsítjük. A téli vagy kora tavaszi hónapokban ugyan nálunk kevés turista fordul meg, ám úgy látom, rájuk a továbbiakban lehet építeni. A kézműves termék, nemkülönben az általunk előállított kézműves élelmiszer-alapanyag a turisták körében az egyik legkeresettebb ajándéktárgy. A brandépítés másik része magát a családi vállalkozásunkat érinti. Nagy álmom, hogy felépüljön az a korszerű lekvárkészítő műhely, ahol már minden feladatot adott a legjobb minőségű termékek előállításához. Akik ismernek, tudják, hogy tizenegy évvel ezelőtt horgolt díszek és használati tárgyak készítésével kezdtem kézművesi pályafutásomat. Az utóbbi időben sajtóírtottam el a gyertyafonás tudományát, mindez jelzi, hogy mennyire nyitott vagyok az új dolgok felé. Szerencsére a három foglalatosság időben nem üti egymást. A lekvárkészítés ideje a nyár második felére és az őszi hónapokra tevődik, a gyertyafonásé a téli hónapok. Horgolni pedig bármikor lehet, amikor éppen ráérek.

Bimba Tímea műkörömépítő-mesteroktató

A műkörömépítő szakma itteni gyors fejlődése, a kárpátaljai műkörömépítők egész Európára szóló látványos sikerei meggyőzően bizonyítják, hogy a világot immár nem lehet központra és perifériára osztani. Már rég nem igaz az a korábbi nézet, hogy a többszázreszes, illetve milliós nagyvárosokban dolgoznak a legjobb szakemberek, akik ennek megfelelően meghatározóak az aktuális divatot, és előkészítik az újabb trendeket.

– Valóban oly nagyon jó híreik van a vidékünkön tevékenykedő műkörömépítőknek? S ha igen, akkor mi ennek a titka? – kérdezem Bimba Tímea Beregszászon élő műkörömépítő-mesteroktatótól.

– Az eredmények magukért beszélnek. Kollégáim közül igen sokan dolgoznak külföldön, és ott is nagyon jól megállják a helyüket. Ők is, akárcsak mi, akik itt helyben vállaltunk munkát, rendszeresen részt vesznek különböző versenyeken, ahol többnyire az élmezőnyben végeznek. Titokról igazából nem is nagyon beszélhetünk, hisz mint az élet más területein, a szakma iránti elkötelezettség, a szorgalom, az önmagunkkal szembeni magas elvárás hozza meg a kívánt eredményt. És természetesen az, hogy a naprakész tudás mellett állandóan figyelünk az új dolgokra, hogy mi történik ezen a téren a világban.

– Mit is jelent a mesteroktatói cím?

– Kezdjük talán ott, hogy a szakoktató az, aki a műkörömépítési tanfolyamra beiratkozókkal megismerteti a szakmát, tehát alapképzéseket tart. Értelemszerűen a mesteroktató pedig a szakoktatókat képezi tovább, segít elmélyülni az ismeretekben. Jómagam 2008-ban jegyeztem el magam ezzel a tevékenységgel, 2017-ben az

EU-s vizsgát követően lettem mesteroktató. Ez alatt az idő alatt közel ötszáz manikűrös és pedikűrös sajtóította el nálam a szakmát, illetve mélyítette el tudását a körömépítés új technikai terén. Természetesen mindezt rengeteg tanulás és verseny előzte meg. A megmérettetéseken, amelyek Európa különböző országában zajlottak és zajlanak, ma is rengeteget lehet tanulni, hisz testközelből látjuk, hogyan dolgoznak a legjobbak. Természetesen mindenki csak úgy válhat jó szakemberré,

S minderről meg is tudjuk győzni az illetőt.

– Az ön számára mit jelent, hogy immáron a Kárpátaljai márkacsalád tagjaként folytathatja tevékenységét?

– Ez hatalmas elismerés, ami jelentős kötelezettségekkel jár együtt. Hadd mondjam el továbbá, hogy a Kárpátaljai logó használata egy olyan közegben, ahol minőségi alapanyagokkal dolgozunk, és mindig igyekszünk maximálisan megfelelni vendégeink elvárásainak, nemcsak önbizalmat nyújt számunkra,

ha kellő kreativitással áll hozzá a dolgokhoz, és képes a folyamatot megújulásra. Szerencsére nem mindent nekünk, magunknak kell kitálcálni, hisz számos nemzetközi szakmai szervezettel állunk kapcsolatban. Az újdonságok jelentős részét tőlük merítjük. Szakmai fejlődésünket nagyban elősegíti, hogy szorosán együttműködünk a Diamond Nails világcéggel, tehát első kézből kapjuk az új alapanyagokat, ismerkedünk meg a legfrissebb trendekkel.

– Gondolom, a kiváló emberismeret is sokat segít egy műkörömépítőnek.

– Feltétlenül. Nagyon fontos, hogy jól ismerjük vendégeink ízlését, közösen találjuk ki, hogy mit akar, s emellett tisztában legyünk azzal is, hogy mi áll legközelebb az ő egyéniségéhez.

hanem inspirál is a további fejlődésre. A logót meglátva vendégeink közül már többen rákérdeztek, hogy a Kárpátaljai márkacsalád tagjaitól milyen termékeket vásárolhatnak, illetve milyen szolgáltatásokat vehetnek igénybe. Úgy tudom, többen léptek is ez ügyben, és a visszajelzések egyértelműen pozitívak. Érezzük tehát, hogy így, együtt erősebbek vagyunk, könnyebben el tudjuk nyerni az érdeklődők bizalmát. Tisztában vagyunk vele, hogy jelenleg a Kárpátaljai márkacsalád építésének még a kezdeti szakaszában vagyunk, de már vannak rész-sikereink, így bízunk benne, hogy a folytatás ugyanilyen ígéretes lesz.

A rovat anyagait
Eszenyi Gábor készítette

Egy életút állomásai

Búcsú az iskolától

(Folytatás. Elejét lásd lapunk korábbi számaiban.)

Azok a kedves olvasók, akik olvasták sorozatunk előző részeit, bizonyára emlékeznek rá, hogy a katonaságnál repülőgép-szerelő lettem. Ehhez a szakmához egyéves komoly iskolán sajátítottuk el a tudnivalókat, többen kínlódva, nehezen. Ők voltak azok, akik Kárpátalja kis hegyvidéki falvaiból, ingerszegény környezetből jöttek, csak 7 osztályt végeztek, és a tanulást nyúgnak tartották. A későbbiekben még lesz róluk szó.

1958. szeptember 30-án letettük utolsó vizsgáinkat, és vártuk a parancsot, hogy hova, merre visz majd a jószerencsénk. Nekem erre majdnem egy hónapot kellett várnom és négy társamnak is.

A távozás az iskolából kisebb csoportokban történt. Akik az elején mentek el, azoknak jó volt, mert nem osztották be őket mindenféle munkákra. Ahol voltunk, azt a köznyelv úgy hívta, hogy „vojennij gorodok” (tükörfordításban katonai városka). Mivel mindössze hat évvel azelőtt egy romos területen létesült, volt ott még bőven tennivaló. Például a 7 laktanya padlásai nem voltak hőszigetelve, azt is ránk bízták. Sarat kellett készíteni, és azal letapasztani. Nálunk otthon ezt cigány asszonyok végezték.

Négy társammal október 26-án délután szálltunk vonatra, és elindultunk új szolgálati helyünkre, egy Uzin nevű településre, illetve az ottani repülőterre. Eljövetelünk előtt mindössze annyi útbaigazítást kaptunk, hogy nincs messze, csak 250 km. Úgy gondoltuk, hogy még aznap este odaérünk, de csak másnap dél tájban lettünk ott. Hogy milyen utunk volt, szeretném elmesélni olvasóinknak.

A jegyünk személyvonatra szólt, amit egy „beteg” gőzmozdony vontatott, vonakodva. A kocsiban, ahova szálltunk, minden hely foglalt volt, a folyosón is végig álltak. Érdeklődtünk az utasoktól, mikor ér a vonat Uzinba, de senki nem tudta. A fiatal kalauzno sem, sőt azt mondta, nincs is ilyen állomás azon a vonalon. Ezt hallva azt hittük, rossz vonatra szálltunk, és a következő állomáson, ami csak megállóhely volt, le akartunk szállni. Jó, hogy nem tettük, mert felszállt egy vasutas, és tőle megtudtuk, hol van Uzin meg a repülőtér, ahova tartunk. Kiderült, hogy oda nem jár személyvonat, mert az oldalra esik. Viszont jár tehervonat, és ilyenkor összel elég gyakran, mert van ott egy nagy cukorgyár, és oda viszik a répát. A tehervonatra fel szoktak szállni az ottaniak meg a katonák is. Szuholeszje állomáson kell majd leszállnunk, és ott érdeklődni. Az idő már későre

járt, de nem tudtuk, hogy hány óra van. Egyikünknek sem volt órája, és az utasok között sem mindenkinek. Órát akkoriban csak nagyobb városokban lehetett kapni, de ott sem mindig. Nekem otthon volt óráim, de amikor eljöttem, a nővéremre hagytam, mert ő egyetemista volt, és csak kéthavi ösztöndíjából tudott volna órát venni, az pedig másra kellett.

A vonatunk a késő esti, éjszakai órákban a nyílt pályán időnként egészen lelassított, sőt, meg is állt. Valakik szálltak le meg fel. Megtudtuk, hogy éjszakai műszakból hazafelé vagy oda tartó vasutasok, munkások, a mozdonyvezető kollégái, falubelije, akik a környező falvakban laknak, az állomástól elég messze, és ha útközben leszállnak, nem sokat kell gyalogolniuk hazáig. Ez már régóta így van, és ha a főnökség tud is róla, nem szól semmit.

Éjjel 12 óra tájban értünk Szuholeszje állomásra, ami az addigiak közül a legnagyobb volt, kisebb vasúti csomópont. Alig vártuk, hogy leülhessünk a hideg váróteremben, mert a vonaton egyfolytában 9 órát álltunk. Elfogyasztottuk nem éppen bőséges hideg vacsoránkat, ittunk a csapból, és már ragadt is le a szemünk. Hajnalban törődöttén ébredtünk, vacogott a fogunk a hidegtől. Én kimentem az utcára a váróterem elé. Futottam egyet, hogy felmelegedjek. Társaim várták, hogy kinyisson a büfének nevezett bódé. Nekem még volt maradék a vacsorából.

Az állomáson érdeklődtünk a vasutasoktól az uzini tehervonat felől, és megtudtuk, hogy délelőtt fog menni. Egy üres pórekesi platóján tettük meg az utat odáig. Megérkezve Uzinba, megkerestük azt az irodát, ahol jelentkezni kellett. Ott bemutatuk igazolványunkat, papírjainkat, és válaszoltunk a tiszt kérdéseire. Azt mondta, szerencsénk volt, hogy eljöttünk a tehervonattal, mert az nem jár mindennap. Ha pedig nincs vonat, akkor gyalog kellett volna megtenni az utat, ami 12 km. Aztán elmondta, merre van a repülőtér, és elbocsátott bennünket.

Elég könnyen odataláltunk. A bejáratnál az őrség egyik tagja elvezetett minket egy irodába, ahol ugyanaz az eljárás volt, mint az előzőben, de ott részletesebben kikérdeztek. El kellett mondani, honnan jöttünk, hol laknak a szüleink (le kellett diktálni a nevüket, címüket), hány osztályt végeztünk, van-e valamilyen szakmánk, dolgoztunk-e a katonaság előtt, az iskolában (Jármolinci) részt vettünk-e valamilyen kulturális tevékenységben, sportoltunk-e, mit és milyen szinten stb. Amikor végeztünk, még elmondtuk azt is, hogy utaztunk Jármolinciből Szuholeszjéig, és hogy éjszakáztunk a hideg váróteremben. Ezért

fáradtak, álmosak és éhesek is vagyunk. Odarendeltek egy sztársinát (örmester), aki elvitt minket ebédelni, utána elmentünk abba a laktanyába, ahol ő szolgált. Ott lepihenhettünk.

Másnap jött értünk egy katona, és elmentünk vele a repülőgépekhez. Egy TU-95-nél álltunk meg, és ott a tiszt elmondta, hogy az a gép a szovjet légierő legújabb típusa, további példányai folyamatosan érkeznek a gyárból. 4 turbólégcsavaros hajtóművel van felszerelve, ami nagy tolóerőt biztosít neki, így rövid kifutópályán is fel tud szállni. Üzemanyag-tartalékaiba összesen 117 ezer liter kerozin fér, így ha kell, akár 24 órát is képes a levegőben tölteni. Legmagasabb pontja a vezérsík, aminek a csúcsa egy tízemeletes panelház tetejéig érne. A szárnyak fesztávja közel 100 méter és a törzs hossza is 90 méter. A végén megkérdezte, hallottunk-e róla az iskolában. Mondtuk, hogy nem, mi a TU-16-ot tanultuk, de azt sem láttuk, csak képen, és a szerelést TU-4-en gyakoroltuk. Ezzel a tiszttal elment, mi pedig vissza a laktanyába.

Harmadik nap reggel szintén egy katona jött értünk, megnevezte Golovko Fegyva (Fjodor) társamat meg engem, és azt mondta, menjünk vele. Azt hittük, hogy a TU-95-höz, de mindjárt az elején elkanyarodtunk a főiránytól balra, a repülőtér szélére. Láttuk, hogy ott kis benzimotoros gépek sorakoznak, meg két TU-4-es. Kísérőnk az elsőhöz vezetett minket, és átadott egy tisztnak. Amint kiderült, az volt a gép első pilótája, a kapitány és egy személyben a legénység, meg a földi kiszolgálócsapat parancsnoka. Tisztelegtünk, megmondtuk a nevünket, és ő is bemutatkozott. Mígurszkij százados volt. Aztán közelebb lépett és kezét nyújtott. Ez meglepő volt, mert a hadseregben a tisztek nem szoktak kezét nyújtani a sorakatonáknak. Ezután a – mondhatnám azt is, hogy úriemberi gesztus után – parancsnokunk elbeszélgetett velünk. Érdekelte, hol végeztük az iskolát, mit tanultunk, hová valók vagyunk, kik a szüleink, mivel foglalkoznak, hány testvérünk van stb. Kérdéseire válaszoltunk, és azzal fejezte be a beszélgetést, hogy amíg ott leszünk, ő egy kicsit az apánk is lesz. Ettől meg is hatódtunk, és szépen megköszöntük hozzánk intézett szavait. A későbbiekben megtudtuk, hogy a hadseregben a légierő elit fegyvernemnek számít, és a pilóták intelligensebbek, műveltebbek, mint más fegyvernemek tisztjei.

A parancsnok után odajött hozzánk a gép „gazdája”, a hajózármérnök. Ő volt a legidősebb a tisztek között, és minden műszaki dolgoknak a tudója. Mikor megtudta, hogy az iskolában habár a TU-16-ot tanultuk, de TU-4-en gyakoroltunk, külön örült neki. Mindjárt rá is tért a tárgyra: mit tudunk a TU-4-ről, először is a motorról, mert az a gép szíve. Kérdését hozzám intézte. Azzal kezdtem, hogy azt a négyágú, négy méter átmérőjű légszavar forgatja, ami mintegy dugóhúzó csavarodik a

levegőbe és húzza maga után a gépet. A motor típusa léghűtéses csillagmotor, 18 hengerrel két sorban. Teljesítménye 2200 lóerő, és 91/115 oktánszámú repülőbenzinnel működik. A motor teljesítményét növeli a kipufogógázok által meghajtott turbókompresszor, így a gép repülési plafonja 8000 méter. Ennyi elég is volt. Utánam Fegyva társamat kérdezte, de erre nem figyeltem, mert körbejártam a gépet. Mikor Fegyával is végzett, azt mondta, menjünk ismerkedni a fiúkkal.

A szakaszvezetőnkhez mentünk, aki már harmadik évét töltötte ott, és a gépet jól ismerte. Megtudtuk, hogy mind a két TU-4-es gyakorlógép, a bombavetést gyakorolják rajta a TU-16-os és a TU-95-ös tisztjei.

Át van alakítva, ugyanaz a bombavetéshez szükséges radar és célzóberendezés van rajta, mint a modern gépeken, meg plusz 6 ülés a „vendégek” részére. Részletezem, hogy miről van szó.

A katonaság békeidőben gyakorlatozik, fejleszti képességeit, hogy háború esetén készen álljon feladatára. Így van ez a légierőnél is. A gépek elrepülnek a gyakorlótér fölé, kioldják bombaterhüket, és vissza a bázisra. Ha egy gépen egy tiszt végzi a bombázást, az nem gazdaságos. Hat tiszt egy gépen, az már igen. Ilyen a mi TU-4-esünk is.

A gyakorlótér egy sivatagos terület 30 négyzetkilométeres része. A gépen a tisztek váltják egymást. A gyakorlótér rádió közli velük a cél pontosságát és eredményét. A célpontok furnérlemezből készített makettek. A legkisebb méretű, 50 kilós bombákkal gyakorolnak.

A mi gépünk reggel hétkor száll fel, és 6 órát van oda. Ha már a bombázásnál tartunk, meg kell említenem, hogy a II. világháborút átéltek bizonyára tudják, mi az. Üngvárt nem bombázták, de Csapot, az állomást nagyon. Én még gyerek voltam, de emlékszem az esti elsötétítésekre, és a tűzgyújtási tilalomra. A környéken, így a mi falunkban is, a csendőrök szigorúan betartatták a rendelkezést. A szovjet gépek éjszaka jöttek, zúgásukat jól hallottuk, és nagyon féltünk. Bombát nem, de Sztálin-gyertyát (*szovjet világító bomba – a szerk.*) kidobott némelyik, hogy fényénél tájékozódjon. Egy ilyen a cigánytelep felett jelent meg az égen, mert azok szokás szerint este mindig táborfüzet raktak, megszegve ezzel a tilalmat. Amikor meglátták a nagy fényességet, kiszaladtak az útra és ott ujjongtak, hogy csoda van az égen, és biztosan azt jelenti, vége van a háborúnak. „Csoda” lett is, mert a gép visszafordult, és ledobott egy

légiaknát. Szerencséjükre vagy 100 méterre esett le tőlük, ott robbant fel. A légnyomás többüket ledöntötte a lábáról. A cigányok a sötétben jajveszékelve futottak a faluba, és egy híd alá próbáltak bebújni. Mind a két végéről bújtak, és nyomták beljebb, aki már bent volt. Hogy részvétet keltsenek, másnap azt terjesztették a faluban, hogy a híd alatt az éjszaka agyonnyomták a muzsikus Hunyut. Az viszont nem is volt ott...

A bombázásról még annyit, hogy a bombát le lehet dobni úgy is, hogy ne robbanjon fel. Erre vadászgépek támadása esetén van szükség, ha a gépnek vissza kell fordulnia. Egyébként a bombázók felvannak szerelve géppuskákkal, elöl, hátul, oldalt, lent és fent.

Egy bombázó gép legénységének élete nem életbiztosítás, de egy vadászpilótáé sem. Akit közelebbről érdekel az ilyesmi, olvassa el Saint-Exupéry francia író műveit (*A déli futárgép, Egyedül a felhők felett, Éjszakai repülés*), vagy Joseph Heller *A 22-es csapdája* című könyvét.

Azzal folytatnám, hogy a repülőtérén a munka délben befejeződött, és mi mentünk a laktanyába, már az új, végleges helyünkre. Délután és este sokat beszélgettünk a fiúkkal, akik elmondták, hogy a két TU-4 és még 5 kétmotoros és 3 egymotoros egy külön egységet alkot, és közvetlenül a bázis főparancsnoksága alá van rendelve, nem tartozik a három ezred közül egyikhez sem. A kétmotoros LI-2-t személy-, illetve teherszállításra használják, az egymotorosokat szintén, de csak kisebb távolságokra. A LI-2, ha már elérte a megfelelő magasságot, egy motorral is képes repülni (üresen), sőt, ha mindkét motorja leállna, siklórepülésben simán végre tudna hajtani kényszerleszállást is. A mi

gépünk, a TU-4 viszont nem. Felszállása is nehézkes. A 3800 méter hosszú kifutópályának csak a vége felé tud elszakadni a földtől. A következő részben majd a történetéről is írok, mert amit a későbbiekben hallottam, az nem mindennapi. Egyébként, amikor mi az iskolába kerültünk, már kivonták őket a hadrendből, és csak kiegészítő feladatokra használták.

Mint nyelvszakos tanárnak, az iskolában nem sok közöm volt a műszaki dolgokhoz, de tanítványaimat, főleg a gimnáziumban, jobban érdekelte a korábbi életem, mint a tantárgyam, az orosz. Kérdeztek is, miért lettem pont orosztanár. Azért, mondtam, mert ott és akkor más nem lehettem. Szóba került az is,

hogy voltam-e katona. Amikor megtudták, hol és mikor, minden osztályfőnöki óra végén beszéltem kellett nekik arról 10 percet. Én is kérdeztem tőlük repülésrel kapcsolatos dolgokat, de azt sem tudták, hogyan képes felszállni a levegőbe egy soktonnás gép. Elmagyaráztam, hogy a szárny kiképzése teszi lehetővé, ami olyan, hogy nagyobb a levegő nyomása a szárny alatt, mint fölötte. Ez azonban csak bizonyos sebességet elérve érvényesül, még a kifutópályán. A felemelkedést szolgálja a szárny hátsó feléből kiengethető, megfelelő görbületű féklap is, amit a pilóta a felemelkedés után behúz. Mindez csak nagy gépeknél van.

Repülni, a magasban szárnyalni napjainkban már nem olyan izgalmas dolog. Kikötni a Holdon, az már igen. De várja az embert a Mars is.

Gortvay Gábor

A képen: TU-4-es gép.

(Folytatjuk.)

Évadnyitó a Kokas Bandával

Nyelvünk, kultúránk – a megtartó erő

A tíz éve alakult Pro Cultura Subcarpathica (PCS) civil szervezet célja, hogy a kultúra segítségével hidat építsen a térségben élő nemzetiségek között, erősítse, fejlessze és megőrizze a kárpátaljai magyar közösséget – hang-

közlő is, Kokas László és Kokas József. A nagydobronyi énekeket pedig Kokas Erzsébettel együtt énekelte Molnár T. Gizella és Ráti Borbála is, a szőlősgyulai dallamokat meg Barta Irén és Kocsis Lídia. E két utóbbi adatközlő az együttes

zott el a civil szervezet magyar kultúra napi ünnepségén, amelynek Ungváron a Bavka Kárpátaljai Akadémiai Megyei Bábszínház adott otthont. Immár hagyomány, hogy a PCS a *Himnusz* megírásának ünnepnapján indítja kulturális évadját. Ezúttal a 15 éves Kokas Banda szerzett felejthetetlen percek a résztvevőknek.

Az ünneplő közönséget köszöntötte Cseh Áron, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának konzulja, Orosz Ildikó, a Pro Cultura Subcarpathica elnöke, Andriana Szusko, a Kárpátaljai Megyei Tanács elnökhelyettese.

Nemzeti imádságunk eléneklését

két tehetséges táncosával, Botos Krisztinával és ifj. Kokas Károllyal még egy polgári táncot is bemutatott.

Ezen az ünnepségen egy csodálatos szeptet láthattunk abból az értékörző és -teremtő munkából, amit a Kokas Banda végez immáron tizenöt esztendeje. Tevékenységüket mind Ukrajnában, mind az anyaországban elismerik. Többek között Magyarország köztársasági elnöke Magyar Bronz Erdemkeresztel ismerte el a kárpátaljai magyar népdal- és néptáncok megőrzéséért, átörökítéséért végzett munkájukat, 2017-ben átvehették a Felső-Tisza Völgye Minőségi Védjegy elismerést, 2018-ban

követően a Kokas Banda vette birtokba a színpadot. Nagyszerű előadásukban elsősorban vidékünkön felgyűjtött táncokat, dalokat mutattak be. Többek között nagypaládi juhásznótákat hallhattunk, amelyek előadásában részt vett két adat-

Vass Lajos Nagydíjat kapott az együttes, 2019-ben az Emberi Erőforrások Minisztériuma „Bonis Bona – a Nemzet Tehetségeiért” díjjal tüntette ki Kokas Erzsébetet.

Tudósítónk

Film a családon belüli erőszakról

Túlélem, ha a lelkem kicsit belehal is

Kerüljük a témát, ritkán beszélünk róla, holott a statisztikai adatok is igazolják, hogy létező problémáról van szó. Olyanról, ami megmérgezi a legkisebb, ám talán a legfontosabb közösség életét. Igen, a családon belüli erőszakról van szó, amely az elmúlt évi adatok szerint tízezer kárpátaljai családot érintett. De jól tudjuk, hogy ez a nyilvánosságra került esetek száma, és csupán a jéghegy csúcsa.

A probléma súlyossága s egyben specifikuma abban rejlik, hogy az érintett személy – legtöbbször sajnos kiskorú – általában senkinek sem szól arról, hogy milyen mély lelki válságba került. Azt sokszor a különböző jelekből a közvetlen környezetének kell észrevennie, és valamilyen módon reagálnia. Ez a mi felelősségünk – mondta a témát feldolgozó filmjének bemutatóján Bunda Rita rendező. – Nem könnyű érzékelteni azt a folyamatot, hogy miként veszti el az addigi legfőbb támaszaiba vetett bizalmát a gyermek, s miként próbálja mindezt feldolgozni. Súlyos válság ez, hisz éppen azok nem állnak mellette, akiket máskor segítségül hív.

A *Túlélem* című alkotás tipikus helyzetet tár elénk, amikor az iszákos anya már rég lemondott arról, hogy részt vegyen a család életében. Tehetetlenségében az agresszivitásba menekülő apa pedig serdülő fián tölti ki rettetes dühét.

A gyermeknek ilyenkor mi nyújthat kapaszkodót? Bizony néha legfeljebb az, hogy ha leírja, videóüzenetben közli ismerőseivel a vele történt rossz dolgokat, s legfőképpen próbál készen állni a következő atrocitásra. De leginkább arra összpontosítja energiáját, hogy ne adja fel, és a szeretet jegyeivel árasztja el a környezetét. Például úgy, hogy papírból piros szíveket készít, és azokat mindenfelé elhelyezi...

A filmben a házaspárt alakító Vass Magdolna és Ferenci Attila, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház színészei és a kisfiú alakját megformáló Vascsák Áron kiemelkedő teljesítményt nyújtottak.

A Pásztor Ferenc Közösségi és Zarándokházban megtartott filmbemutató előtt Tarpai József, a Kárpátaljai Magyar Nagycsaládok Egyesületének elnöke, Kurmay-Mondics Livia, a Tudásért és Fejlődésért Kárpátalján Alapítvány vezetője arról szölkáltak, hogy a bajba került családok környezetének igenis reagálni kell a problémákra. Szerencsére számos eszköz áll rendelkezésre, hogy azokat orvosoljuk. A legfontosabb, lelki támaszt nyújtani a védtelen és kiszolgáltatott gyermekeknek.

A filmet a Kárpátaljai Magyar Nagycsaládok Egyesülete, illetve a Tudásért és Fejlődésért Kárpátalján Alapítvány megbízásából készítette a Kárpátaljai Magyar Filmgyártásért Alapítvány.

-ardai-

Kárpátaljai magyar hangos mesék: letölthető mobilalkalmazásban!

Elkészült és letölthető az a mobilalkaláció, amelyen keresztül elérhető több mint 270 kárpátaljai magyar mesejáték. A mesék egy „csokorba” gyűjtésének igénye már évekként ezelőtt felmerült. Az alkalmazás fejlesztése itt, Kárpátalján valósult meg a múlt évben és mostanra gazdag és egyedi forrássá vált.

A kárpátaljai magyar mesék hangjátékokká való átdolgozásának története 2009-re nyúlik vissza, amikor a Sion Rádió elindította a Kárpátaljai magyar mesék hétvégi rovatát. A rovatba gyűjtő-, stúdió- majd szerkesztési munka után kerültek be azok a gyöngyszemek, melyek kimondottan szülőföldünkről származtak.

Az évek során a feldolgozott mesék száma egyre bővült. A kárpátaljai magyar népmeséken túl Weinrauch Katalin, Király-Benedek Lőrinc, Németi Anett, Kurmai-Ráti Szilvia meséivel is találkozhattak a hallgatók, immár a Pulzus FM 92.1 adásában.

A 2019-es év új lendületet hozott a rovat számára, ugyanis a Pulzus FM meghirdette az I. Üveghegy meseíró pályázatát, amelyre száznál is több pályamunka érkezett. Ezt követte sorban a második, majd a harmadik felhívás 2020-ban, aztán 2021-ben, melyekre szintén sok kárpátaljai magyar gyerek és felnőtt küldött be mesét.

A folyamat felkeltette magyarországi, délvidéki, felvidéki és erdélyi emberek figyelmét is: többen jelentkeztek mesékkel a felsorolt helyekről.

– A meseszövegek útja a hangjátékká válásig viszonylag hosszú folyamat – mondja Kurmai-Ráti Szilvia, a kárpátaljai magyar mesék megszólaltatója. – Mesemondóként előbb meg-

ismerkedem a történettel: belsővé teszem, hogy életet tudjak adni neki a hangomon keresztül. Végiggondolom, milyen hangfekvés, hangmagasság, ritmus stb. illene az egyes szereplők megszólalásaihoz: a cél, hogy minél hitelesebben tükröződjön a jelzett érzelmi állapot. A stúdió-munka után következnek a számítógépes technikai rész: a hanganyag megvágása (esetleges szobakik vagy hangsúlyhibák nyomán keletkező részek törlése). Ezután jön a legkedvesebb, de egyben legnehezebb és legidőigényesebb feladat számomra: az úgynevezett virtuális projekt, magyarul a letisztított hangjáték elkészítése. Itt választom ki azokat a zenei aláfestéseket és hanghatásokat, amelyeket emocionálisan odaillőnek tartok egy adott történéshez, megszólaláshoz. Hogy ezt meg tudom tenni, egy fontos személyiséggyemnek köszönhetem, ez pedig a szuperérzékenységem. A meseszereplők is épp azokat az alapérzelmekeket élik meg, mint a valóságos emberek: hol örömet, hol félelmet, hol szomorúságot vagy éppen haragot. A művészetnek a fülünkre ható válfajai közül a zene meg tud szólalni ujjongó, bánatos, szorongó vagy dühös hangon: ezek mind segítségemre vannak a munkában.

A kérdésre, hogy miért jobb egy gyereknek, ha ezeket a hangjátékokat választja, ahelyett, hogy képernyőn nézi a meséket, a mesemondó ezt válaszolta:

– Négy gyermekem van, a legkisebb négyéves. Korlátozzuk a képernyős tartalmakat számukra, jobban örülünk, ha inkább egymással játszanak, színeznak, gyurmáznak, rajzolnak. De megfigyeltem, hogy a mesehallgatás és

az elmélyült kézműves munka egymás pompás kiegészítői nálunk! Mentálhigiénés segítő szakemberként is tudom, hogy a „csak” füllel érzékelhető történet élénk belső képalkotással jár, a jó mese pedig kiváló feszültségoldó, megvidámítja a szívet és derülátó szemléletmódra tanít. Nem is beszélve arról, hogy ezek a mesék és hangjátékok a sajátjai az itteni magyaroknak!

Az alkalmazás a Kárpátaljai magyar hangosmesék néven található meg a Gplay-ben.

– Egyelőre androidos készülékeken érhető el az alkalmazás, amelynek elkészítését szoftverfejlesztőként önkéntesen vállaltam. Mindegyik mese ingyenesen meghallgatható, s az alkalmazás reklámtartalma: szeretettel ajánljuk kicsiknek és nagyoknak! – mondta el Kurmai István, az alkalmazás fejlesztője.

–dobronyi-

Új igazgatója van a beregszászi színháznak

A társulat tervezi a jövőt

Sin Edinát nevezte ki Volodimir Csubirko, a Kárpátaljai Megyei Tanács elnöke a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház igazgatójává. Fontos, hogy nehéz időkben is kellő figyelmet fordítsunk kulturális intézményeinkre és azok működésére, ennek elengedhetetlen része, hogy rátermett személy vezessen egy-egy intézményt, emelte ki a megyei tanács elnöke.

– A háború elől menekülni kényszerülő embereknek, a színházi társulatok tagjainak is érezniük kell, hogy itt biztonságban vannak – fogalmazott a TV21 Ungvárnak nyilatkozva Volodimir Csubirko. – Ha ma ezt nem tettük volna meg, a színház igazgató nélkül marad. Már régóta terveztük az igazgató beiktatását, de a háborúval kapcsolatos teendők miatt nem kerülhetett erre sor, hisz azok sok időt vesznek igénybe a megyei tanács vezetésétől és a képviselőktől is. Ma végre ezt megtettük, hogy az igazgató támogathassa munkatársait, hogy mindenki láthassa: Kárpátalja Ukraj-

na, ahol stabilitás van, példamutatóan együttműködnek és békésen együtt élnek a különböző nemzetiségek, támogatják egymást, és most együtt segítik a menekülteket is Kárpátalja-szerte, Ungváron vagy Visken, nemzetiségtől függetlenül. Csak harmóniában lehet béke az országban – fogalmazott a megyei tanács elnöke.

A színházat az elmúlt időszakban Birta Klaudia ideiglenesen megbízott igazgató vezette, ám az ő megbízatása március 10-én lejárt.

– Egy intézmény törvényes működéséhez elengedhetetlen, hogy hatáskörrel rendelkező vezetője legyen. Ez most, hála Istennek, a beregszászi színházban megoldódott – mondta a sajtónak nyilatkozva Sin Edina. – Rendkívül nehéz helyzetben kell most vezetni ezt az intézményt, hisz

a háború okozta helyzet miatt előadásszünetet rendeltünk el, de igyekszünk tevékenyen tölteni napjainkat. Az épületet átalakítottuk menekültszállóvá, kijevei színészeket, színházi munkatársakat fogadtunk be, az

ő ellátásukkal vagyunk egész nap elfoglalva. Ám gondolkodunk azon is, hogyan indítjuk majd újra a színház működését. Bízunk benne, hogy minél hamarabb újra tudjuk fogadni nézőinket. Bár tudjuk, hogy „háborúban hallgatnak a műsák” – s most nem is ez a legfontosabb a hétköznapi során –, de mi mégis készülünk a jövőre: Petőfi Sándor *A helység kalapácsát* igyekezünk színre vinni Vidnyánszky Attila rendezésében. A jövő év Petőfi-émlékév, szeretnénk méltón ünnepelni.

A társulat terve szerint az új darabjukat április végén mutatják majd be Beregszászon.

TV21 Ungvár/Kárpátinfo

Masszázs: frissít, ellazít, gyógyít

Sajnálatos, de tény: sok kárpátaljai fiatal rákényszerül, hogy tanulmányai befejezése után külföldön vállaljon munkát, itthon ugyanis szinte esély sincs erre. Szerencsére vannak kivételek, akik bár Magyarországon tanultak, mégis hazajönnek, és szülőföldjükön próbálnak érvényesülni. Közéjük tartozik a sátorosoroszi Gáti Gyöngyi, aki gyöngymasszőrként tevékenykedik.

– Azért választottam ezt a szakmát, mert van egy mozgásszerűl testvérem, akinek az állapotán sokat segített a masszázs. Felvételiztem a Debreceni Telegdi Kata Szakiskolába, amit sikeresen be is fejeztem – kezdte beszélgetésünket az ifjú szakember.

Gyöngyi frissdiplomásként 2018 júniusában szülőfalujában kezdett el masszörként tevékenykedni. Aztán másfél év elteltével megnyitotta a Gyöngyi Egészségháza nevű kis rendelőjét, egy ideje pedig már Beregszászon, a Chanel szépségszaloban is várja a gyógyulni vágyókat.

Talán nem is gondolnánk, mennyi jótékony hatása van a masszázsnak. A rendszeres masszázs azon túl, hogy felfrissíti a testet és ellazítja az izmokat, az idegrendszerre és a belső szervekre is jótékonyan hat. De a masszázsnak is, mint minden másnak, többféle fajtája van.

– Az a fajta masszázs, amit én végzek, nem a luxuskategóriába sorolható, bár wellnesskezeléseket is vállalok, de a fő profilom mégiscsak a gyöngymasszázs. Elsősorban betegekkel foglalkozom, de bátran kijelenthetem, mindenkinek szüksége lenne erre, hiszen olyan izmokat mozgatunk meg, amelyeket még tornával sem lehet erősíteni.

– Milyen panaszokkal fordulnak hozzád a páciensek?

– Többnyire izomproblémákkal, idegbeccsípődéssel. Az ülőmunkát végzők esetében lépnek fel izomproblémák: izomcsomók, letapadások alakulnak ki a merev háton, a vállizmokon. Ezeket fel kell lazítani, szét kell masszírozni, és bizony ez nem kevés munka, legalább egy kúra (tíz alkalom) kell ahhoz, hogy a gyógyulás útjára lépjen a beteg. Persze az öt alkalom is hoz némi javulást, de én mindig egy kúrát ajánlok a hozzám fordulóknak. Ezt háromhavonta ajánlott ismételni, akkor kisebb rá az esély, hogy ismét előjönnek a kibíratatlan fájdalmak, a rossz közérzet, a fáradékonyság.

Az ifjú szakember arra a kérdésemre, hogy az ő keze mennyire bírja a megterhelést, ugyanis egy alkalom közel negyven percet vesz igénybe, elmondta, egyelőre nincs gond ezzel, a gyakorlati időszakban jó kiképzést kapott, így hozzászokott a terheléshez.

– Olyan vendége is van, akinek nincs

panasza, egyszerűen csak el szeretne lazulni?

– Természetesen. Ők frissítő masszázst kapnak. De amikor hozzákezek a munkához, percekben belül találok egy csomót a háton, a nyaki részen vagy a vállaknál. Ezeket elkezdem szétmasszírozni, amihez aloe verás krémeket, olajokat használok, és van egy több mint harminc gyógynövényből álló kiváló izomlazító is.

– És az mi? – kérdeztem rá egy számomra ismeretlen kis „műszerre”?

– Köpöly. Az évszázadokkal ezelőtt is használt gyógyító köpölykezelés egy méregtelenítő vákuumos masszázs, a hagyományos kínai gyógyászat egyik módszere. A fizikai gyógykezelések egyik fajtája,

mechanikai ingerlés a test legérzékenyebb (akupunktúra) pontjai felett. A vérkeringésre és a vérösszetételre gyakorolt hatása is igen jótékony. Kis üvegharangokkal masszírozunk, amelyek segítségével mélyebb, kézzel csak nehezen elérhető csomókat, letapadásokat is kilazíthatunk. A köpölyözés során vákuum keletkezik, amelynek hatására a kezelt területen a kapilláris erek kitágulnak, fokozott vérbőség alakul ki, ennek következtében javul a bőr, az izom és a kezelt területhez tartozó belső szervek vérellátása, keringése, anyagcseréje.

Gyöngyi elmondta, vendégei különböző korosztályúak, a legfiatalabb egy 11 éves hátgerincferdüléses kislány volt.

– A hátgerinc tartóizmait kell átgyúrni, de ez csak fellazítja az izmokat, némileg a csigolyák is rendeződnek, a hátgerincferdülés egyértelműen komolyabb kezelést igényel, elsősorban gyógytornát.

– Lehet-e fogyni a masszázssal?

– A cellulitkezelés alkalmas fogyásra, mert zsírbontó, de ebben az esetben fontos a diéta, legalább a kezelési idő alatt, különben semmi értelme az egésznek. De később is ajánlott az egészséges táplálkozás, s a mozgás sem árt.

– Egy-egy alkalom után mit tanácsol a vendégeinek, mit tegyenek, vagy mit ne tegyenek otthon?

– A masszázs után a legfontosabb a pihenés, fizikai munkavégzés szoba se kerülhet. A mihamarabbi gyógyulás érdekében a vendégnek együtt kell működnie, hogy sikerüljön „helyreállítani” a szervezetét – mondta végül Gyöngyi, aki egyáltalán nem bánta meg, hogy hazajött, sőt, öröm tölti el, hogy egyre több vendége van, akiknek szakértelmét kamatoztatva segíthet.

H. Cs.

Tisztújítás a Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetségben

2022. február 19-én tartotta meg XXIX., tisztújító közgyűlését a Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség

(KáMCSSZ). A harminc éve alakult ifjúságszervezet felnőtt vezetői a munkácsi székházban gyűltek

össze. Akik nem tudtak személyesen jelen lenni, azok videokonferencia formájában csatlakoztak.

Jakab Annamária ügyvezető elnök nyitotta meg a közgyűlést, melynek elején a Cserkészduló eléneklése után Bedekovics Péter, a Magyar Cserkészsövetség elnöke, az Összmagyar Cserkésziroda igazgatója, református lelkész olvasott fel egy bibliai részletet és mondott imát. A határozatképesség megállapítása és a napirendi pontok elfogadása után az elnökség tagjai számoltak be az elmúlt évről, illetve az elnökségi ciklusról. Előbb Jakab Annamária ügyvezető elnök, majd Popovics Pál elnök, végzetül Ilosvay Attila vezetőtiszttel, illetve Ilosvay Dániel VKVT mondták el a rájuk eső területekkel kapcsolatos történeteket, számoltak be az elvégzett munkáról. Kenéz Éva irodavezető a szövetség gazdasági és pénzügyi helyzetét vázolta, majd Tominec Mihály, az ellenőrző bizottság elnöke következett. A beszámolókat a közgyűlés elfogadta, a KáMCSZ elnökségének és a szervezetnek elmúlt évi tevékenységét kielégítőnek minősítette.

Rövid szünet után a közgyűlés megválasztotta a Kárpátaljai Magyar Cserkészsövetség tisztségviselőit. Elnök: Popovics Pál est., ügyvezető elnök: Farkas György st., vezetőtiszttel: Tanczár Gergely st., az ellenőrző bizottság elnöke: Tominec Mihály st., a bizottság két tagja: Kovács Marianna és Szász Marianna segédítették.

A közgyűlés munkáját Popovics Pál elnök a jubileumi évre tervezett programok ismertetésével folytatta, majd Ilosvay Henrietta a kósza-róver korosztály próbarendszerét kidolgozó bizottság munkájának az eredményéről számolt be. A Magyar Cserkészsövetségek Fóruma új alapszabályának elfogadása után Zemkó Tibor, a Munkácsi 10. sz. Munkácsy Mihály Öregcserkészcsoport tevékenységét mutatta be. A gyűlés végén Popovics Béla, a cserkészsövetség tiszteletbeli elnöke mondta el gondolatait, fohászt, majd a nemzeti imádságunk eléneklése után véget ért a tisztújító közgyűlés.

Köszönet a leköszönő tisztségviselőknek az elmúlt időszakban elvégzett tevékenységükért, az új vezetőségnek pedig Isten áldásával vezérelt eredményes és jó munkát kívánunk!

(Forrás: Facebook)

Bekfi Mária rádiós hírszerkesztő

„Az Úr küldött erre az útra”

Kárpátalján magyarnak lenni nem kis feladat, néha igazi kihívás. Ennek jó és rossz oldalával mindennap szembesülünk. Az életünket meghatározó döntésekről, a napi friss hírekről pedig a médián keresztül értesülhetünk. A tömegtájékoztatói eszközök (rádió, újság, televízió) munkatársai azért tevékenykednek, hogy a világ hírei minél szélesebb körben ismertek legyenek.

A makkosjánosi születésű Bekfi Mária már négy éve dolgozik a Pulzus Rádióban hírszerkesztőként. Úgy érzi, Isten vezérelte ebbe az irányba. Vallja: számára a rádiózás nem munka, hanem hivatás. Ismerjük meg őt!

– *Kérem, meséljen kicsit az életéről!*

– Jánosiban születtem, ott is végeztem tanulmányaimat. Érettségi után felvételt nyertem a Beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolára, magyar nyelv és irodalom szakra. Diplomám megszerzését követően férjhez mentem, majd megszületett első gyermekünk. Amikor ő két éves lett, a Beregszászi 9. Számú Általános Iskolában helyezkedtem el nevelőtanárként. Nagyon szerettem ott dolgozni, sok tapasztalatot gyűjtöttem, gyerekekkel dolgozni igazán felemelő érzés volt számomra. Aztán megszületett a második gyermekünk...

– *Ma pedig már a rádiózás világában tevékenykedik.*

– Amikor a kisebb gyermekünk is két éves lett, ismét eljött az ideje annak, hogy munkába álljak. Azelőtt a testvérem a Pulzus Rádiónál dolgozott, ő mondta, hogy szerinte érdemes lenne kipróbálnom magam ott. Jelentkeztem is, de nem volt üresedés, majd egy hónap múlva értesítettek, hogy mégis van állásajánlatuk a számomra. Úgy gondolom, a jó Isten akarta így, nekem szánta ezt a munkát, én itt találtam meg a hivatásom.

– *Hogyan telnek egy hírszerkesztő mindennapjai?*

– Feladataim közé tartozik a hírkérésés, a napi aktualitások összeállítása, riportalanok keresése, megszólaltatása. Emellett pedig vannak különböző magazinműsoraink, amelyekhez szintén interjúkat készítünk, kulturális rendezvények helyszíneiről tudósítunk. Be kell valljam, mindig is vonzott az élő műsor, szerettem volna magam kipróbálni éles helyzetben is. Hála Istennek, adatott is rá lehetőség, hisz az *Ébresztő* című reggeli műsorban Cseh Ádám műsorvezető

társa lehetek. Különböző kisebb rovatok anyagainak elkészítése is a feladataim közé tartozik, mint például a *Tudtad-e?* vagy a *Beregszásztól Vásárosnaményig! Értékeink a Tisza mentén*. Ezekben a műsorokban azt mutatjuk be, hogy mennyire fontos a közös történelmünk, múltunk, hagyományaink, és arra is rá kell mutatnunk, hogy azokat milyen módon őrizhetjük meg.

– *Mennyire lámpalázás egy rádiós műsorvezető?*

– Lámpaláz mindig van, főleg egy élő közvetítés során. Ott nincs esély javítani, másodszor is felvenni a műsort, adott helyzetben kell jól teljesíteni. Nemrég visszahallgattam a kezdetben felvett műsorokat. Úgy érzem, ahhoz képest sokat fejlődtem, és erre nagyon büszke vagyok. Sokan azt gondolják, hogy könnyű, amit csinálunk, mert csak beszélni kell, de ez nem így van. Igenis sok munkánk van abban, hogy a hallgatók minden reggel meghallgassák a friss híreket, a háttér-munka éppen olyan fontos, mint maga a műsor.

– *Mit jelent önnek a munkája?*

– Nagyon szeretem a munkám, mindig találni benne kihívást. Nagy élmény, amikor hírességeket tudunk megszólaltatni műsorainkban. A tavalyi év során például Wolf Katalin énekesnőt, Lackfi János író, költőt, Vujity Tvrtko újságírókat mutattuk be, akikkel – mondhatom – megtiszteltetés volt beszélgetni. Ez az igazán jó ebben a hivatásban, hogy sokakat megismerhetsz, ezáltal is tágul a világlátásod.

– *Már érintettük a családját. Meséljen róluk bővebben.*

– Mint említettem, férjemmel, Attilával két gyermeket nevelünk – Viktória kilencéves, Tamás pedig hat. A távoktatást kissé nehezen vettük, nekik még kell a jelenléti oktatás, hogy együtt legyenek a diáktársakkal, tanárokkal, de azért maradéktalanul megoldottuk a problémákat. Mivel reggeli műsort vezetek, ezért korán ébredünk, és hamar kell elkészülnünk. A kicsik egész jól hozzászoktak ahhoz, hogy ők iskolába, én munkába készülök. Férjemmel azon vagyunk, hogy a lehető legjobb irányba tereljük őket az életben, és ezért mindent megteszünk. Számunkra a gyermekeink boldogulása a legfontosabb.

Kurmay Anita

Túri László történelemtanár és diakónus

Tudomány és hit egysége

Isten útjai kifürkészhetetlenek – szokták mondani. Sokszor nem tudjuk, mit hoz az élet, de azt érezzük, jó helyen vagyunk, itt kell tennünk a dolgunkat. A kigyósi Túri László diakónusként, lelki segítőként tevékenykedik vidékünkön, emellett tanárként a jövő generációjának nevelésén munkálkodik. Ismerjük meg őt!

– Kigyóson születtem, ma is ott élek. Tanulmányaimat a Kigyósi Általános Iskolában kezdtem, majd a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumban érettségiztem. Mindig is közel állt hozzám a történelem, így felvételiztem az Ungvári Nemzeti Egyetemre, majd a Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskolájában abszolváltam. Még egyetemi éveim alatt csatlakoztam egy református ifjúsági csoporthoz, ahol mélyebben is megismerhettem Jézus Krisztust. Ebből kifolyólag 2009 nyarán szülőfalumban elindítottunk egy ifjúsági kört, ahol különféle programokat szerveztünk és szervezünk ma is. Emellett pedig 2011-ben megválasztottak presbiternek Kigyóson. 2012-ben jelentkeztem a Sárospataki Református Teológiai Akadémia beregszászi kihelyezett képzésére, ahol hitoktatói képesítést szereztem. Jelenleg a kigyósi ifjúsági kört vezetem, emellett diakónus vagyok a beregszászi gyülekezetnél, valamint Beregszászon történelmet oktatok.

– Diakónusként mi a tevékenységi köre?

– Ha egyszerűen szeretnénk kifejezni, akkor azt mondhatjuk: szeretetszolgálat. Feladataim közé tartozik, hogy a rászorulóknak, árváknak, időseknek segítsék, akár egy-egy jó szóval, biztatással, akár kézzel fogható segítséggel. Jézus

Krisztus szeretetét próbálom hozzájuk közel vinni. Isten gondot visel rólunk – ezt tudnunk kell, még a nehéz időkben is. A lelki segítség mellett többek között élelmiszercsomagokat, tüzelőt osztunk szét azoknak, akik ezt igénylik. Szerzteágazó tevékenységünk van, de mindezt hittel, az Úr vezetésével tesszük.

– Hogyan lehet a fiatalságot Istenhez vezetni?

– Van egyfajta éhség az emberben – testi és lelki egyaránt. Mi a lelki éhséget szeretnénk kielégíteni, ami nem mindig könnyű, azonban igyekszünk különböző

programokon keresztül ezt megoldani. Például a kisebbeket nemrég a nagyszülősi Szelid Lovasközpontba vittük el, ahol kipróbálhatták a lovaglást és az íjászkodást, vagy például tettünk Beregszászban egy kisebb túrát, ahol a püspöki hivatalt, a levéltárat, a diakóniai központot, a Sámuel Alapítvány irodáját, a Pulzus Rádió szerkesztőségét tekintettük meg, illetve templomtúrat is szerveztünk, bejárva Kárpátalja legrégebbi templomait. Ezek mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy élménydúsan ismertessük meg a fiatalsággal az Urat. Megerősítjük bennük, hogy közösségben jó lenni.

– Térjünk vissza a tanításhoz. Milyen tapasztalatokat szerzett az évek során?

– Büszkeséggel tölt el, hogy a Beregszászi Magyar Gimnáziumban – ma Beregszászi Bethlen Gábor Líceum – taníthatok,

tanítanunk a diákjainknak, hogy tudjanak önállósodni, merjenek gondolkodni és a véleményüket megosztani.

– Hogyan kapcsolódik össze az emberben a hit és a tudomány világa?

– A világ azt hiszi, hogy ez két ellentétes terület, amelyek ütköznek. De ez nem így van. Gondoljunk csak arra, hogy nagy tudósok el tudták azt mondani, hogy van egy Istenük, aki vezeti őket. Számomra a hit és a tudomány jól kiegészíti egymást. A tanítás során is a hitemet helyezem előtérbe, és próbálok keresztényen lelkülettel oktatni a diákokat. Úgy hiszem, a tudomány útjára Isten vezetett, azért, hogy továbbadhassam a megszerzett tudásomat, és ezáltal is gyarapíthassam a közösséget.

– Meséljen a családjáról!

– Feleséggel, Ágnessal még az egyetemem ismerkedtünk meg. Összeházasodtunk, előbb Bányában éltünk, Agnes szülőfalujában, majd Kigyóra költöztünk. 2016-ban két gyermeket – Zoltánt és Erikát – gyámság alá vettünk. Ők akkor már nyolc, illetve hatévesek voltak. Nagybátyám egyedül nevelte őket, igencsak nehéz körülmények között. Ezért döntöttünk amellől, hogy magunkhoz vesszük őket. Nem volt könnyű időszak senkinek sem, ezt el kell mondanom, de sosem bántuk meg a döntésünket. Majd 2017-ben megszületett kislányunk, Sára. Mi így vagyunk egy család.

Kikapcsolódásként sok családi programon veszünk részt, próbálunk feltöltödni, szeretetteljes légkört teremteni.

– Mit jelent önnek a munkája?

– 2022 a református egyházban a hálaadás éve. Úgy érzem, sok mindenért hálás lehetek – a családomért, a közösségért, amelyben élek, dolgozom, akár iskolában, akár az ifjúsági csoportban. Számomra nagyon pozitív, hogy azokkal az emberekkel, akikkel körbe vagyok véve, eredményesen tevékenykedhetem. Sokszor gondolkodunk azon, hogy jó helyen vagyunk-e. Úgy gondolom, az Úr mindenkit a helyes irányba vezet.

– Isten segítse a továbbiakban is!

Kurmay Anita

hisz én is ott tanultam, formálódtam. Sok új kihívással kell szembenéznünk a tanítás során, melyekhez nekünk, pedagógusoknak is igazodnunk kell. A világ fejlődik, gyorsul, már nem azok a szabályok érvényesek, amelyek tíz vagy húsz évvel ezelőtt érvényesek voltak. Talán sokan itt a távoktatásra gondolhatnak – amely most aktuális is –, de én nem csak erről beszélek. Ugyanilyen újdonság például a diákok megváltozott szemléletmódja, vagy az új oktatási módszerek bevezetése, melyek élményközpontúbbá teszik az oktatás folyamatát. A legfőbb, amit meg kell

Bíró András: „Szeretem, ha úgy alakulnak a dolgok, ahogy elképzeltem”

Nagybátyja példáját látva asztalnak készült, de végül a szülei „rábeszéltek”, hogy befejezze a középiskolát és menjen egyetemre. Toll és kréta helyett inkább túrabotot vett a kezébe, és vallja, ezzel megtalálta igazi hivatását. Kommunikatív, megbízható és szigorú. Szereti, ha gyors ütemben, lendületesen zajlanak az események. Míg határozottsága egyre fokozódott, lobbanékonyága mérséklődött az évek alatt. Jól érzi magát a bőrében. Bíró András honismereti- és túravezető, a Kárpátaljai Hazajáró Egyesület elnöke a beszélgetőtársunk.

– *Mi lenne, ha nem honismereti vezető?*
– Oktattam tíz és fél éven keresztül. De meggyőződésem, hogy nem lennék újra pedagógus, mert már akkor, amikor párhuzamosan csináltam a kettőt, tudtam, sokkal jobban érzem magam a buszban mikrofonnal a kezemben, illetve hegyekkel a hátam mögött, mint a tábla előtt az osztályban. Az ungvári egyetem magyar szakáról elkerültem tanítani Benébe. Annyira nem voltam még felkészülve erre, hogy egy évre fel is hagytam az oktatással, aztán Kőrösmezőn adódott lehetőség arra, hogy folytassam a pedagóguspályát. Ott, a hegyek között még inkább fellángolt bennem a felfedező. Egy éven belül meghódítottam a környék kisebb-nagyobb hegycsúcsait, és túrákat kezdtem szervezni. Egyértelművé vált, hogy ez való nekem. Ezek voltak az első lépések. Szeretek új emberekkel találkozni, változatos helyszínekre menni. Az idegenvezetés simogatja a lelkeket. A túrák, utazások során nemcsak információt próbálok átadni az embereknek és megmutatni nekik a vidéken található látványosságokat, hanem igyekszem továbbítani azt a szeretetet is, amit a szülőföldem iránt érzek.

– *Hol van a tűrőképessége határa?*
– Azt mondanám, a komfortzónám olyan 2000 méter környékén van. Valószínűleg ennél magasabb pontokat is be fogok vállalni, de csak ésszel. Megtanultam, mikor okosabb elengedni valamit, hiába szeretném azt véghezvinni. Ha úgy érzem, fizikailag nem bírom, akkor kénytelen vagyok feladni, még ha lélekben már fenn is vagyok a csúcson.

– *Mit tanítottak a hegyek?*
– Alázatot. Épp az előbb elmondottakhoz köthető, hogy néha kegyetlenül meg tudnak gyúrni lelkiük a hegyek. Ott ismerjük fel, hogy mennyire kicsik, aprók és törekenyek vagyunk a teremtett világban.

– *Határozottnak tűnik. Mindig is ez jellemezte?*

– Nem. Későn érő típus vagyok. Harmincéves koromig egészen más ember voltam. A honismereti vezetések számának növekedésével egyes arányban kezdtem el komolyodni. Rájöttem, ezekért az emberekért felelősséggel tartozom, és irányítanom kell őket. Így alakult ki bennem fokozatosan a magabiztosság. Nem mindenkinek tetszik ez, nem mindenki tudja elfogadni, ha megmondják neki, mit csináljon. De ha engem választanak vezetőjüknek, bízniuk kell bennem.

– *A nősiülés vízválasztó volt az életében.*

– Addig nem vettem túl komolyan az életet. Nem szerettem könnyelműen élni, próbáltam is kitörni ebből úgy, hogy elmentem Budapestre szerencsét próbálni. Az csak arra volt jó, hogy megértsem, a nagyváros nem nekem való. 2006-ban Kőrösmezőn viszont megtaláltam azt a nőt, aki életem szerelme lett és ma már a gyermekeim anyja. Ahogy megnősültem, volt kiért felelősséget vállalnom, kiteljesedett a világ számomra.

– *Négy gyerek édesapja.*

– Mindig is nagycsaládot akartam. Nórának már a megismerkedésünket követően tudtára adtam, hogy sok gyereket szeretnék, és ő nem ellenkezett. 2013 óta Nagyberegen élünk. Szeretjük ezt a környéket, jó a társaság, itt is sok a zöld, van hol sétálni.

– *Számítalan tevékenységet végez, hogyan osztja be az idejét?*

– Elsősorban honismereti- és túravezetőként aposztrofálok magam. Emellett a Kárpátaljai Hazajáró Egyesület szervezésére fordítom a legtöbb időt. De szerves része még az életemnek a 2017 óta működő Tiszta Kárpátalja Egyesület, amely tavaly alapítványná fejlődött. Velük a kárpátaljai magyar emlékhelyeket tartjuk tisztán, amit szívügyemnek tekintek. Aktív tagja vagyok még a magyarországi Vigyázók Had- és Kultúrtörténeti Egyesületnek is. Velük az itteni és a hágókon túli területeken lévő magyar katonamemléket vagy sírhelyeket keressük fel és szedjük rendbe. Az évek során annyi teendőm gyűlt össze, hogy sok tisztségről kénytelen voltam lemondani. Például a Kárpátaljai Magyar Nagycsaládok Egyesülete, illetve a Kárpátaljai Magyar

Turisztikai Tanács elnökségi posztjairól, mivel nem tudtam kellő időt szánni rájuk. Évekig hangoztattam, hogy meg kell találni az arany középutat a munka és a család között. Am azt kell mondjam, sokszor nem sikerült. Ismert túravezetőként jóformán buszról buszra szálltam, a feleségem hozta a tiszta ruhát és ételmezt, kicseréltem a táskámat Beregszászban, és mentem is tovább. Volt olyan időszak, amikor alig látott a család. Egy idő után ez óriási teherként nehezedett rám. Volt, amikor nem tudtam vállalni csoportokat, kezdtem elfáradni. Aztán jött a Covid-19, ami amolyan kiút volt a mókuserékből. A kényszerpihenőnek köszönhetően úgy érzem, most már sokkal jobban be tudom osztani az időmet, és különválasztom a munkát a családtól. Bár néha nem is kell, mert a hazajárós kirándulásokra gyakran velem jönnek, és együtt kapcsolódunk ki. Szeretnénk mindent megadni a gyermekeinknek, de rá kell jönnünk, hogy ez a minden elsősorban a velük töltött minőségi idő és önzetlen szeretet kell hogy legyen.

– *Mivel lehet felbosszantani?*
– Nem szeretem a rendetlenséget. Négy gyerekkel ez mókás, mert Nóra hiába rak rendet, amint hazaérnek a gyerkőcök az iskolából, rövidesen újra legódarabokon és ceruzákon sétálok. Elég szigorú apuka vagyok, rájuk szoktam szólni. Próbáljuk nevelni őket, reméljük később „beérik” az, amit most annyszor ismételtünk. Szeretem, ha úgy alakulnak a dolgok, ahogy elképzeltem. S ha mégsem úgy történik, akkor morcos leszek. Viszont közel a negyvenöthöz már van egy kis élet-tapasztalatom, képes vagyok visszafogni magam, hogy ne bántsak meg másokat a hirtelenséggel. Régebben talán kicsit indulatosabb voltam.

– *Köszönöm a beszélgetést!*

Simon Rita

Botlik József

Nemzetünket szolgálták

(Folytatás. Elejét lásd lapunk korábbi számaiban.)

Perényi Zsigmond, dr. Perényi báró

Koronaőr, magyar királyi valóságos belső titkos tanácsos, volt miniszter. A kárpátaljai terület kormányzói biztosa, Ungvár, a Kárpátaljai Kormányzói Biztosság székhelye.

Nagyapja báró Perényi Zsigmond politikus, az 1848–1849. évi magyar forradalom és szabadságharc vértanúja. Beregszászvégárdó községben, 1783-ban született. Kassán tanult jogot, 1805-ben Bereg vármegye főjegyzője lett, 1811-ben már alispán. Az 1825–1827. évi országgyűlésen ismét Bereg megyét képviselte, majd 1835-től Ugocsa vármegye főispánja. 1848. július 14-étől volt a főrendiház tagja, októbertől elnöke. E tisztségében írta alá 1849. április 14-én Debrecenben a Függetlenségi Nyilatkozatot. A szabadságharc leverése után ezért a Habsburg-ház Pesten haditörvényszék elé állíttatta, és 1849. október 24-én kivégezték.

Unokája, báró Perényi Zsigmond Pest városában 1870. november 25-én született. Középiskolai tanulmányait a bécsi Theresianumban végezte, majd 1895-ben a budapesti tudományegyetemen államtudományi doktori oklevelet szerzett. Ezután közigazgatási pályájra lépett, Ugocsa vármegyében közigazgatási gyakornok, majd szolgabíró. A millennium évében, a magyar honfoglalás ezredik évfordulóján, 1896-ban a kormányzó, a Szabadelvű Párt célkitűzéseivel a Nagyszőlősi kerület országgyűlési képviselőjévé választották. Az ezredforduló után, 1903 decemberében Máramaros vármegye főispánjává nevezték ki, és tíz éven keresztül rendkívül sokat fáradozott a megye közművelődési és szociális fejlesztéséért. Az ország közigazgatási átszervezésének irányítására, a gróf Tisza István (1861–1918) vezette kormányba 1913. július 3-án belügyi államtitkárrá nevezték ki, amely tisztséget 1917. június 10-ig töltötte be. Egyúttal a Nemzeti Munkapárt tagjaként 1913-tól 1918-ig Gyoma (Békes vm.) járási székhely országgyűlési képviselője. Erdemeiért, 1917. június 5-én (Habsburg) IV. Károly király (1916–1918) „valóságos belső titkos tanácsos” címet adományozott. Ezt követően november 15-étől a kormány meghatalmazottjaként a délnyugati hadsereg gazdasági osztályánál működött.

A katonai összeomlás idején, 1918 őszén Perényi báró a hadszínterekről

hazatért 826 ezer magyar és kb. 40 ezer ruszin katonát (akik kezébe szintén magyar fegyvert lehetett adni) felelősen leszerelő és az ország nemzeti önvédelmét bűnösen elmulasztó Károlyi Mihály (1875–1955) és népkormányja ellen szervezkedett. Az ellenforradalmi mozgalom egyik vezéralakjává vált, 1919 februárjában a Nemzeti Egyesülés Pártja egyik alapítója és husztagú szervezőbizottságának tagja. A tanácsköztársaság idején ellenforradalmi tevékenységért letartóztatták, bebörtönözték, majd halálra ítélték. A kivégzéstől a proletárdiktatúra bukása mentette meg. Perényi Zsigmond báró ezután két hétig, 1919. augusztus 15. és 27. között Friedrich István (1883–1951) második kormányának volt a belügyminisztere. Már a tanácsköztársaság alatt megkezdtek a keresztény világnézetet és erkölcsi elveket valló Magyar Nemzeti Szövetség szervezését, amely végül 1919. szeptember 7-én jött létre Budapesten, és országos elnökévé Perényi Zsigmondot választották.

1922 februárjában a volt munkapárti képviselőkkel alakított Nemzeti Középpárt élén csatlakozott a gróf Bethlen István (1874–1946) akkori miniszterelnök által alapított Egységes Párthoz, amelynek egyik társelnöke lett. Később Komárom (1927–1931), majd a Szepsi választókerület (1931–1933) országgyűlési képviselője az Egységes Párt célkitűzéseivel. Tagja volt a Tisztelt Ház, az Országgyűlés ún. 33-as országos, valamint a Külügyi, a Pénzügyi és Közjogi bizottságnak. Perényi Zsigmond eközben, 1928-ban Kossuth Lajos (1802–1894) szobrának a leleplezésére New Yorkba vezette a magyar zarándokokat, majd az USA-ban és Kanadában végiglátogatta azokat a településeket, ahol a kivándorolt magyarok nagy számban éltek. Beszédei jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy a tengeren túl is mind többen felemelték a szavukat az igazságtalan trianoni békediktátum felülvizsgálataért. Körútja során Pittsburgh, Buffalo, Welland és Hamilton városok díszpolgárukká választották. „A revízióért megindult nagy harc egyik leglelkesebb, legfáradhatatlanabb vezére.” Hazatérve, 1929-ben Perényi báró kezdeményezte Magyarok I. Világkongresszusának megszervezését, amely a központi irodáján keresztül öt földrész szétszórtságban élő magyarságával ápolta a kapcsolatokat. (A II. világkongresszuson, 1938. augusztus 18-án, az összmagyarság érdekképviselőit Budapesten megalapították a Magyarok Világszövetségét, az MVSZ-t.) Fentebbi képviselői megbízatásáról

Perényi báró 1933. július 12-én lemondott, amikor koronaörré választották, mely utóbbi egyben az Országgyűlés felsőházi tagságát is jelentette. Később, 1939. június 15-étől a Felsőház alelnöke, majd 1943. október 23-ától a Felsőház törvényesen megválasztott utolsó elnöke. Utóbbi tisztségbe való megválasztása alkalmával történt üdvözléseit az 1943. október 23-án tartott 87. ülésen felszólalásban köszönte meg. Perényi báró ezenkívül 1940. október 21-éig a Közjogi, majd 1943. április 13. és október 23. között a Felsőház által a házszabályok módosítására kiküldött bizottság tagja. Ugyancsak az utóbbi időpontig a Kivándorlási Tanácsba a Felsőház elnöke által kijelölt 20 tag közül választott négy tag egyike. A királyi és országos legfőbb fegyelmi bíróságba a Felsőház részéről választott tagok közül: a bíróság elnöke hivatalból a Felsőház elnöke, akit Perényi Zsigmond, a Ház alelnöke helyettesít. Perényi bárót közben, 1939. június 28-án „Kárpátalja felszabadulása után, amidőn annak polgári közigazgatását megszervezték, kormányzói biztossá nevezték ki”.

Miután szeptember első felében a német birodalmi hadsereg elfoglalta Lengyelország nyugati és középső területeit, a Szovjetunió csapatai szeptember 17-én átlépték a keleti lengyel határt. Nem sokkal azelőtt, augusztus 23-án Moszkvában megkötött német–szovjet megnemtamadási szerződés (Molotov–Ribbentrop-paktum) értelmében megszállták Lengyelország keleti részét. (A szovjet kormány ekkori nyilatkozata szerint „felszabadították” Nyugat-Ukrajnát és Nyugat-Beloruszsiát.) Szeptember második felében a márciustól újra fennálló történelmi magyar–lengyel határon keresztül több mint százezer lengyel katonai és polgári személy a családtagjaikkal együtt Magyarországra menekült. Kárpátaljai ellátásukra, majd továbbszállításukra szeptember 18-án az illetékes hatóságok képviselői Perényi báró elnökletével Ungvárott értekezletet tartottak.

A Kivándorlási Tanács 1940. április 16-án tartott alakuló ülésén Perényi Zsigmondot – melynek a Felsőház részéről lett tagja annak tizenharmadik ülészakára – a testület elnökévé választották. Kárpátaljai kormányzói tisztségét 1940. szeptember 2-áig töltötte be, amikor a saját kérelmére, Magyarország kormányzója kiváló szolgálatának „teljes elismerése” mellett, felmentette hivatalából. Később, 1941. augusztus 30-án Nemzetvédelmi Kereszttel tüntette ki. Perényi Zsigmond a második világháború idején a Horthy Miklós államfő szűk tanácsadói köréhez tartozott. A kormányzó 1944. október 16-án történt lemondása után Perényi báró a Felsőház elnöki tisztségéből következően az Országtanács tagja lett, de a nyilas hatalomátvétel elleni tiltakozásul a

◀ Felsőház november 3-án tartott 102. ülésén bejelentette, hogy „alelnöktársaink (báró Radvánszky Albert, Wekerle Sándor) nevében is, elnöki és alelnöki állásainkról lemondunk”. Ennek ellenére 1944. november 8-án Perényi Zsigmondot a Felsőház Gazdasági, illetve Pénzügyi bizottságának tagjává választották. Koronaőri tisztét azonban megtartotta, és a Magyar Szent Korona védelmének feladatát mindaddig ellátta, amíg abban a Szálasi Ferenc (1897–1946) vezette kormányzat, meg nem akadályozta.

Sok évtizedes közéleti tevékenysége során Perényi Zsigmond báró számos szervezet vezetője és tagja volt. Már 1921-től az Országos Közművelődési Tanács, majd a Kivándorlási Tanács, a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Értékesítő Szövetkezete és a Magyar Tisztviselők Takarékpénztára elnöke. A Magyar Külügyi Társaság elnöki tanácsának, a Társadalmi Egyesületek Szövetsége ügyvezető igazgatóságának, a Magyar–Amerikai Társaságnak és a Magyar Statisztikai Társaságnak tagja. Számos hazai és külföldi rendjellel tüntették ki, például: Magyar Erdemrend nagykeresztje, Lipót-rend középkeresztje, I. osztályú német Vaskereszt, Magyar Vöröskereszt I. osztályú érme. Perényi Zsigmond báró 1946. március 18-án hunyt el Budapesten, életének 76. évében.

Fő műve: Perényi Zsigmond báró programbeszéde (sic!) Komáromban, 1927. február hóban. Budapest, 1927.

Egry Ferenc, baktai

Földbirtokos, harangöntő mester, politikus. Kiszegjóc, Ung vm., Ungvári járás
A fenti községben született 1864. január 21-én, itt végezte iskoláit, majd 19 éves korában benősült a helyi harangöntő családba. Feleségül vette László Lajos lányát, Veronikát, majd apósánál kitanulta az öntést. Az első saját harangját 1890-ben készítette, később átvette a faluban 1793 óta működő mihely vezetését, de az iparüzés mellett már gazdálkodott is. Közben mindössze 18 éves korában, 1882-ben kapcsolódott be a közéletbe, és az 1848-as alapokon álló Függetlenségi Párt tagja lett, később egyik Ung vármegyei vezetőjeként tevékenykedett. A nagykaposi választókerületben több alkalommal segítette győzelemre pártja jelöltjét. Amikor 1918. november 17-én, Ungváron megalakult az Ung Megyei Nemzeti Szociáldemokrata Párt, egyik társelnökének Egry Ferencet választották. (A szerveződés a gyors változások következtében megszűnt.)

Kárpátalja elszakítása, az államfordulat után, 1920 júniusában megalakította az Ung Megyei Kisgazdapártot, amelynek elnökévé választották. Félév múltán, 1921. január 16-án Beregszászban kimondták

az Országos Kisgazda-, Földműves és Kisiparos Párt ruszinszkói (kárpátaljai) szervezetének a létrehozását, amely négy évig működött Egry elnökletével, majd megszűnt. A tömörülés 1925. október 18-án, a felvidéki Érsekújváron Magyar Nemzeti Párt, MNP néven alakult újjá Szent-Ivány József (1884–1941) vezetésével, amikor a szerveződés egyik alelnökének Egry Ferencet választották. Először az 1924. évi (időközi) választásokon szerzett szenátori helyet a Prágában működő csehszlovák nemzetgyűlésbe, de az 1925., majd az 1929. évi szavazásokon is nyert, és a szenátus tagja maradt 1935-ig, megbízatása lejártig. (Ekkor Hokky Károly (1883–1971) indult helyette, aki szintén bekerült a törvényhozásba.) A felvidéki magyarság összefogására 1936. június 21-én, Érsekújváron létrejött Egyesült Magyar Párt ügyvezető elnökének galántai gróf Esterházy Jánost (1907–1957) választották meg, aki később a felvidéki magyarság vértanújává, a szovjet és a csehszlovák kommunista diktatúra áldozatává vált.

Egry Ferenc az egységes párt létrejötte után már nem vállalt vezetői tisztséget, de a tömörülésnek továbbra is elismert vezéregyénisége maradt. A harangöntésben is sikeres volt, nemcsak Csehszlovákia egész területéről, hanem az anyaországból és más államokból is kapott megrendeléseket. Műhelye nagy hírnévként örvendett Európában, sőt még a dél-ázsiai Indonéziába is szállított harangot. A 20. század elején, Budapesten vásárolt egy 1847-ben alapított öntödét, amelyet az 1920. évi trianoni békediktátum után is tovább működtetett. Emiatt több harangján a neve mellett Budapest szerepel készítési helyként. Legnagyobb alkotása – a súlya mintegy két tonna – Debrecenben, az Árpád téri református templom tornyában lakik, és működik mind a mai napig. A trianoni diktátummal elszakított beregi Tiszahát református egyházközségei 1922 és 1933 között szinte mind nála rendeltek új harangot az első világháborúba bevonultatott és veszendőbe mentek pótlására: harminc gyülekezet – például Bátyú, Csetfalva, Kiszegjóc, Técső – összesen negyvenegyet.

Az 1938. november 2-i első bécsi döntés előtt a cseh hatóságok Egry Ferencet letartóztatták, és csak a felvidéki magyaroktól a vidék felszabadulása, a terület magyar szerveknek történt átadása idején, a hónap közepén szabadult ki fogságából. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területen ipart (kereskedést) űzők iparjogosítványainak megvizsgálása és véleményezése céljából az elsőfokú iparhatóságoknál 1939 februárjában bizottságokat alakítottak, melyek tagjait Jaross Andor (1896–1946), a felvidéki ügyek tárca nélküli minisztere nevezte ki: Egry Ferencet az Ungvári járás iparhatóságához iktatta be. Később,

május elején Bánffy Dániel (1893–1955) földművelésügyi miniszter az Ung vármegyei mezőgazdasági bizottság rendes tagjává nevezte ki.

Kárpátalja hegyvidéki területének 1939. március 15–17-én történt felszabadítása után, széki gróf Teleki Pál (1879–1941) miniszterelnök Egry Ferencet júniusban meghívta a Magyar Országgyűlés Képviselőházába, amelynek ekkor a legidősebb tagja volt. A törvényhozásban június 30-ától a Közgazdasági és Közlekedésügyi, illetve a Naplóbíráló bizottság tagjává választották, majd 1944. november 6-án mindkét tisztségében megerősítették. Egry Ferenc a képviselőházban két alkalommal szólalt fel: az 1939. november 30-án tartott 60. ülésen az 1939/40. évi számadási időszakra vonatkozó állami költségvetésről szóló törvényjavaslattal kapcsolatban fejtegette ki a véleményét. Az 1940. november 27-én lezajlott 161. tanácskozáson a Latorca folyó árterületén árvízvédelmi és öntözési csatorna létesítése tárgyában napirend előtti felszólalásában intézett kérdéseket gróf Teleki Mihály (1896–1991) földművelésügyi miniszterhez.

Az 1939. évi felvidéki címtár szerint Egry Ferencnek a szülőfalujában, Kiszegjócön 845 katasztrális hold kiterjedésű birtoka volt, ebből 265 kh szántóföld és 80 kh erdő. Ugyancsak az előbbi közlőny szerint a „Christiana” Gazdák és Iparosok Szövetkezetének elnöke, valamint az ungvári református egyház gondnoka. 1939. március 23-án Horthy Miklós kormányzó „a felvidéki magyarság érdekében kifejtett érdemes munkássága elismeréséül” a Magyar Erdemrend tiszti keresztjét adományozta számára. Később, 1941. október első napján Nemzetvédelmi Kereszttel tüntette ki.

Egry Ferenc az országgyűlést 1944 novemberében követte Sopronba. E városban 1945. február 26-án hunyt el 81 éves korában, ahol március 2-án helyezték örök nyugalomra. A Képviselőházban Tasnádi Nagy András (1882–1956) házelnök az 1945. március 6-án tartott ülésen jelentette be és emlékezett meg Egry Ferenc haláláról, amelyet a Ház tagjai állva hallgattak végig. Az életútját ismertette: „hű lélekkel, fáradhatatlanul küzdött a kisebbségi magyarság megerősítéséért és boldogulásáért. (...) Itteni buzgó munkájára már mindannyian jól emlékszünk”. Az ülés jegyzőkönyvében is megörökítették emlékét.

Kiszegjócön 2006. május 31-én Egry Ferenc Társaságot alapítottak emlékének ápolására és a magyar nemzeti hagyományok megőrzésére. Születésének 145. évfordulóján, 2009. július 5-én emléktáblát avattak a helyi református templom falán, és a régi családi udvarházban – ahol a helyi középiskola is működik – mintegy kétszáz kiállítási tárggyal megnyitották az Egry Ferenc Emlékmúzeumot. Napja-

Botlik József

Nemzetünket szolgálták

■ inkban már nemcsak a főutca, hanem a 2014. szeptember első napján tartott tanévnyitótól a helyi oktatási intézmény is Egy Ferenc nevét viseli. S az előbbi esztendő karácsonyán a mellszobrát is felavatták.

Korláth Endre, dr. korláthelmeci

Ügyvéd, politikus. Jenke, Ung vm., Szobránci járás.

Ósi, Árpád-kori nemesi család sarja. Korláthelmec községben, egy 1278-ban kelt oklevél szerint Korláth nevű nemes, Jákó comes (a királyi kíséret tagja) is lakott. A nemzetség már a középkorban monostort alapított, amelynek a kegyura volt. A helyi református egyházat 1541-ben is ez a család hozta létre.

Korláth Endre Botfalván (Ung vm.) 1881. március 10-én született, középiskolai tanulmányai után Sárospatakon érettségizett. Az itteni Jogakadémián, majd a kolozsvári tudományegyetem jogi karán tanult. Ügyvédi oklevelét 1907-ben Budapesten szerezte, szakmai pályáját Ungváron kezdte. Korláthot 1912-ben felvették a városban működő Kárpát elnevezésű szabadkőműves páholyba, és annak első világháború után történt megszűnéséig I., azaz tanonc fokozatú tagja volt. Közben 1913-ig ügyvédként tevékenykedett Ungváron, ekkor városi tanácsossá választották. E tisztségében kezdeményezte az ungvári kereskedelmi iskola alapítását, ahol tanárként több évig jogot és közgazdaságtant oktatott. Ezután 1917-től Ung vármegye tiszti ügyésze 1919. január 12-éig, amikor a csehszlovák csapatok ellenállás nélkül bevonultak Ungvárra. Az ungvári református egyház főgondnoka, egyházmegeyi ügyésze és egyházkerületi tanácsbírája.

Kárpátalja elszakítása, az államfordulat után, 1920. június első napján Korláth Endre Ungváron megalapította a Ruszinszkói Magyar Jogpártot, amelynek elnökévé választották. A szervezetet a csehszlovák hatóságok 1921. november 4-én betiltották, letartóztatták, és vezetőjét a kassai börtönbe hurcolták. Korláth Endrét egy hét múlva szabadon bocsátották, ezután létrehozta a Ruszinszkói Magyar Pártok Szövetségét (közismert elnevezése: Magyar Pártszövetség), amelynek az ügyvezető elnöke lett. A magyar Nemzeti Párt kárpátaljai (ruszinszkói) ügyvezetőjeként 1925-től tevékenykedett. Politikai vétségeikért – tudniillik a magyarság jogai melletti kiállása miatt – még három ízben tartóztatták le. Közben a csehszlovák rendőrség

számos alkalommal tartott házkutatást a lakásán. Nemcsak a magyar, hanem a „csehek alatti” korszakban is tagja volt az Ung vármegyei, valamint Ungvár város törvényhatósági bizottságának.

Korláth Endre a prágai csehszlovák nemzetgyűlés képviselője, illetve szenátora volt 1923 és 1938 között, ahol szintén elszántan küzdött a kisebbségi magyarság jogaiért, érdekvédelméért. A „cseh megszállás” két évtizede alatt Ungváron ingyenes jogvédő irodát tartott, ilyen módon is szolgálta a bajba jutott magyar és ruszin öslakosság gondjainak az orvoslását. Közíróként is ismert volt, a *Prágai Magyar Hírlapban* és más felvidéki újságokban (Ruszinszkói Magyar Hírlap, majd Kárpáti Magyar Hírlap), számos cikkben védelmezte az elszakított magyarság jogos érdekeit. Az 1936 júniusában Érsekújváron megalakult Egyesült Magyar Párt 1937. szeptember 5-én, Beregszászon tartott országos gyűlésén Korláth Endre is fel szólalt. Beszédében olyan élesen bírálta a csehszlovák kormány kisebbségellenes intézkedéseit, módszereit, hogy a rendezvény ellenőrzésével megbízott rendőrségi járási biztos a gyűlés berekesztésével fenyegetőzött.

A Felvidék magyarlakta területeinek az 1938. november 2-i első bécsi döntéssel történt idegen uralom alóli felszabadulása után december 20-áig Ung, illetve Bereg és Ugocsa k. e. e. vármegye egyik kormánybiztosa, és Ungvár főispánja. Horthy Miklós (1868–1957) Magyarország kormányzója a polgári közigazgatás bevezetésekor december 20-án a fentebbi két vármegye főispánjává nevezte ki. Közben, december 5-én behívott képviselőként elfoglalta helyét a Magyar Országgyűlésben, ahol két nap múlva (7-én) a Közjogi, illetve a Külügyi bizottság tagja lett, mely tisztségeit 1939. január 12-éig töltötte be. Ekkor lemondott képviselői megbízatásáról, mert Ung, illetve Bereg és Ugocsa k. e. e. vármegye főispánjává nevezték ki. Az 1939. május 28–29-én tartott országgyűlési választások után, június 26-án Horthy Miklós kormányzó „buzgó szolgálatainak elismerése mellett ezen állásától saját kérelmére felmenteni méltóztatott”.

Ezt követően Korláth Endre a korábbi meghívás alapján, június 30-án újra helyet foglalt a magyar törvényhozásban. Ekkor a Külügyi, az Igazságügyi, illetve a Közigazgatási bizottság tagjává választották, melyeknek 1940. október 22-éig, az Összeférhetetlenségi ítélőbizottság esetében az előbbi év november 18-áig volt tagja. Ugyancsak 1940.

október 22-étől a Naplóbíráló, valamint a Földművelésügyi bizottság tagja lett, az utóbbinak 1942. március 12-éig. A Könyvtári és Múzeumi bizottság tagjává 1943. április 13-án választották, mely tisztségét 1944. november 6-ig töltötte be.

Korláth Endre négy alkalommal tervezte képviselőházi felszólalását, végül háromszor fejtette ki a véleményét. Az 1939. december első napján tartott 61. ülésen az 1939/40. évi számadási időszakra vonatkozó állami költségvetésről szóló törvényjavaslatl kapcsolatban ismertette álláspontját. Az 1939. december 13-án lezajlott 66. tanácskozáson, napirend előtti felszólalásában a felvidéki és kárpátaljai cseh agrár- és más vezérek rehabilitálása tárgyában intézett kérdéseket Keresztes-Fischer Ferenc (1881–1948) belügyminiszterhez. Az 1941. február 19-én tartott 182. ülésen a pénzügyminiszter által február 6-án a képviselőházban előterjesztett gazdasági program vitájában szólalt fel.

Az 1939. évi felvidéki címtár szerint Korláth Endre, Ungvár város törvényhatósági bizottságának is tagja. A Kárpátalja gazdasági életében, fejlődésében fontos szerepet betöltő 1939 júniusában alakult ungvári székhelyű Tiszaháti Magyar Bank Részvénytársaság alapítója, majd elnöke. Mint régi református család sarja, fontos szerepet játszott a Kárpátaljai Református Egyházkerület életében: kezdetben ungvári presbiter, később főgondnok, egyházmegeyi ügyész és egyházkerületi tanácsbíró, a konvent, majd a zsinat tagja. Ezen kívül számos társadalmi és művelődési egyesület vezetésében foglalt helyet, például az ungvári Vörös Kereszt Egyesület elnöke volt. Teleki Mihály gróf (1896–1991), földművelésügyi miniszter 1940 áprilisában az Országos Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanács tagjává nevezte ki a testület megbízatásának hátralévő idejére.

Korláth Endrét kisebbségi magyarságmentő és közéleti tevékenységéért Horthy Miklós kormányzó a Magyar Érdemrend középkeresztjével tüntette ki. Az Országos Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanács tisztújításakor, 1941. május 6-án újra a testület tagja lett, ezúttal háromévi megbízatással. Az 1940-es évek elején alaptalan és méltatlan vádakkal lehetetlenné tették tevékenységét. Ezért Ungváron kénytelen volt eladni a családi házat, elhagyni szülőföldjét, és a fővárosban telepedett le. Korláth Endre 1946. június 3-án, Budapesten hunyt el 65 éves korában.

Fő műve. Korláth Endre parlamenti beszéde a kárpátaljai autonómiáról. Elmondotta: 1936. november 30-án a prágai parlament nemzetgyűlésének költségvetést tárgyaló ülésén. Berehovo–Beregszász. 1936.

(Folytatjuk.)

Hungarikum lett a beregi keresztzemes hímzés

A magyar kultúra napján, a Hungarikum kiállítóház megnyitóján jelentették be, hogy a Hungarikum Bizottság hungarikummá nyilvánította a Felső-Tisza-vidéki beregi keresztzemes hímzést. A rendezvényen elhangzott, a Felső-Tisza-vidéki keresztzemes hímzés értékes kincse Szabolcs-Szatmár-Bereg megyének és a térségnek, sőt a határon túl, Kárpátaljának is. Többek mellett a keresztzemes hímzés beregi múltjáról és jelenéről Profusz Mariannával, a Népművészet Mesterével beszélgettünk.

– Bereg vármegye volt központjában, Beregvidéken az asszonyok, dédnagyanyáink és az eleink egyfajta hímzésvilágot alakítottak ki annak idején. Gyönyörű keresztzemeseket készítettek, a háztartásban használandó textíliákat, esküvői kendőket, számos abroszt, kötényt, szekrénycsikot hímeztek, ami akkor mindenki számára természetes volt, hiszen ezek a mindennapi élethez tartoztak. Főként meggypiros és indigókék fonalat használtak a növényi – rózsza, tulipán, szegfű, rozmaring, makk – mintákhoz, tehát mindazt, amit a környezetükben láttak, megelevenítették a vásznon. Egyedül készítették a házi vásznat is, ugyanis a múlt században és azelőtt természetes volt, hogy a kendert és a lent természetik, majd feldolgozzák, s abból az asszonyok kalákában, saját maguk állították elő a vásznat, amit főként keresztzemes hímzéssel díszítettek a hosszú téli estéken – idézte fel a régmúlt időket Marianna.

– A II. világháború után mindez megváltozott, mert nem volt lehetőség sem a len, sem pedig a kender termesztésére, nagyon sok helyről még a szövészek is elkerült, mert azt gondolták, arra már nincs szükség, soha többé nem fog előkerülni. Talán a még meglévő vászakra hímeztek az asszonyok, a megfont fonalakat felszőtték, később pedig rongyszőnyegeket (pokrócot) készítettek az elhasznált ruhákból, ami szintén a ház belső díszítésére, komfortosabbá tételére szolgált. De néhány év elteltével ismét a szövészek elé ültek az asszonyok, főképpen Nagyberegen, Beregújfaluban és Kígyóson.

– A református levéltárban találtunk egy iratot, amely igazolta, hogy 1939-ben a nagyberegi református lelkész kérte a vásárosnaményi háziipari szövetséget, hogy hadd dolgozhassanak be a beregi asszonyok. Aztán az '50-es évek végén, amikor Nagyberegen megalakult a Lenin kolhoz, Antonik Tibor felesége, Antonikné Polonyi Katalin felfigyelt a nagyberegi asszonyok

munkáira, s maga köré gyűjtötte őket, hogy szakkörszerűen hímezzenek, majd a '60-as évektől, amikor Beregszászon és Ungváron is kiállítás szerveztek, felmerült, hogy ez legyen egyfajta pénzkereseti lehetőség. A felgyűjtött mintákat a '60-as évek igényeihez igazítva megszerkesztették, ebben a szerkesztésben a piros-kék színvilág piros-feketére váltott, de ugyanazokat a motívumokat hímezték. Legalább hatvan, főként beregújfalui asszony készítette a

keresztzemes hímzéseket, Nagyberegen pedig közel harmincan szőttek. Nagy megrendeléseket kaptak, s olyan rendezvényekre jutott el a beregi szöttes, mint például a Moszkvai olimpia, de a kijevi éttermekbe is bekerült. Ezután lett igény arra, hogy ne csak otthon szőjenek az asszonyok, hanem brigádban, egymás keze alá dolgozva. Maga a szövés folyamata ugyanis többrétű: fonal felgombolyítás, felvetés, nyüstbefogás s végül maga a szövés, majd az eldolgozás, rojtkészítés.

– Mikor csatlakozott ehhez a csodálatos művészi világhoz?

– A középiskola elvégzése után kerültem a szövőcsoportba, az esztovátát 1976 novemberében állítottam be, s azóta folyamatosan szövök. A fénykorát élte azokban az években a beregi szöttes, Kárpátalján nem volt olyan étterem, amit ne a mi szöttesünk díszített volna. Amikor Rákóczi-mintájukat Németországba és Japánba rendeltek, akkor csatlakoztam a munkához, immár intenzíven. Az akkori vezetőség, felismerve a beregi szötteskészítés fontosságát, lehetőséget adott, hogy azt az iskolában is oktassák. Így 1979-ben a Nagyberegi Középiskolában Katókéval összeállítottuk a tantervet, és elkezdődött a szövés oktatása.

Nagyberegen mind a mai napig tanítják a szövést, Marianna több mint harminc évig oktatta ezt a szép mesterséget, s immár a tanítványai vették át a stafétabotot. Elmondta, eleinte csak a 9–10. osztályo-

soknak tanították heti két órában, jelenleg azonban már heti hat órában oktatják a szövést, mindig a megújított, átdolgozott tantervnek megfelelően.

Az oktatáshoz hét esztováta áll a rendelkezésükre. A pedagógusok igyekeznek olyan régi darabokat összegyűjteni a faluból, amelyek bemutatják a régi beregi szötteseket és keresztzemes hímzéseket.

– A tanulók az alapoktól indulnak, a vetéssel kezdik, aztán elsajátítják a különböző technikákat, megtanulják szedetttest és a csipkeszövést, illetve a keresztzemes hímzést, aszúrozást és a rojtkötést is. A vizsgamunka eleinte a keresztzemes volt, aztán a szövőtre térünk át. Az alkotások az iskola szöttesmúzeumában láthatók.

– Örvedetes, hogy a mai fiatalok is szívesen tanulják a szövést, tehát mondhatjuk, hogy nem a reneszánszát éli ez a mesterség, hanem ki sem ment a divatból.

– Így van. Ki sem ment a divatból. Igyekeztünk életben tartani, bár a '90-es években ez nem volt egyszerű, mert feloszlott a szövőcsoport, nem volt anyagellátás, de ahol egy kis lehetőséget láttunk, hogy fennmaradjon ez a mesterség, mi éltünk azzal. Szerencsére a fiatalok, közöttük sok volt tanítványom is telente a mai napig előveszi az esztovátát, és készítik a remekműveket, s ami a legfontosabb, átadják a tudásukat a felnövekvő nemzedéknek akár az iskolában, akár az iskolán kívül. Ami nagyszerű, hiszen újra divatba jött a szöttes, lakodalmakon a vendégeknak, a vőfélynak, a keresztzülőknak és a szakácsoknak ajándékozzák. Véleményem szerint a helyiek értékelik jobban ezeket az alkotásokat, mert ez a sajátunk. Persze a turisták is érdeklődnek iránta, de azt hiszem, úgy értékelni nem tudják, mint mi.

– Az, hogy a keresztzemes hímzés hungarikum lett, ad-e pluszt a Beregvidéknek?

– Természetesen. Ez óriási megtiszteltetés nemcsak a csonka Beregnek, hanem minden beregi embernek. Nagyon tiszteletreméltó, hogy Vásárosnaményban is tovább folytatják a keresztzemes hímzést, több kiadvány is megjelent erről. És az a jó, hogy nemcsak a régi megfogalmazásban készülnek a munkák, hanem kis változtatással megállják a helyüket a mai modern házakban, lakásokban és a viseletben is. Jómagam nem vagyok híve a túlmodernizálásnak, mert akkor már lassan elveszítjük a szöttesek eredeti mivoltát. De megtartva a hagyományt, a méreteket, lehet változtatni. Régen nem voltak kis méretű asztaldíszek, most már vannak, változott a párna mérete is, az is kisebb lett, és sokak körében kedvelt a fehérre fehér hímzés és csipkeszövés, ami valóban úri, szép és dekoratív. De ha megkérdeznék, nekem mi a kedvencem, a válasz nagyon egyszerű lenne: mindig az, amin éppen dolgozom.

(-csillag-)

Úton a jövőbe

Az asszony az erkélyen üldögélve, hunyorgó szemmel figyeli a fényesen ragyogó, átlátszóan tündöklő kék eget, amelyen fehér fodros kondenzcsíkokat húzva maguk mögött jönnek-mennek a repülőgépek. Olyan magasan repülnek, hogy zúgásuk nem ér le a füléig, nem háborgatják az utolsó nyári napok csendjét, augusztus álmos búcsúhangulatát. A levegőben cikázó, már a nagy útra készülő fecskék sem zavarja a magasan szálló gépek hangja. A csapatokba verődött, idén született fecskék az emeletes házak tetejét sűrűn, szédületes légi akrobata mutatványokkal szórakoztatják az asszonyt, majd az ég magasan gyakorolják tovább a repülés tudományát.

A nő lehunyja a szemét, s hagyja, hogy az őt ölelő békesség karjaiban megpihenve a lágyan simogató szellő rövid, pillanatnyi álmot hozzon a szemére.

Nem várt hirtelenséggel pattan fel a szemhéja, s felpillant a fölébe boruló magas ég kupolájára, aztán az emeletes sorházak között elővillanó falatnyi kékségre néz, s ott várakozva megpihen a tekintete. Istenem, erre várt ma is, akárcsak minden áldott nap, amikor „kirándulás és pihentető nyaralás” címszó alatt kilép az erkélyre, s beleül kedvenc, összecukható székbe. A Covid-19 járvány miatt nem mehet kirándulni, nem járhat uszodába, csak oda megy, ahova feltétlenül szükséges és ahol nincs tömeg. Nehezen türi el arcán a kötelező védőmaszkot, de hogyha kell, hát kell! Így aztán, ahogy elintézi az aznapra tervezett soron következő dolgait: a csekkek befizetését, a patikát, s a boltokban a napi bevásárlást, már igyekszik is vissza a maga csendes, kicsi otthonába. A ház melletti, árnyékos kényelmes fák jótékonyan takargatják az aprócska erkélyt, ahol a szép időt kihasználva kisimult lélekkel, könyvvel vagy rejtvényel a kezében nap mint nap hosszan elüldögél.

Innen látta meg idén májusban, a MARDARAT. Azért írja csupa nagy betűvel, mert úgy érzi, hogy ennek a madárnak a látványa ritka, szívdobogató élmény a számára, s tavasz óta nem látta, csak egyszer. Pedig lesi, várja vissza minden nap, de úgy tűnik, hiába. Most azonban úgy gondolja, hogy ez a hirtelen rátörő, kalimpáló szívverés éppen a madár jöttét jelzi.

Talán egerészölyv lehet vagy réti sas, esetleg kánya... Azok szoktak a levegőben hosszan, szárnyrebbenés nélkül, mozdulatlanul lebegve az ég palettájára szabályos köröket írni. No, de miből érzett rá arra, hogy jön, s látni fogja? Hogy aztán majd újra csalódjon...

Legelső találkozása ezzel az égen kö-

röző nagy madárral számára meghatározó és örökre feledhetetlen. Még otthon történt, tavaly... Egy ragyogó napfényes októberi nap délutánján...

A márványkereszt langyosan meleg volt a keze alatt, ahogy simogatta, miközben egyoldalú beszélgetést folytatott a hantok alatt pihenő férjével. Aztán, amikor a temető csendjében feltekintett az égre, a levelüket lassan hullató, közelében álló, óriásra nőtt nyárfák fölött, a kék ég selymén meglátta a kitárt szárnyú, szabályos köröket rajzoló nagy madarat. Súlytalannak tűnő puhasággal körözött a feje fölött, és ő biztos volt benne, hogy a madár ebben a késő délutáni napfényben, onnan a magasból messzire látó, pengeéles tekintetével őrá néz, őt figyeli.

Nem sokáig csodálhatta. A madár egy váratlan, szemmel alig követhető mozdulattal feldobta magát a magasba, aztán méltóságteljesen, a szárnyát meg sem billentve, a szőlőhegy felé fordult. A Hágcsó fölött leírt egy búcsúkört, onnan kiáltott vissza valamit... Hozzá szólt, tőle köszönt el? Ki tudná megmondani. Majd lassan beleveszett az őszi alkonyba.

Nos, az idei év tavaszán megadatott, hogy újra láthassa, de most már itt... Őt, vagy inkább valamelyik rokonát... A szeme káprázni kezd a fényes eget kutató, megerőltető figyelemről, de a madár seholy... Tévedtem – gondolja a nő szomorúan, s lassan feltornázza magát a székből, amikor egy nagyobb fekete pontot pillant meg ott, ahonnan a sas érkezését várta. A kerengve közeledő aprócska pötty mind nagyobb lesz, majd körözni kezd a szokásos helyen. Igen, itt van, nem tévedett. Megérezte, tudta, hogy jönni fog. Jaj, gyere, gyere közelebb, csak kicsit, hogy jobban láthassalak... nem, ne menj még el! Am a madár valami miatt gyorsan eltűnik. Talán megzavarhatták. A nő mégis boldog, nem szomorkodik, hiszen eljött, itt volt, megmutatta magát... Visszaülve székébe, azon tűnődik, miért foglalkoztatja őt ennyire ennek a madárnak a látványa, mire emlékezteti. Egy régi emlékmorzsza kavarg benne valahol a lelke mélyén, egy megtörtént esemény, amit valakitől hallott... Közvetlenül nem őt érintette, ám valahol mégis a személyéhez kötődik.

Nos Zsukám, megöregedtél, valld csak be szépen! Mostanában már rozsdásan csikorogva forognak fejedben a kerekék, nem úgy, mint rég... Szomorú mosolyra húzódik a szája: régen nem szólítja már őt senki az egykori beceneven, s lám, ez is most jutott az eszébe. Ma már mindenkinek csak Zsuzsika néni. Ahogyan egykor

édesanyámnak az anyját, a nagymamát szőlítették, aki öt évvel a születésem előtt halt meg, jóval fiatalabban, mint amilyen korú most én vagyok. Rég volt... Nagyon megkésétt gyerekként jöttem a világra a két felnőtt bátyám után, anyámnak komoly lelki megrázkódtatást okozva...

Szegény, sokáig abban a tudatban élt, hogy a változókor miatt szenved, és ez őt nagyon megviselte... Úgy érezte, egy jól kitapintható, gyorsan növekedő mióma fejlődik benne, amit jó esetben csak műtéttel távolíthatnak el. Félt szembenézni a bajjal, ezért egyre csak halogatta, hogy orvoshoz menjen. Aztán, amikor végre mégis rászánta magát, nem akart hinni a fülének: szó sincs daganatról – mondta nevetve a doktor –, itt egy baba van útban, akit nemsokára fogadnia kell. Most már hétről hétre nagyobb, gömbölyűbb lesz a hasa, a gyerek nemsokára megmozdul... Így is lett. Szégyenében anyám nem járt ki az utcára, nem ment emberek közé. Istenem, mennyit változott közben a világ. Mostanában egyre gyakrabban hallani, hogy sok nő jóval túl a negyvenedik évén várja az első gyermekét.

Sajnos a nagymamám már nem láthattam, nem ismerhettem meg, de a nevét én örököltem. Ezért lett egyik nevem Zsuzsanna. Később valahogy hozzám nőtt a becenevem: Zsuka, igen, egykor mindenki így ismert, így szólított, ma már senki. Jónévű, beregmegeyi család sarja volt a nagymama, egyetlen gyermek, nem a nagyapámnak szánták. Csakhogy a szerelem... Mint a mesében... meglátni és megszeretni egymást egyetlen pillanat műve volt. Nagypapám városi születésű, sokgyerekes család leszármazottja. Az egykori, furcsán beállított fekete-fehér műtermi fotó igazolja, hogy a nagyapa magas, jó kiállású és jóképű férfi volt. Mellette Zsuzsanna nagyanyám nem igazán látszik szépnak: középtermetű, vékony nő volt. Igazából csak a haja volt rajta különösen szép: hullámos, sötét és nagyon sok. Arca kellemes, ám komoly és mosolytalan, a szemé mélybarna, szigorú tekintetű. Anyám szerint nagyon olvasott, okos nő volt, s bár nem sok iskolát végzett, nagyon szerette a szépet. Érdekes, hogy nagypapám, a városi embert, kizárólag a föld meg az állatok érdekelték, volt is neki abból bőven. A könyvet a biblián kívül aligha ismerte, bár azt sem igazán olvasta. Hogy mégis mi volt az a vonzerő, ami egyszeri találkozás után egy életre összekötötte őket, ezt anyám sem tudta megfejtene soha.

Sokáig úgy nézett ki, hogy gyerekként lenek maradnak, és a nagymamám sokat szomorkodott emiatt. Pedig akkor már megvolt a szép nagy ház, amit nagypapám építtetett, és a nagymama izlése szerint lett berendezve. A nagypapa ebbe soha nem szólt bele, bár furcsállotta az úrias bútorokat, a sok képet, szőnyeget, festményt, gobelint, porcelánt meg a rengeteg könyvet, ami mind az asszony ho-

zománya volt. Sőt, később mindezt még gyarapította is Zsuzsika, mert a fiatalasszony nem tudott ellenállni egy-egy értékesebb darabnak, ha éppen ráakadt. Kőhajításnyira a házuktól volt gróf S.-nak a nyári kastélya, aki idővel ráunt erre a birtokra, ezért eladta, a benne lévő berendezést meg árverésre bocsátotta. Zsuzsikának volt szeme a szépre, értékesre...

Az asszony elmélázva gondolja: még ma is megcsodálja mindenki ezeket a különleges, régi, szép bútorokat, aki bejön hozzám a lakásomba. Biztos, hogy nem pottom áron vehette meg. Ám a férje mindent ráhagyott az ő okos asszonykájára. Szépen megvoltak, csak sehogy nem akart megszülni a várva várt kis örökös. Nagymamám szeme egyre szomorúbb lett, komoly arcát nem vidította soha mosoly.

A szomszédjukban egy barátságos, a fiatal pártól jóval idősebb, sokgyerekes zsidó asszony lakott férjével, családjával. Egyik későnyári szombati napon a szomszédasszony kinn álldogált a kapuban, az udvarból kihajló hatalmas diófa árnyékában, így használva ki a sábosszal járó pihenés ritka perceit, s barátságosan megszólította a haza tartó fiatalasszonyt: miért olyan szomorú, Zsuzsika kedves, miért nem mosolyog soha? Nézze csak, milyen szép a nyári ég, látja, mennyi fecskeszülő repked itt a fejük felett, mekkora odaadásal gondoskodnak a fészkekből leselkedő sok kicsi éhes fiókáról... Bizony, meg kell a kicsiknek erősödni, hogy majd bírja el őket a szárnyuk, tudjanak repülni, jön az ősz, az útnak indulás ideje... No, örüljön már maga is, mosolyogjon egy kicsit, hisz fiatal, egészséges. Nagymamának kicsordult a könnye: most valószínűk én, örülnék is szívesen, ha rám is várna otthon legalább egyszem gyermek, hogy megetthessem, szeretgessem... Mennek az évek, és én hiába várok a percre, hogy karomba ölelhessem. Pedig mennyit imádkozom, kérem a Jóistent...

Fánika néni nagymamám kezéért nyúlt, maga felé fordította, aztán mélyen a szemébe nézve halkán mondta: csak erősen higgyen benne, kedvesem, akkor lesz magának is gyermeke! Jövő évben, amikor erről a nagy diófáról lassan hullani kezd a dió, maga már gyermeket fog ringatni a bölcsőben. Mosolyogva folytatta: ezt nem én jósolom magának... Nézzen csak fel az égre, látja azt a nagy madarat, amelyik itt köröz a fejük felett? Az már kinézte magát anyának, nekem elhiheti! Tudja, ahányszor gyermekem született, előtte mindig itt volt, jött ez a nagy madár, talán kánya... Ha megláttam, már tudtam, hogy megint ÚGY vagyok. Jaj, Istenem, a nyolcadik után már rimádkodtam neki, hogy ne jöjjön többet, ne körözzön felettem. De azután még egyszer azért csak eljött... Mára eljárt felettem az idő, most nem énniattam van itt... Emlékezzen a szavamra!

A következő év szeptember második hetében megszületett az anyukám, ahogy

azt a Fánika néni megjövendölte. Később, mikor már nagyobbacska voltam, anya többször elmesélte nekem ezt a furcsa jóslatot. Én ilyenkor mindig hozzátettem: jésdát úgy hallottam, hogy ebben a kérdésben a gölya az illetékes, nem a sas, sem a kánya...

Az asszony megkönnyebbül: csakhogy rájöttem végre! Hát emiatt érdekes, fontos nekem ez a madár. Mennyi év elmúlt azóta, s ez a régi történet maig itt él bennem, velem maradt... És addig motoszkált a fejemben, míg végül csak rám köszönt. Lám, mégsem rozsdásodott be egészen az agyam. Megkímélt engem az Úr ebben a pandémiás világban. Csak már egyszer vége lenne ennek a láthatatlan, orvul gyilkoló világbetegségnek. Azt mondják, ez az a fajta betegség, ami százévente megismétlődik... hát, lehet benne valami.

Anyám is sokat mesélt arról a kóról, ami az ő gyermekkorában pusztított világszerte, ugyanúgy, mint most ez a koronavírus. Azt spanyolnáthának hívták. Spanyolországból terjedt szét a világban, ez a Covid-19 meg most Kínából jött... Állítólag egy törzsből sarjadó, keményen ellenálló, piszkosul, orvul támadó víruscsoport mind a kettő. Egykor harminc millióan haltak bele a spanyolnáthába, úgy számolták, s nem volt ellene semmilyen orvosság. Még nem volt antibiotikum, amivel esetleg próbálkozhattak volna, igaz, a Covid-19-nek sincsen még meg a tökéletes ellenszere, pedig már két éve pusztít a világ minden táján. A halottak száma is lassan megközelíti a spanyolnáthá áldozatainak számát, vagy talán meg is haladja... Az asszony kétségbeesetten néz maga elé: Istenem, csak a gyermekeket őrizd meg, tartsd meg! Ó, Uram, vigyázz rájuk és a szüleikre, hisz nekik még dolguk van ezen a földön. Igen, még én is szeretnék élni, de hogyha menni kell, legyen meg a Te akaratod. Én már éltem, magam mögött tudhatom az életem javát. De rájuk mi vár, mit hagyunk nekik ebből a sok sebből vérző világból?!

Egykor, az akkori járvány idején vajon mit érezhetett az én nagymamám, akinek az egyetlen lánya egy szép tavaszi napon nem bírt hazamenni az iskolából a saját lábán? Anyukám olyan 12–13 éves lehetett, már kíséret nélkül, egyedül járt a polgáriba, amikor egyik tavaszi napon, nagybőjt idején, az iskolából haza indulva nagyon furcsán érezte magát. Alig bírta emelni a lábát, nem tudott járni. Akkoriban az utcájukban, a környezetükben már egyre többen belehaltak a spanyolnáthába. Az öreg, szomszédban lakó Fáni néninek is ebbe halt bele a férje. A sok gyermeke közül már csak a legkisebb fia élt vele otthon, a többiek rég elkerültek a háztól, és ők egymást féltve élték a mindennapjaikat. Anyukám kétségbeesve ült le az iskola kőkerítésére, nem tudta, hogy kerül ma haza.

Húsvét előtti nagyhét volt, langyos,

szép tavaszi nap, s ő már az ünnepre csináltatott, finom, drága, sevrőbőr cipőjében ment reggel az iskolába. Azért adta a lábára az édesanyja, hogy megszokja, tudja viselni, ne nyafogjon majd húsvétkor a templomba menet, hogy szorítja a cipő. Pedig egészen biztos ez az új cipő lehet az oka, hogy most nem tud menni – gondolta a kislány. Így, nem sokat töprengve, lehúzta a lábáról, és a kezében tartva, meztláb indult haza. Az utcájukba érve nekidőlt az egyik ház falának, úgy érezte, hogy onnan nem jut tovább, nem ér el a házukig. A Fáni néni fia, Ernő, hazafelé tartva meglátta a kislányt, s azonnal tudta, hogy nagy a baj. Felemelte a gyermeket, aki magától már nem tudott lábra állni, és ügyelbajjal hazatámogatta. Anyukám ennyire emlékezett, azután elveszítette az eszméletét. Csak két hétre rá, húsvét után tért magához. Az orvos naponta látogatta, de a kislányt látva nem sok jót ígért az örület szélén álló szüleinek. Lázcsillapítót kapott, vizes lepedőbe tekergették a testét, amit naponta többször is kicseréltek rajta, így igyekeztek levérni a lázát. Enni nem kívánt, csontsoványra fogyott, csak feküdt mozdulatlanul az ágyban a vastag dunyha alatt, lehunytt szemmel, levegőért kapkodva. Nagymamám vele volt éjjelnappal... Könyörögve kérte Istent, hogy ne vegye el tőle, tartsa életben egyszem gyerekeit.

A Fáni néni fia ekkortájt vette meg élete első keresetéből a kor egyik nagy találmányát, a tölcseres gramofont. Volt hozzá néhány divatos lemez is, így, ahogy belépett az otthonába, azonnal feltette valamelyiket. A gramofon az utcai szobájukban az ablak alatt állt, hogy a nyitott ablakon át mindenki hallhassa a zenét. Ezt a szomszédok el is várták Ernőtől, az utcában mindenki élvezni akarta a divatos slágereket. Szomorúságból, gyászból már volt elég. Egyik nap az orvos is szinte jókedvre derült, amikor anyukámhoz jövet felfigyelt a hangos zeneszóra. Belépve nagymamáékhoz, leolvadt arcáról a mosoly, ahogy a kis beteg ágyához lépett. Az én nagymamám a félelemtől, aggodalomtól meggyötörtén, némán nézett az orvosra. S ekkor megtörtént a csoda: a lemezzel szóló andalító zene a nyitott ablakon át beszökött ide is, tisztán hallható volt a szobában, s ahogy az orvos a gyermek ágyánál megállt, hangosan, boldogan felkacagott: Zsuzsika, a maga lánya élni fog, meggyógyul, nem hal meg! Nézze csak, látja, amit én látok? A kislány lába táncot jár a dunyha alatt. Isten engem úgy segéljen! Ez a gyerek élni akar. Utban van a jövőbe. És így lett! Az én táncos lábú anyám meggyógyult, elzavarta a körülötte ólalkodó kórt, a halált, a spanyolnáthát, az életet választotta. Talán azért is, hogy majd én, a lánya ezt az igaz történetet egyszem megírhassam.

Weinrauch Katalin

Elvesztett Ungvár

Az elesett katonák Drugeth utcai emlékműve

2019 márciusában Kárpátalján a 80 évvel ezelőtti történelmi eseményeket méltatták, amelyekről azóta is sokan beszélnek és vitatkoznak. A vidékünkön 1939 márciusában zajló eseményeket a különböző országokban másképp fogadták, különbözőképpen írtak róla a sajtóban. A helyi és magyar újságok megjegyezték, hogy márciusban a Magyar Királyság végül visszaszerezte a történelmi földjeit, amelyeket az első világháború után igazságtalanul elvettek a magyaroktól. A visszatérést március 15-én ünnepelték. Ungváron szinte azonnal elkezdtek gondolkodni azon, hogyan méltassák egy év múlva az évfordulót. Végül úgy döntöttek, hogy 1940. március 15-ére felavatnak egy új emlékművet a városban az elesett magyar honvédek emlékére.

Nyilvánvaló, hogy az emlékműállítás ötlete a 24. Ungvári Gyalogsági Ezred parancsnokságától származott, amely Ungváron állomásozott a század elején épült, a jelenlegi Drugeth (akkor Domonyai) utcában lévő kaszárnyában. A katonáknak még a kivitelező személyt sem kellett messze keresni, hiszen akkoriban az Ungvári Gyalogsági Ezred egyik századparancsnoka Magyarország egyik legígéretesebb fiatal szobrásza, Osváth Imre volt.

A 27 éves Osváth Imre egy másik híres szobrász, Osváth Antal fia volt. Nyíregyházáról származott, már akkoriban számos olyan munkája volt, amelyek miatt Rodin reinkarnációjának nevezték. Osváth Imre műveivel már 17 éves korában második helyezést nyert a magyar ipari kiállításon, és az 1930-as években számos alkotást hozott létre, amelyek ma is láthatók Nyíregyházán és Budapesten. A Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskolán végzett, tanulmányait követően három évig Rómában tanult, majd hazatérve a katonai szolgálatot választotta, így került Ungvárra.

Természetes, hogy a 24. gyalogsági ezred parancsnoka – egy ilyen tehetséges szobrász beosztottal rendelkezve – őt bízta meg az elesett katonák emlékművének elkészítésével. Az akkori időkben megjelent lapokban az emlékmű helyét egyszerűen úgy írták le: „a laktanyákkal szemben”. Mivel az egyetlen megtalált fényképen – amelyet Kovács Sándor helytörténész

bocsátott a rendelkezésünkre – láthatjuk a háttérben álló egyemeletes házakat, feltételezhetjük, hogy a jelenlegi Zavodszka és az Ajvazovszkij utcák között állították fel az emlékművet, ott, ahol korábban a katonai körlet régi barakkjai álltak.

Nos, hogyan is nézett ki az emlékmű? Az újságok leírása szerint egy gránittalapzaton hatalmas kőfal előtt egy kürtös honvéd szobra állt. Valószínű, hogy a nyíregyházi hozzátartozói nagyon büszkék voltak arra, hogy Osváth Imre készítette ezt az emlékművet Ungváron, mivel 1940 márciusában a *Nyírvidek – Szabolcsi Hírlap* című újság azt írta, hogy a munka csodálatos és nagyon dinamikus. Rámutattak, hogy a monumentális kő háttér hangsúlyozza az erőt, és a talapzaton álló honvéd egyszerűen sugározza a győzelemben vetett hitet. Az újság egészében nagyon

költőien írta le, hogyan képzelel el a katonát a csatatéren: a szél meglebbenti a kabátját, ő felemeli valaki más fegyverét, a másik kezével kiveszi a kürtöt és belefúj, harcba hívva a bajtársait.

Az emlékmű átadása március 14-én történt. A *Karpatoruszkij Holosz* című újság azt írta, hogy az ünnepségek alatt több katonai alakulat sorakozott fel azon a vonalon, amely 1939-ben a Magyarország és Csehszlovákia közötti határ volt. Ez a vonal az új emlékműtől 200 méterre haladt Domonya (Domaninci, ma Ungvár része) irányába, azaz 1939-ben Domonya még nem Magyarország, hanem Csehszlovákia része volt.

Az ünnepélyes program rövid volt. Először vitéz Vásárhelyi Andor vezérkari ezredes, helyőrségi parancsnok mondott köszöntőt, majd vitéz Vízny Antal ezredes, ezredparancsnok szólt az ünneplőkhöz, akinek a beszéde közben leleplezték az emlékművet. Vízny Antal folytatta beszédét, felolvasta az elesett magyar honvédek nevét, és minden elhangzott név után a jelenlévő katonák azt kiáltották: „Jelen!”, ezzel is utalva arra, hogy

a harcos még halála ellenére is az ezred soraiban van. Ezután megkoszorúzták az emlékművet, a katonák díszsörtüzet adtak le, majd a római katolikus és a református lelkészek megáldották az emlékművet. Az újságok azt is hozzátették, hogy este ebből az alkalomból a színházban csodálatos hangversenyre került sor.

A *Karpatoruszkij Holosz* című újság arról is beszámolt, hogy 1940. március 15-én Ungvár a legmagasabb szintű látogatásra készült. Reggel a vasútállomáson várták a Magyar Királyság kormányzóját, vitéz nagybányai Horthy Miklóst. Az államfőnek részt kellett volna vennie egy új helyőrségi zászló átadásának ünnepségén – amely Ungvár város ajándéka volt a helyi ezrednek. Meg kell jegyezni, hogy az aznapi ünnepségekre sor került ugyan, de Horthy Miklós nélkül, aki ismeretlen okokból nem érkezett meg Ungvárra. A magyar újságok fényképei alapján a zászló átadásának ünnepségét a jelenlegi Népi téren tartották. Vásárhelyi Andor vezérkari ezredes, helyőrségi parancsnok felesége szalagot kötött a zászlóra, a lelképásztorok megáldották azt, a katonaság felesküdt a csapatzászlóra, játszott a katonai zenekar, és az új zászlót elvitték a laktanyába.

Ami a Drugeth utcai emlékművet illeti, mára semmi nyoma nem maradt. Nem tudjuk, mikor semmisítették meg, és milyen körülmények között történt mindez: csendben tették, ledöntve a honvédet a talapzatról, vagy összegyűjtötték a közönységet, pontosan ki csinálta, és hová tették az emlékmű maradványait? Egyébként

közvetlenül a második világháború után, az ungvári emlékművel együtt tönkretették alkotójának, Osváth Imrének a további művészi karrierjét is. 1945-ben magyar katonaként amerikai fogságba került, majd nem sokkal utána Ausztráliába költözött, ahol nem tudta megvalósítani önmagát, és nem lett híres.

Tetyana Literáti

Fordította: Rehó Viktória

A képeken: az elesett katonák Drugeth utcai emlékműve; a zászló átadásának ünnepsége a jelenlegi Népi téren.

„Örültünk, hogy együtt lehettünk mi, magyarok...”

Volt egyszer egy Bartók Béla Művelődési Kör

A sztálini éra kőkemény, majd a Hruscsov- és a Brezsnyev-korszak némileg puhább diktatúrája után, az 1980-as évek második felében az utolsó szovjet pártfőtitkár, Mihail Gorbacsov által meghirdetett, peresztrojka néven elhíresült reformpolitika előbb lassú, aztán egyre gyorsuló demokratizálódást hozó éveiben mi, kárpátaljai magyarok is érezni kezdtük, mint olvadoznak a társadalmi és nemzeti élnyomás jégbilincsei. S mielőtt még megalakult volna a nemzetrésznünk akkor még egészét összefogó Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ), több magyar vagy részben magyarlakta településen művelődési körök szerveződtek, hogy közösségekké kovácsolják össze nemzetrésznünk ott lakó tagjait. Ezek egyike volt az 1988. május 28-án létrejött Nagyszőlősi Bartók Béla Művelődési Kör. Elnöke, Keresztyén Balázs magyarmelv- és irodalomtanár már sajnos nincs köztünk, ám nem egy akkor aktív tagja még igen. Együkkel, Boldog Éva volt református hitoktatóval beszélgettem az egykori kulturális egyesület tevékenységéről.

– Még 1988-ban, a Kárpáti Igaz Szóból szereztem értesülést arról, hogy Ungváron megalakult a Drávai Gizella Kör, Munkácson pedig a Rákóczi-kör, melyek létrejötte felkeltette az érdeklődésemet – emlékszik vissza beszélgetőtársam. – Részt is vettem előbb az ungvári, majd a munkácsi művelődési kör egyik összejövetelén, az utóbbin aztán a szintén nagyszőlősi Tegze József négy szemközti felvetette nekem, hogy a mi városunkban is jó lenne létrehozni egy magyar kulturális egyesületet. Az ötlet nekem is megtetszett, s hazatérve több ismerősömmel is beszéltem a dologról, akik ugyancsak támogatták az elképzelést, a szervezésben pedig élen járt a Milován házaspár: Sándor és Jolán (ők később a KMKSZ-ben is fontos tisztségeket töltöttek be – L. M.), akik Keresztyén Balázst kérték fel elnökiül, s ő el is fogadta a megtisztelő jelölést. Május 28-án tartottuk meg az alakuló gyűlést, majd különböző rendezvényeket szerveztünk, melyeken nagyon sokan részt vettünk, köztük Nagyszőlős – mondhatni – minden magyar értelmiségije, a 30-as, 40-es korosztálytól az 50-es vagy még idősebb korosztályok képviselőiig. Egy ízben, 1993-ban vagy 1994-ben engem is felkértek, hogy

karácsony és újév között a hittanos gyerekekkel szervezzek egy karácsonyi műsort, amit le is vezettem. A gyerekek egyházi énekeket, vallásos témájú verseket adtak elő, ami akkor még az újdonság erejével hatott, és lelki felszabadulást is jelentett az évtizedekig tartó ateista kurzus után.

– Milyen témájú előadásokra került még sor, és kik tartották meg azokat?

– A magyar kultúrával és történelemmel foglalkozó előadásokat szerveztünk, kulturális, illetve történelmi személyiségek születése és halála évfordulóit, történelmi események jubileumai alkalmából esteket szerveztünk. Irodalmi estet tartott például Balla László, Balla D. Károly, Dupka György, a beregszászi születésű, de jelenleg Miskolcon élő Finta Éva költő, a budapesti

tően Aczél László tanfelügyelő két éves szabadságot adott tanítónóként dolgozó édesanyjának, hogy Pozsonyban fejlesszék tovább a zenei tudását. Az előadások többségét pedig Keresztyén Balázs tartotta meg irodalomról, történelemről. Többek között megemlékeztünk Arany Jánosról, Petőfi Sándorról, Mikszáth Kálmánról, az 1848. március 15-i forradalomról, az 1849. október 6-i megtorlásokról és Perényi Zsigmondról. 1989. október 6-án emléktáblát helyeztünk el a nagyszőlősi Perényi-kastély falán Perényi Zsigmond báró tiszteletére, aki 1849. április 14-én a forradalmi Magyar Országgyűlés felsőháza elnökeként aláírta a Függetlenségi Nyilatkozatot, s ezért a forradalom és szabadságharc bukása után kivégeztette az osztrák császári hatalom. Megjegyezném viszont, hogy az avatáson több volt a rendőrspicli, mint a megemlékező, mivel az államhatalom félt, hogy forradalom törhet ki... Az egyik legjobb dolog pedig az volt a kör rendezvényein, hogy egybegyűlhettünk, s örültünk, hogy együtt lehettünk, mi, magyarok, a templomainkon kívül ott élhettük meg a magyar-

Varga Domokos író, Kozma Endre, az Ungvári Állami (ma Nemzeti) Egyetem magyar tanszékének magyarországi vendégtanára. Fellépett Glodán Valéria, Cservenkova Tamara, Boniszlavszky Tibor zenetanár. Meghallgathattuk a néhai Vekerdi József nyelvésznek, a nyelvtudományok doktorának, az Országos Széchényi Könyvtár volt osztályvezetőjének a nyelvészeti előadását. A magyar történelem eseményeit eleve nitette fel R. Várkonyi Agnes budapesti történészprofesszor, továbbá vallástörténeti előadást tartott a Miskolcra érkezett Sárközi Sebestyén vallástörténész. Megjelent körünkben Berecz András budapesti népművész, Horváth Anna szobrász. Ifj. Bartók Béla előadást tartott arról, miként került még gyermekként Nagyszőlőse édesapja, Bartók Béla, hogyan fedezték fel itt a zenei tehetségét egy hangversenyen, amit köve-

ságunkat. Többnyire nagyszőlősi magyarok jöttek össze, de egy-egy rendezvényünkön megjelentek a Técsői Hollósy Simon Kör, a Lembergi Magyarok Kulturális Szövetsége, a Budapest Városmajori Katolikus Ifjúsági Csoport és a Rákóczi Szövetség képviselői is.

A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség megalakulása után aztán lassan elhalt a Bartók Béla Művelődési Kör, tagjai átléptek a KMKSZ Nagyszőlősi Városi Alapszervezetébe. Ám ez a kulturális egyesület is – akárcsak a társai – nagy szerepet játszott abban, hogy még a nemzetrésznünk érdekvédelmét felvállaló Szövetség létrejötte előtt összefogta a Fekete-hegy lábainál fekvő Tisza menti város magyarságát, megalapozva a KMKSZ helyi alapszervezetének a megszületését.

Lajos Mihály

Elismerések

* Magyarság Háza-díjjal tüntették ki **Ivaskovics József** zeneszerzőt, versenklőt. Az intézmény fennállásának 10. évfordulója alkalmából alapított elismerést Potápi Árpád János nemzetpolitikáért

felelős államtitkár és Csibi Krisztina, a Magyarság Háza igazgatója adta át a Magyar Tudományos Akadémián (MTA) rendezett ünnepségen.

* A **Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház** *Ez a gyerek* című darabja lett a IV. GRA Országos Színházi Versenyfesztivál legjobb nagyszínpadi előadása.

* A beregszászi kistérségben dolgozó kiváló pedagógusoknak járó Drávai Gizella közoktatási díjat a 2021–22-es tanévben **Bárdos István**, a Beregszászi Kossuth Lajos Líceum fizikatanára vehette át.

* A Falvak Kultúrájáért Alapítvány a magyar kultúra napja alkalmából minden évben odaitéli a Magyar Kultúra Lovagja címet. 2022-ben a MÉKK felterjesztésére **Hajduk Márta** dokumentumfilm-rendező kapta az elismerést, aki több dokumentumfilmben foglalkozott a kárpátaljai magyarság sorskérdéseivel.

* A folyóiratban megjelent színvonalas műveikért Együtt Nívódíjban részesült **Bartha Gusztáv** író és **Kopriva Nikolett**

* A Magyar Sportújságírók Szövetségének (MSÚSZ) Gyulai István-díjában részesült **Dunda György**, a *Kárpáti Igaz Szó* lapigazgatója, sportrovatvezetője. Az elismerést Szöllösi György elnöktől és a szövetség két alelnökétől Csiztu Zsuzsától és Mravik Gusztávtól vehette át a MSÚSZ kongresszusán.

* A Nemzetstratégiai Kutatóintézet idén nyolcadik alkalommal hirdette meg rajz- és esszépályázatát a magyar zászló

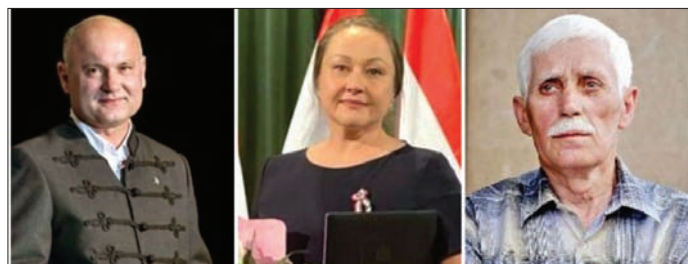
költő, grafikus, a Kovács Vilmos Irodalmi Társaság (KVI) tagja. Laudációt mondott Vári Fábrián László Kossuth- és József Attila-díjas költő, MMA-tag, az Együtt szerkesztőbizottságának elnöke és Nagy Tamás költő, a KVI tagja, a folyóirat aktív szerzője.

* A Magyar Írószövetség és Erd Megyei Jogú város közös Bella István-díját adta át Erős Kinga, a Magyar Írószövetség elnöke és Erd MJV képviselője **Lőrincz P. Gabriella** költőnek.

* Kiosztották a Média a Családtért-díjakat elismerve azokat a családbarát cikkeket és műsorokat, amelyek a családról és a családnak szólnak. 2016 óta a magyarországiak mellett a külföldi zurnalisztákat is díjazták. A 2021-es jelöltek között ezúttal két kárpátaljai kolléga is versenyben volt az 1 millió forinttal járó díjért. A *Kárpáti Igaz Szó* képviseletében **Hegedűs Csilla** főmunkatárs a *Nem munkahely, nem foglalkozás – Hivatás* című családrportja, míg a TV21 Ungvár televízió részéről **Vass Magdolna Gyerekek. Gyerek kell!** műsora került a 12 legjobb pályamunka közé. Az elismerések átadására ünnepélyes keretek között került sor Budapesten, a Magyar Állami Operaház Eiffel Műhelyházában.

Nemzeti ünnepünk apropóján magas magyar állami kitüntetésekkel ismerték el három kárpátaljai művész munkásságát. Az elismeréseket Kásler Miklós, Magyarország emberi erőforrások minisztere adta át a Pesti Vigadóban rendezett ünnepségen.

* Magyarország Kiváló Művésze díjat kapott **Szűcs Nelli** Jászai Mari-díjas színművész, érdemes művész „a magyar művészet értékeinek gyarapítása érdekében végzett magas szintű, igényes teljesítménye elismeréseként”.

* A magyar irodalom területén nyújtott kiemelkedő teljesítménye elismeréseként Magyarország Babérkoszorúja díjban részesült **Nagy Zoltán Mihály** József Attila- és Márai Sándor-díjas író, költő, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

* **Matl Péter** szobrászművész kiemelkedő képzőművészeti tevékenységéért Munkácsy Mihály-díjat vehetett át.

A díjazottaknak gratulálunk és további eredményes munkát kívánunk!

és címer napja alkalmából minden Kárpát-medencében vagy a világ más területein élő, magát magyarnak valló óvodás, iskolás, diák és egyetemista számára. A díjátadó ünnepségre március 17-én Budapesten, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet székházában került sor. Öröndetes, hogy a díjazottak között számos kárpátaljai tanuló is van.

A rajzpályázat különdíjasai

1. korcsoport – óvoda: Kurmai Villó (Beregszász); 2. korcsoport – általános iskola 1-2. osztály: Igyártó Barbara (Ungvári Művészeti Iskola), Kurmai Kende (Beregszászi Kossuth Lajos Líceum), Tóth Teodóra (Salánki Mikes Kelemen Középsiskola); 4. korcsoport – általános iskola 5-6. osztály: Dráhun Anasztázia (Ungvári Művészeti Iskola); 5. korcsoport – általános iskola 7-8. osztály: Brátászuk Vitálij, Csornák Zsófia (Ungvári Művészeti Iskola); 6. korcsoport – középiskola: Rimár Dániel (Ungvári Művészeti Iskola); 7. korcsoport – egyetem/főiskola: Petruszevic Vivien-Nikolett (Munkács).

Az esszépályázat díjazottjai

2. korcsoport – középiskola: I. helyezés Bernát Johanna (Nagydobronyi Református Líceum); II. helyezés Barta Cintia (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Szakgimnáziuma); III. helyezés Barta Emília (Nagydobronyi Református Líceum); különdíj Kacsó Anna-Júlia (Nagydobronyi Református Líceum).

2021. December

December 3. Fennállásának 75. évfordulóját méltatta az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola. Az ünnepségre a Kárpátaljai Megyei Ukrán Zenei-Drámai Színházban került sor. Kulin Judit, az iskola igazgatója röviden összefoglalta az intézmény történetét, kiemelve az iskola jelenlegi, valamint egykori színvonalas tanári karát. Köszöntőt mondott Barta József, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) alelnöke, a Kárpátaljai Megyei Tanács képviselője, Orosz Ildikó, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség elnöke, dr. Cseh Áron, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának vezető konzulja, Volodimir Csibirko, a Kárpátaljai Megyei Tanács elnöke, Hromova Natália, az Ungvári Gyermek Művészeti Iskola vezetője. Ezt követően a színpadra szólították mindazokat a személyeket, akik három generáción át kitartottak az intézmény mellett, és tanulmányaik színhelyül az iskolát választották. Ők a többgenerációs hűségük jeléül oklevélben részesültek. Az ünnepségen felléptek az iskola növendékei, a Csüllög néptáncgyüttes és a Csipkés együttes.

December 3. A Beregszászi Római Katolikus Egyházközség Pilinszky János születésének 100. évfordulója alkalmából online szavalóversenyt hirdetett *Pilinszky 100* címmel. A lehetőséggel bárki élhetett, kortól és nemtől függetlenül. A versenyben való részvétel feltétele egy vallásos magyar nyelvű vers elszavalása és videójának beküldése volt. Az ünnepélyes díjátadót a Pásztor Ferenc Közösségi és Zarándokházban tartották, ahol a nyertesek találkozhattak egymással, a zsűri tagjaival (Molnár János beregszászi római katolikus esperes-plébános, Domáreckájá Júlia, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház színésze, Kocsis Marianna, a Beregszászi Bethlen Gábor Líceum magyar nyelv- és irodalomtanára) és a szervezőkkel. A nyertesek oklevéllel és könyvvásárlási utalvánnyal térhettek haza.

December 4. A Kárpátaljai Hazajáró Honismereti és Turista Egylet december 4-én tartotta éves taggyűlését, amelyen az egyesület vezetői beszámoltak az elmúlt évi tevékenységükről, felvázolták a 2022-es célkitűzéseket, valamint tisztújításra is sor került. A találkozóhoz az Ortutay Elemér Görögkatolikus Szakkollégium adott otthont. A tagság újabb két éves periódusra egyhangúlag bizalmat szavazott a jelenlegi tisztségviselőknek: Bíró András elnöknek, Varju Zoltán alelnöknek és Vezsdel László titkárnak.

December 5. A bótrágyi református templom kertjében felavatták az 1956-os forradalom 65. évfordulója alkalmából felállított turulmadaras emlékművet. Avató beszédet mondott dr. Gyebnár István beregszászi magyar konzul, Radvánszky Ferenc református tiszteletes, Horváth Árpád, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) Bótrágyi Alapszervezetének elnöke.

December 6. Átadták a Nagyberegi Tulipán Tanoda épületét. Avató beszédet mondott dr. Orosz Ildikó, a KMPSZ és a II. RF KMF elnöke. A továbbiakban Kiss Julianna, a Tulipán Tanoda Magyar Népművészeti Iskola igazgatója többek között elmondta, hogy a nagydobronyi, beregszászi és tiszapéterfalvai tanodák mellé idén összel három ugocai helyszínen, Tiszaújhelyen, Mátyfalván és Fancsikán is sikerült megnyitni az intézményt. Nagyberegen a foglalkozások hetente fognak megvalósulni Derceni Lévai Irén vezetésével, hasonlóképpen a táncfoglalkozásokhoz, amelyeket Rádik Krisztián fog koordinálni.

December 8. Az Ortutay Elemér Görögkatolikus Szakkollégium előadás-sorozata, az Ortutay-esték vendége Kocsis Fülöp hajdúdorogi érsek-metropolita volt. Az anyaországi egyházzfő a megérkezését követően először részt vett a beregszászi magyar görögkatolikus közösség vecsernyéjén. A közös imádság után a szakkollégium Firczak-termében tartotta meg előadását, melynek központi témája a jelenlegi nyugati kultúra és társadalom bemutatása volt.

December 9. Megtartották az év utolsó *Irodalmi kilátóját* a beregszászi magyar konzulátus Munkácsy-termében. A rendezvényen bemutatták az *Együtt* irodalmi-művészeti-humán tudományi-kulturális folyóirat legfrissebb számát, valamint az Intermix Kiadó gondozásában 2021-ben megjelent kárpátaljai magyar könyveket. A program Magyarország Beregszászi Konzulátusa, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége és az *Együtt* szerkesztősége közös szervezésében valósult meg. Közreműködött Ferenci Attila, a Kárpátaljai Megyei Magyar Dráma Színház színművésze, a Kovács Vilmos Irodalmi Társaság tagjai, valamint az *Együtt* meghívott szerzői. A találkozót az online térbe is közvetítették a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet Facebook-oldalán.

December 11. Ungváron a Kárpátaljai Magyar Egyházi Kulturális Újjászületési, Zene- és Képzőművészeti Credo Alapítvány vándorfesztiváljának és adventi lemezbemutató koncertjének a Boksaj

József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum adott otthont. A fellépéseket megelőzően Héder János református tiszteletes kért áldást a résztvevőkre. Az est következő részében a kórusok vették birtokukba a képzeletbeli színpadot: a Csákány Marianna vezette Kikelet együttes, a kisgejőci Gyöngykalás, a Szalókai Nyitnikék Művészeti Iskola növendékei a Reménység kórus kíséretében, a kisgejőci Te Deum felnőttkórus. A rendezvényen bemutatták Csákány Marianna *Hinni kell* című második szólólemezt. Az előadást Kohán Vlagyimir és zenekara kísérte. Az adventi nagykoncert közös énekléssel zárult: Ivaskovics József kezdett énekelni, a refrénbe pedig bekapcsolódott az összes kórus.

December 13. Keresztszentelést tartottak Beregszászon abból az alkalomból, hogy új fázisába érkezett az Ortutay Elemér Görögkatolikus Központ építése. A háromszintes épület falainak felhúzása, külső és belső vakolása után elkészült a tetőszerkezet is, amelyet több kupola is díszíteni fog. Ezek egyikére kerül majd az a 3 méteres magasságú, háromágú vaskereszt, melyet Demkó Ferenc, a Beregszászi Magyar Görögkatolikus Esperesi Kerület helynöke szentelt meg az Ortutay-központ munkatársainak jelenlétében.

December 17. Évadzáró foglalkozást tartottak a Nagyberegi Tájházban a Pro Cultura Subcarpathica szervezésében. A program ezúttal kézműves foglalkozással és betlehemes bemutatóval egészült ki. Közreműködött a Kokas Banda.

December 17. A nagyszőlősi Révész Imre Galériában megnyílt Klisza János ungvári építész és grafikus *Pasztellel a tájban* című egyéni tárlata, amelynek anyagát az alkotó 1984 óta készült műveiből válogatták össze. A művészt Tóth Márta, a kiállítóterem tulajdonosa mutatta be.

December 18. Téli tárlat nyílt a Munkácsy Mihály Magyar Ház kiállítótermében. Ez alkalommal a Kárpátok Művészetiért és Kultúráért Egyesület tagjainak, valamint barátainak közös kiállítását szervezte meg Kopriva Attila festőművész és a Munkácsy Mihály Magyar Ház. A kiállításon a közönség megtekinthette Bokotej András, Borisz Kuzma, Angyalossy Sándor, Andrij Csebikin, Kopriva Attila, Jurij Selevickij, Igor Lucenko, Matl Péter, Laskay György, Hidi Endre és Villásek Tibor műveit. Köszöntőbeszédet mondott Kopriva Attila, Andrij Csebikin, az Ukrán Művészeti Akadémia elnöke, Matl Péter szobrász. A zenei kíséretet Olekszjij Marhacsov szaxofonos biztosította. ►

December 18. A Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség idén Mezőkaszonyban szervezte meg a betlehemi békeláng fogadásának és átadásának megyei központi ünnepségét, melynek a helyi református templom adott otthont. A békeláng áthozatalának 30. évfordulója alkalmából ünnepi beszédet mondott Popovics Pál, a cserkészszövetség elnöke, Gyebnár István beregszászi magyar konzul. Az alkalom zárásaként átadták a békelángot a beregdédai, beregszászi, tiszaujlaki, munkácsi, csapi, benei, és beregrákosi cserkészeknek, hogy megszerzte minél több helyre el tudják juttatni Isten szeretetének jelképét.

December 18. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola átriumában méltatták a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) 30. születésnapját. Ünnepi beszédet mondott dr. Orosz Ildikó, a KMPSZ nemrég újraválasztott elnöke. Videóüzenetben köszöntötte az egybegyűlteket Bocskor Andrea, a Rákóczi-főiskola egykori tanára, jelenlegi európai parlamenti képviselő, Potápi Árpád János, Magyarország Miniszterelnöksége nemzetpolitikáért felelős államtitkára. Elismerően szólt a szervezet eddigi tevékenységéről Bacskai József, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának főkonzulja. Dr. Grezsa István miniszteri biztos jókívánásait Székely Gusztáv tolmácsolta, majd Kiss Dávid, az Oktatási Hivatal szakmai vezetője kapott szót. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség nevében Gulácsy Géza szólalt fel. A beszédek sorát prof. dr. Csernicskó István, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora folytatta. Végezetül Jaroszlav Szivohop, a Megyei Pedagógus-továbbképző Intézet vezetője osztotta meg gondolatait a jelenlévőkkel. Ezt követően a határon túli pedagógus-szervezetek képviselői szólaltak fel. Jelen volt Fekete Irén, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnöke, Burus Siklódi Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnöke, valamint Lászlófy Pál István, a szervezet tiszteletbeli elnöke, Lukács Gabriella, a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének elnöke, Csapó Nándor, a Horvátországi Magyar Pedagógusok Fóruma elnöke, Tóth Erzsébet, a Muravidéki Pedagógusok Egyesületének elnöke.

A szövetség harmincéves fennállása alkalmából a volt elnökségi tagokat felterjesztették a Pedagógus Szolgálati Emlékérem rangos elismerésre, amelyet az Emberi Erőforrások Minisztériuma ítél oda minden olyan pedagógus számára, aki legalább 25 évig a közoktatásban

dolgozott, és munkásságával sokat tett a magyar oktatásért. A díjak és emléklapok átadása után a történelmi egyházak képviselői áldást kértek a szövetség, valamint a pedagógusok jövőbeli munkájára.

December 21. Magyarország V4-es elnöksége alkalmából Magyarország Ungvári Főkonzulátusa nevében Bacskai József főkonzul megnyitotta a *Visegrádi Csoport természeti kincsei* című fotókiállítását a Kárpátaljai Néprajzi Múzeumban.

December 22. Bemutatták a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola fennállásának eddigi 25 évét összefoglaló *Tölgyfa* című dokumentumfilmet az intézmény átriumában. A filmet K. Debreceni Mihály és Vass Tamás, a TV21 Ungvár munkatársai készítették.

2022. Január

Január 1. Magyarország Ungvári Főkonzulátusának munkatársai a magyar társadalmi és kulturális szervezetekkel közösen helyezték el a tisztelet koszorúit Petőfi Sándor ungvári szobránál a költő születésének 199. évfordulója alkalmából.

Január 1. Petőfi Sándor születésére emlékeztek Badalóban a KMKSZ helyi szervezete és a református gyülekezet szervezésében. A hagyományos istentiszteleten Sági Zsolt lelkipásztor hirdette az igét. Ünnepi beszédet tartott dr. Jakab Lajos elnök, családorvos. Jakab Tamás, a Szent István Egyetem Kaposvári Campus Rippl-Rónai Művészeti Karának színművész szakos hallgatója Petőfi Sándor *Javulási szándék* című versét adta elő. Köszöntő beszédet mondott Békésné dr. Lukács Angéla beregszászi magyar konzul, Szalai Imre, Badaló előljárója. Ferenci Attila, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház színművésze Petőfi Sándor *Dicsőséges nagyurak* című költeményét adta elő. Az esemény az emléktábla megkoszorúzásával ért véget.

Január 13. Kihirdették a XIII. Sütő Kálmán- és Kecskés Béla-szavalóverseny győzteseit Beregsomban. A település két híres tollforgatójának tiszteletére rendezett versenyt idén online szerveztek meg a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI), a Magyar Értelmisségiek Kárpátaljai Közössége, a Sömi Községi Könyvtár és a Sömi Irodalmárok Emlékmúzeuma. A szavalóversenyen három korosztályban indulhattak a Kaszonyi kistérség magyar tannyelvű oktatási intézményeinek diákjai. A beküldött szavalatokról készült videókat a könyvtár Facebook-oldalán tették közzé, ahol lájkok formájában lehetett szavazni a versenyzőkre. Minden korosztály dobogós

helyezettjei a KMMI okleveleit, ajándék könyvcsomagjait vehették át.

Január 19. A Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács kétnapos szakmai továbbképzést szervezett szakácsok részére. A rendezvénynek a makkosjánosi Helikon Étterem és Hotel adott otthont, ahová olyan vendégek érkeztek, mint Asztalos István, a Magyar Konyhafőnökök Egyesületének elnöke, Friedrich Antal, a Magyar Konyhafőnökök Egyesületének elnöki tanácsadója, Varga Károly, a kecskeméti 48 étterem konyhafőnöke, többszörös olimpiai-, Európa- és világbajnok, a Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt birtokosa. A magyarországi konyhafőnökök, séfek segítségüket felajánlva érkeztek a kétnapos képzésre, s tapasztalatukat, tudásukat igyekeztek átadni a helyi szakácsoknak.

Január 19. Turák Angéla ungvári nyugalmazott pedagógus, festőművész, illusztrátor, író, költő *Köszönet* című új, az ifjúságnak szóló kötetét a magyar kultúra napja küszöbén a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI) szervezésében mutatták be az Ungvári Magyar Házban. A könyvbemutatón Turák Angéla beszélgetőtársa dr. Zubánics László, a KMMI elnöke volt, aki többek között ismertette a művésznő tartalmas életútját és több mint hatvanéves pedagógiai pályafutásával szorosan összefonódó művészeti tevékenységét.

Január 20. A Magyar Értelmisségiek Kárpátaljai Közössége és a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet idén is megszervezte hagyományos rendezvénysorozatát a magyar kultúra napja alkalmából. Az első helyszínen, a beregszászi Kölcsey Ferenc-emléktáblánál dr. Zubánics László történész mondott beszédet, majd a *Himnusz* elnéklése után a jelenlévő intézmények, szervezetek és egyesületek képviselői elhelyezték a megemlékezés koszorúit az emléktáblánál.

A rendezvénysorozat második helyszíne a beregszászi Európa–Magyar Ház volt, ahol megrendezték a hagyományos *Értelmisségi Fórum 2022* konferenciát. A tanácskozás aktuális témája: „*Lenni vagy nem lenni: ez itt a kérdés*”. A *nyelvpolitikai, irodalmi, művészeti, humán tudományos és a kulturális élet helyzetértékelése Kárpátalján*. A rendezvény kezdetén Ferenczi Attila színművész szívhez szóló szavakkal köszöntötte a vendégeket. A *Himnusz* elhangzása után Szemere Judit református tiszteletes asszony és Marosi István görögkatolikus áldozópap mondott imát a kárpátaljai magyarságért. Majd a díjak, kitüntetések átadása következett. A rendezvény második részé-

ben a fentebb említett témakörben kifejtette gondolatait dr. Pomozi Péter magyarságtudós, Moritz László újságíró, dr. Zubánics László történész, dr. Tóth Mihály alkotmányjogász. A rendezvényt online közvetítették a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet Facebook-oldalán.

A konferencia résztvevőinek egy csoportja a munkácsi várban koszorút helyezett el Zrínyi Ilona és a gyermek Rákóczi Ferenc szobránál (alkotó Matl Péter).

Január 21. A magyar kultúra napja rendezvénysorozat negyedik helyszíne a Kárpátaljai Néprajzi és Népi Építészeti Múzeum kiállítóterme volt, ahol ünnepélyes keretek között megnyitották a *XIII. Carpatika Art Expo* csoportos képzőművészeti kiállítást. A magyar, ukrán, ruszin, szlovák alkotók hagyományos fórumán a MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesület és más alkotóműhelyek képviselőiben 23 képzőművész több mint 50 alkotását állították ki: Balog Sándor (Ungvár), Beleny Mihail (Ókemence), Brinkács István (Ungvár), Bodó Attila (Eszeny), Canyko Sándor (Ungvár), Homoki Gábor (Tiszapéterfalva/Tivadarfalva), Kalitics Erika (Munkács), Klisza János (Ungvár), Kutasi Csaba (Tiszapéterfalva/Tivadarfalva), Kurucz András (Ungvár), Lész Volodimir (Ungvár), Marinics Sándor (Nagyszőlős), Matl Péter (Munkács), Nigriny Edit (Ungvár), Pavuk Andrea (Ungvár), Puhlik-Beleny Magda (Ókemence), Réti János (Ungvár), Szkakangyij Olga (Ungvár), Soltész Gabriella (Ungvár), Soltész Péter (Ungvár), Sütő Miklós (Ungvár), Turák Angéla (Ungvár), Vaskovics Beáta (Ungvár).

Az Art Expo jelentőségét méltatta Fuchs Andrea, az egyesület titkára, a kiállítás kurátora. A tárlatot Vaszilij Kocan, a múzeum igazgatója nyitotta meg. Vida László vezető konzul Magyarország Ungvári Főkonzulátusa képviselőjében üdvözölte a jelenlévőket, és gratulált a képzőművészeknek. Borisz Kuzma, a Kárpátaljai Képzőművészeti Szövetség elnöke szólt az alkotások magas színvonaláról. A kiállítók nevében Soltész Péter, az egyesület társelnöke mondott köszönetet a szervezőknek. A rendezvény jó hangulatáról a 2014-ben alakult Ungvidéki Csipkés zenekar (Molnár István prímás, id. Bernáth Ferenc brácsás, Juhász József nagybögös, Lénárt Sándor cimbalmos, Perduk Zsófia énekes), valamint a nagydobronyi táncospár, Ráti Ivett és Tamás gondoskodott.

Január 23. Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (BKESZ) szervezésében Turák Angéla ungvári festőművész, költő festményeinek kiállítására és

Köszönet című könyvének bemutatójára került sor a Pásztor Ferenc Közösségi Házban. A rendezvényt Jakab Eleonóra, a BKESZ elnöke és Molnár János atya nyitotta meg. Köszöntő beszédet mondott Békésyné dr. Lukács Angéla beregszászi magyar konzul.

Január 25–28. Ökumenikus imahetet tartottak Beregszászon. A város református, római és görögkatolikus felekezetei immáron több mint egy évtizede csatlakoznak az egyetemes évkendő ökumenikus imahéthez. Idén viszont a helyi pravoszlávok is bekapcsolódtak. A megnyitó alkalomra az ortodox Szentháromság – Szent Mihály templomban került sor. A hét folyamán Beregszász római és görögkatolikus, valamint református templomában is zajlottak ökumenikus istentiszteletek, amelyeken a keresztények egységéért és a békéért imádkoztak.

Január 28. Másodszor kezdeményezett nagyszabású jótékonyági aukciót a Pro Arte – Munkács civil szervezet. Matl Péter elnök bejelentése szerint idén a hatéves ungvári Kira Zajceván szeretnének segíteni, aki leukémiás. Az akcióhoz csatlakozott a Szolyva-Progres civil szervezet, a Kvitka Polonini Szanatórium és a Kárpátok Művészetéért és Kultúrájáért Egyesület.

Január 29. Megrendezték a XV. Nemzetközi Böllérversenyt a mezőgecei előjárói körzetben (előjáró: Mester András). A rendezvény célja elsősorban vidékünk nagy múltú visszatekintő hagyományainak népszerűsítése, s betekintést nyerhetünk a Kárpát-medence tradicionális ételkészítési szokásaiba.

Január 29. Szezonnnyitó gyalogtúrát szervezett a Kárpátaljai Hazajáró Egyesület (elnök: Bíró András) a viszonylag kevésbé látogatott Vihorlát-Gutin vulkanikus vonulat egyik tagja felé, a 968 m magas Antalóci poljanára. A túra kiindulási pontja a legendákkal övezett nevickei várrom volt, amelynek történetét Vezsdel László túravezetőtől ismerhették meg a résztvevők.

Február

Február 14. Egy év kihagyás után szervezett újra borminősítő rendezvényt a Kárpátaljai Magyar Borászok Egyesülete, ezúttal a gyönyörűen felújított beregardói Perényi Kultúrkúria épületében.

Február 16. Farsangi foglalkozással és táncházzal indult a Nagyberegri Tájház tavaszi programsorozata, amelybe bekapcsolódtak a beregszászi Rezeda Folkműhely legfiatalabb tagjai. A Pro

Cultura Subcarpathica munkatársai által szervezett tematikus foglalkozáson a tánc és az alkotás mellett előtérbe kerültek a farsangi népszokások is. A foglalkozás előzenés táncházzal indult a Sodró együttes közreműködésével, majd szövésoktatással, farsangi maszkok készítésével zárult a program.

Február 18. Magyar Levente, a Külgazdasági és Külügyminisztérium parlamenti államtitkára beregszászi látogatása során bejelentette, hogy Magyarország és Ukrajna közösen felújítja az egykori beregszászi nagyzsinaogót, a város főterének egyik meghatározó épületét. A tervek szerint 2024 végén nyílhat meg a felújított zsinagóga és a hozzá szervesen kapcsolódó új szárny alkotta kulturális közösségi tér.

Február 22. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) Ungvári Alapszervezetének szervezésében emléktáblát helyeztek el annak az ungvári háznak a falán, ahol Szalai Borbála (1926–2011) költő, író, tankönyvszerkesztő élt és alkotott. A felavatott emléktáblát Kulin Ágnes képzőművész *Az olvasó tündér* című grafikája díszíti. Avatóbeszédet mondott Kulin Judit, a KMKSZ Ungvári Alapszervezetének elnöke, az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Középiskola igazgatója, aki ismertette Szalai Borbála munkásságát. A költői életmű jelentőségét méltatta Dr. Papp Ferenc, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának konzulja. Dupka György, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének elnöke és az Intermix Kiadó vezetője Szalai Borbálahoz fűződő emlékeit elevenítette fel, és kiemelte az írói életmű gondozásának fontosságát. A bensőséges hangulatú ünnepséget az Ungvári 10. Sz. Dayka Gábor Középiskola tanulóinak irodalmi műsora színesítette, akik Szalai Borbála verseit adták elő.

Február 23. A Megyer Konyha Hete program keretében, a „torkos csütörtök” előestéjén Tarpai József igazgató ünnepélyesen megnyitotta a Munkácsy Mihály Magyar Házban működő Monarchia éttermet, amelynek tulajdonosa Rác Mihály magyarországi vállalkozó. A rendezvény Munkácsy Mihály szobrának felavatásával kezdődött, amely az előtér aulájának méltó dísz. A műalkotást Kopriva Attila és Volodimir Pavljuk készítette.

Február 24. Fennállásának huszadik évfordulóját méltatta a Kárpátaljai Református Ifjúsági Szervezetet (KRISZ) a jánosi Helikon Hotelben.

Összeállította:
Dupka György és Zubánics László

Potyók Tamás kiállítása Beregszászon

Várak és erődtemplomok

A magyar kultúra napja alkalmából kiállítás nyílt Magyarország Beregszászi Konzulátusának Munkácsy Mihály Galériájában. Az érdeklődők ez alkalommal Potyók Tamás debreceni festőművész *Várak és erődtemplomok* című tárlatát tekinthették meg. A művész – aki sajnos nem lehetett jelen a megnyitón – így ír a hamarosan ötven művet számláló sorozatról: „E festményciklussal szeretném megmutatni a Kárpát-medencében található magyar vonatkozású várak és erődtemplomok szépségét, különlegességét és egyediségét. Ezeket az önmagam számára szép és fontos témákat készíteném tovább a céllal is, hogy a festményciklus elkészülte után, a szakmai és az érdeklődő nagyközönség számára ismeretterjesztő és elgondolkodtató műtárgyakként szolgáljanak.”

A kiállítást Petneházy Attila, az Emberi Erőforrások Minisztériumának (EMMI) miniszteri biztosa nyitotta meg.

– A várak napjainkra védelmi szempontból elveszítették funkciójukat, de emlékeztetnek és utat mutatnak, nemzeti identitásunk örhegyei, ezeréves múltunk és összetartozásunk jelképei – hangsúlyozta. – Őszintén hiszem és remélem, hogy a képek láttán sokuknak kedvük támad történelmünk zárandokhelyeit felkeresni, ismerkedni legendáikkal és a hozzájuk fűződő jeles eseményekkel. Bízom abban, hogy ez az ünnepi alkalom is hozzájárul ahhoz, hogy az összetartozás érzésében erősödve bátor helytállással védelmezzük közös értékeinket.

Beke Mihály András, Magyarország Beregszászi Konzulátusának ideiglenes ügyvivője ismertette a Holló László-díjas Potyók Tamás

festőművész életrajzát, jellemezte művészetének főbb vonásait. Potyók Tamás színes, látványos festészetet képvisel. Művésze egyszerre tud klasszikusan modern és időtálló lenni. Ugyanakkor van egy lírai vonása is munkásságának: a magyar táj formavilágának, épületgyütéseinek, hegyeinek és lankáinak szeretetteljes, színes ábrázolása.

– A művész itt látható munkáit a statikus ábrázolásmód jellemzi, amely ez esetben egyfajta stabilitást is jelent – mutatott rá Kopriva Attila munkácsi festőművész, a Kárpátok Művészetéért és Kultúrájáért Egyesület elnöke. – A szintetizmus jegyeit fedezhetjük fel a képeken látható színes foltokon, melyekből látványosra alakul ki az egységes kompozíció.

A tárlatmegnyitón végén megtudhattuk, hogy a *Várak és erődtemplomok* című sorozat hamarosan egy albumba összegyűjtve is megjelenik.

Tudósítónk

Téli tárlat Ungváron

A Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága (RIT) a hagyományokhoz híven a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeumban rendezte meg Téli tárlatát. A kiállításon az egyesület aktív tagjainak munkái mellett egy meghívott vendég, Matl Árpád *Család* című műve is megtekinthető volt. Az alkotásokat tematikus termekben mutatták be. Az elsőben a kárpátaljai festőiskola hagyományai szerint készült festmények, a másodikban absztrakt alkotások, a harmadik teremben a pszichoanalitikus, kissé melankolikus témákat feldolgozó munkák, a negyedikben

pedig grafikus, dekoratív és illusztratív művek kaptak helyet, illetve ifjabb és idősebb Hidi Endre plasztikai, amelyek a tavalyi évben útjára indított projekt – a RIT emblémájának különböző ábrázolásai – keretében készültek.

A tárlat ünnepélyes megnyitóján adták át – immár hetedik alkalommal – a Révész Imre-díjakat. A díjat 2015-ben három szervezet – Magyarország Ungvári Főkonzulátusa, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és a RIT – hozta létre, azzal minden évben egy kiváló alkotó és egy művészeteket támogató mecénás tevékenységét ismerik el.

A 2021-es díjazottak: Soltész István festőművész, építész, aki 2016-tól a RIT tiszteletbeli tagja, illetve Olena Prihogyko, a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum kiállítási osztályának vezetője, kurátora, aki a RIT alapítása óta aktívan részt vesz a rendezvényein, és segíti annak szakmai működését. A díjakat – amelyeknek részét képezi egy Erfán Ferenc festőművész tervei alapján készült bronzérem, egy oklevél és egyszeri, jelképes pénzjutalom – Bacskai József főkonzul, Barta József, a KMKSZ alelnöke és Kulin Ágnes, a RIT elnöke adta át.

Köszöntőjében Bacskai József kiemelte, hogy egy kiállítás megnyitása és kárpátaljai magyar művészek teljesítményének értékelése, díjazása mindig szép és nemes feladat, nagy megtiszteltetés, hiszen minden ilyen esemény fontos üzenetet hordoz magában arról, hogy nem hiábavaló a magyar kultúra, a hagyományok ápolásáért vívott küzdelem.

2021-ben a RIT harmadik alkalommal hirdett ösztöndíjpályázatot olyan kárpátaljai vagy kárpátaljai származású fiatal magyar képző- és iparművészek számára, akik októberig nem töltötték be 30. életévüket. A nyertes ez alkalommal Mocsár Sándor festőművész lett, aki Zápszonyban született 1998-ban, 2014–2018 között a Kárpátaljai Erdélyi Béla Művészeti Szakközépiskolában tanult festőművész szakon, 2018-tól a Kárpátaljai Művészeti Akadémia hallgatója. Az oklevelet és az ajándékcsomagot Kulin Ágnes és a tavalyi ösztöndíjas, Kutasi Csaba adta át.

Ezután Kulin Ágnes megtartotta éves beszámolóját. Szólt az év folyamán rendezett tárlatokról és találkozókról, ismertette az új kezdeményezéseket. Az elnök köszönetet mondott a magyarországi és kárpátaljai szervezeteknek, intézményeknek az állandó támogatásért.

Tudósítónk

Glück Gábor alkotásaiból nyílt tárlat Ungváron

Glück Gábor alkotásaiból nyílt kiállítás Magyarország Ungvári Főkonzulátusán a művész születésének 110. évfordulója alkalmából. A tárlaton látható festmények és grafikák a festőművész munkásságának különböző korszakait ismertetik.

A tárlat ünnepélyes megnyitóján Bacsikai József főkonzul kiemelte: mindig nagy megtiszteltetés, amikor újabb kárpátaljai művész munkásságát mutatják be falaik között, hiszen a kulturális diplomáciai feladataik közé tartozik Kárpátalja egyedülálló művészeti világának bemutatása, és mindig örömmel tesz eleget ennek a küldetésnek.

– A mai rendezvény újabb bizonyossága annak, hogy Magyarország Ungvári Főkonzulátusa fontos kulturális missziót is felvállalva igyekszik elősegíteni a népeink, nemzetek közötti jobb megértést. Erre most még na-

gyobb szükség van, mint korábban bármikor – hangsúlyozta a főkonzul, és elmondta: bizik abban, hogy az új esztendőben Magyarország és Ukrajna kapcsolata mindkét fél számára kedvezően rendeződik.

– Ez alkalommal egy olyan kimagasló művész munkássága előtt szeretnénk tisztelni, aki az idén tavasszal lenne 110 esztendő. Glück Gábor életében és művészetében egyaránt tükröződik a kárpátaljai magyarság mindig nehéz sorsa. Életművét a soknemzetiségű lét határozta meg, miközben szívében mindenekelőtt magyar volt, ami a műveiben is mindig visszaköszön – jegyezte meg Bacsikai József.

Elhangzott, a képzőművész pályájának jelentős állomása volt, hogy *Favágók* című monumentális festményével ezüstérmet nyert az 1958-ban megrendezett brüsszeli világkiállításon, ezzel világhírnevet szerezve a kárpátaljai festőművészetnek. A megnyitón a jelenlévők meg is tekinthették, sőt kézbe is vehették ezt az érmet. A szovjet kultúrpolitika azonban csak megkésve ismerte el: 1963-ban 51 évesen kapta meg az Érdemes művész címet.

– Glück Gábor a festészet mellett vonzódott a grafikai kifejezőmódozathoz, a vonalak szépségéhez is. Művészetére a mesterségbeli tudás, az intelligencia, az ízlés, az alázat és a munkaszeretet volt a jellemző – mondta Bacsikai József, és köszönetét fejezte ki a művész

leszármazottainak, a Homoki családnak, hogy a külképviselet rendelkezésére bocsátották a műveket, és hogy megszervezhették ezt a tárlatot.

Viktor Mikita, a Kárpátaljai Megyei Allami Közigazgatási Hivatal vezetője a festőművész méltatását követően külön köszönetét fejezte ki a főkonzulnak a Glück Gábor munkásságának bemutatása terén kifejtett tevékenységéért. – Az ilyen kulturális-művészeti együttműködés erősíti a jó szomszédságot, és elősegíti az ukrán-magyar kapcsolatok fejlesztését ebben az egyszerűnek nem nevezhető időszakban – mondta.

Adriana Szusko, a Kárpátaljai Megyei Tanács alelnöke személyes élményét is megosztotta a jelenlévőkkel.

– Glück Gábor volt az első kárpátaljai festő, akinek a művészetével még gyermekkoromban megismerkedtem. A lánya, Valentina Havrilivna

volt a zenetanárom, nagyon sokat mesélt az apjáról, és kiskoromtól láttam a festményeket.

Erfán Ferenc, a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum igazgatója személyesen ismerte a tragikus sorsú, rendkívül szerény Glück Gábort. Megtudhattuk, hogy a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult, de a zsidótörvény miatt nem tudta azt befejezni,

kénytelen volt elhagyni Budapestet. Amikor a Nemzetközi Vöröskeresztnek köszönhetően 1947-ben Kárpátaljára költözött, már kiforrott művész volt. Glück Gábor művészetében új fejezet nyílt kárpátaljai éveitől kezdve gyakorolt rá hatást Boksay József és Erdélyi Béla festésze. Nem egyszerűen csak folytatta a nagy elődök hagyományait, hanem sajátos művészetével hozzájárult azok fejlesztéséhez.

Borisz Kuzma, az Ukrán Képzőművészeti Egyesület kárpátaljai szervezetének vezetője szakmai szempontból méltatta a festő- és grafikusművész pályáját, munkásságát.

– A művészet az a tényező, amely egyesíti az embereket, leküzdi a határokat, gyógyít mindenféle betegséget, s erre napjainkban oly nagy szükség mutatkozik. A művészet egy egyedi vakcina, amely mindannyiunk számára lehetőséget biztosít örülni az életnek, élvezni azt és az emberi kapcsolatokat. Az ilyen művészet kiemelkedő képviselője Glück Gábor, aki életével bizonyította, hogy elsősorban szerénynek kell lenni, szeretni a munkáját, a hazáját, a népét. Ezt láthatjuk alkotásaiban – fogalmazott, és mindenkit meginvitált a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeumba, ahol számos festménye látható.

A megnyitón részt vett a festő veje, Homoki József, aki a Homoki család nevében mondott köszönetet a főkonzulátusnak a kiállításért.

R. V.

Az elkophatatlan ecset

Turák Angélat a festészet egy életen át elkíséri. A sokoldalú művész olyan, mint egy elkophatatlan ecset, egy kifakulhatatlan paletta. Tájképei barangolásra, csendéletei álmodozásra készítetnek. Képeiből árad a virágok iránti szeretete. A 88 éves asszony lelke szárnyaló, fiatalos, elméje tudásra szomjas. A keze nem remeg, és szemüveg sem kell neki a festéshez. Az alkotás a lételeme.

– Van olyan festménye, amelytől nem válna meg?

– Több is akad. Nagyon kedves számomra például a fehér tulipánt ábrázoló. Azt a csokrot a születésnapomra kaptam az egyik fiamtól, és mivel olyan szépen virított, már másnap meg is örökítettem. A másik különleges kép pedig akkor készült, amikor eltörtem a jobb kezemet. Sokáig volt gipszben, már nem bírtam magammal, a bal kezembe vettem az ecsetet, és ez sült ki belőle. No és a harmadik, ami közel áll a szívemhez, ami ecset nélkül, spatulával készült.

Ahogy a kedvenc alkotásait mutogatja, feltűnik, nem túl sok festmény található a házban. Megtudom, ez azért van, mert a mai napig akadnak veői, néhány munkáját épp kiállításra vitték, számos festményét pedig már elajándékozta intézményeknek, templomoknak. Diptichonokat, triptichonokat is készít, Szent Antal életéről pedig kilenc képből álló sorozatot festett. Angélat a virágok, a természet ihletli meg, elsősorban csendéleteket fest, de a tájképek, portrék sem állnak messze tőle. Odavan a színekért.

– Kritizálnak is az élénk színeim miatt – jegyzi meg a művész. – Szakmabeleik szerint tompítanom kellene rajtuk, illetve szóvá teszik, hogy túlságosan kidolgozom a formákat. Én ezt nem mondanám. Tény, ha ecsetet fogok a kezembe, nagy lendületet érzek, sokat festek egy ültömben. A virágokat mindig gyorsan befejezem, mert különben „elhervadnak”.

A Kárpátaljai Hírmondó galériája

Turák Angéla festőművész

■ A rajzolás szeretetét gyerekkorában itta magába. Az édesanyja háromévesen adott először ceruzát a kezébe. Angica ügyesen bánt vele. Ungváron született, de mivel az édesapja Nagybereznán kapott munkát, ott kezdte meg a magyar iskolát. A tanintézményben akkoriban csak palatábla volt, így ott nem tudott rajzolni. Az elemi osztályok után, 1945-ben áthelyezték a ruszin polgári iskolába, később pedig érvesszesként egy ukrán tanintézménybe. A magyar kislánynak nagyon nehéz volt a felzárkózás. Az boldogította, hogy ott már volt ceruza és papír; később pedig megjelentek az ecsetek is. A hetedik osztály után visszatért Ungvárra, megkezdte a tanítóképzőt. Rajztanára felfigyelt a tehetségére, és azt javasolta neki, menjen át inkább a festőművészetire. Angéla, mivel újra évet kellett volna ismételnie, nem vállalta, inkább úgy döntött, marad a tanítóképzőben. Közben dolgozott, majd a 10. osztály befejezése után Tanárképző Főiskolára jelentkezett. Frissdiplomásként Mezőkaszonyban kezdte a tanári pályafutását. Több mint húsz évig volt az ungvári Padijun ifjúsági ház Bakonyi Zoltán stúdiójának rajztanára. Pedagógiai tevékenységének csak 80 éves korában intett búcsút.

– **Hogyan lehet megszerettetni a gyerekekkel a rajzolást?**

– Játékosság és türelem kell hozzájuk, illetve meg kell várni, amíg kiforjra magát a dolog. Egy érdekes példa az egyik tanítványom. A nagymama nagyon szerette volna, ha a négyéves kisfiú megtanul rajzolni. A gyermek állandóan firkálgatott, festegedett, aztán kidobta a lapot. Mondtam, hogy ennek semmi értelme, csak a papírt pocsékolja. Am a nagymama azt mondta, csak hadd járjon a gyerek. Négy éven keresztül, ha esett, ha fűjt, mindig percre pontosan megjelent az unokával a rajzfoglalkozáson. Aztán lánának csodát: a papírdobáló gyerek ígéretes művésszé cseperedett, a rajza egy kijevei kiállításra is bekerült. Büszke vagyok arra, hogy számos tanítványom elismert képzőművész lett. A rajzfoglalkozásokon a kicsik sokat tanulnak egymástól is, ugyanis versenyeznek, ellesnek a másiktól fogásokat, technikákat, gyorsabban fejlődnek. A tanító dolga, hogy érdekessé tegye a feladatot. Ezzel sosem akadt gondom, mindig sikerült szórakoztatóvá tennem a kicsik számára is a rajzolást.

Angéla több évtized oktatás után határozta el, hogy továbbadja a tapasztalatát, és elkészítte a saját rajztanítási könyvét. A Mesélő ecsetek 2002-ben jelent meg magyarul. Leckék, hasznos tanácsok vannak benne, például mit kell tenni, ha elkopik vagy összeragad az ecset, hogyan használjuk fel a maradék festéket, mi a monotípiá és így tovább. A könyvben leírtakat a saját tapasztalataiból merítette, amit festés közben és a gyerekekkel való foglalkozások során élt át. Könyvei nemcsak szórakoztatnak, hanem tanítanak, elgondolkodtatnak.

– **Számát sem tudja a festményeinek. Hogyan tud még mindig újat alkotni?**

– A természet folyamatosan megújul, változik, így én is állandóan látok valami újat, amit a vászonra vihetek. Viszont nálam a nőszírom (írisz) visszatérő motívum. Ez a virág a kedvencem, már sokféleképpen megfestettem. Korábban jóval több időt töltöttem a szabadban, ám a korom előrehaladtával egyre ritkábban indultam útnak egyedül. Hiányzik is, remélem a fiaim száznak

majd időt arra, hogy kivigyenek a fák és virágok közé.

– **Az utóbbi időben tojásfestéssel is foglalkozik. Az akvarell-, olaj-, üvegfestés, monotípiá, pasztell, grafika mellett egyedi selyemfestés-technikát is alkalmaz. Az évek során miben változott az ízlése, alkotói munkája?**

– Igyekszem másoktól is inspirálódni. Számtalan szakmabeli munkásságát követtem nyomon, tanulmányoztam. Az egykori kárpátaljai származású Vaszil Hanhur műveiert odavagyok. Azok az impulzusok, amelyek az évek során értek, nagy hatással voltak rám, de nem mondanám, hogy jelentős változást idéztek elő. Mindig azt festettem, amit láttam, ami élethű. Hiába taposom lassan a kilencvenet, még mindig formálódóban vagyok, szívesen tanulok új dolgokat.

Simon Rita

